

2 0 1 5

2 0 1 6

2 0 1 7

2 0 1 8

MEERJARENBEGRADING 2015-2018

UW WATERSCHAP

2 0 1 5

2 0 1 6

2 0 1 7

2 0 1 8

MEERJARENBEGROTING 2015-2018

UW WATERSCHAP

INHOUDSOPGAVE

1	GEZOND OP WEG IN 2015	7
----------	------------------------------	----------

DEEL 1		11
---------------	--	-----------

2	PROGRAMMABEGROTING	13
----------	---------------------------	-----------

3	PROGRAMMA VEILIGHEID	17
----------	-----------------------------	-----------

3.1	Wat willen we bereiken?	17
3.2	Wanneer zijn we tevreden?	18
3.3	Wat gaan we daarvoor doen?	18
3.4	Wat gaat het kosten?	23

4	PROGRAMMA VOLDOENDE WATER	27
----------	----------------------------------	-----------

4.1	Wat willen we bereiken?	27
4.2	Wanneer zijn we tevreden?	29
4.3	Wat gaan we daarvoor doen?	29
4.4	Wat gaat het kosten?	37

5	PROGRAMMA SCHOON WATER	41
----------	-------------------------------	-----------

5.1	Wat willen we bereiken?	41
5.2	Wanneer zijn we tevreden?	43
5.3	Wat gaan we daarvoor doen?	43
5.4	Wat gaat het kosten?	50

6	DEKKINGSMIDDELEN PER TAAK EN POST ONVOORZIEN	53
----------	---	-----------

DEEL 2		55
---------------	--	-----------

7	VERPLICHTE PARAGRAFEN	57
----------	------------------------------	-----------

7.1	Bedrijfsvoering	57
7.2	Ontwikkelingen sinds het vorige begrotingsjaar	73
7.3	Uitgangspunten en normen	73
7.4	Incidentele baten en lasten	74
7.5	Kostentoerekening	74
7.6	Onttrekkingen aan voorzieningen en bestemmingsreserves	76
7.7	Waterschapsbelastingen	77
7.8	Weerstandsvermogen	83
7.9	Financiering	86
7.10	Verbonden partijen	88
7.11	EMU-saldo	91

DEEL 3 **95**

8 **EXPLOITATIEBEGROTING NAAR KOSTENSOORT** **96**

9 **EXPLOITATIEBEGROTING NAAR BBP BELEIDSVELD** **97**

10 **EXPLOITATIEBEGROTING NAAR KOSTENDRAGER** **98**

DEEL 4 **101**

11 **AFKORTINGEN EN BEGRIPPEN** **102**

1. GEZOND OP WEG IN 2015

Waterschap Zuiderzeeland is in beweging in een omgeving die ook aan verandering onderhevig is. We moeten als waterschap rekening houden met deze veranderingen. De afgelopen jaren is dat goed gelukt en ook het komend jaar gaan we met vertrouwen tegemoet.

Bij de voorjaarsnota dreigde door een aantal belangrijke dossiers (Buitendijks, Samen Beter Werken, WBP3) een opwaartse druk van de begroting. Bij de bestuurlijke behandeling van de voorjaarsnota is aangegeven dat het waterschap vast wil houden aan de lijn van stabiele tariefsontwikkeling die de afgelopen jaren is ingezet conform het tariefsscenario "afspraak = afspraak". Door onder andere een kostenneutrale verwerking van Samen Beter Werken en het WBP3 en het in kaart brengen van aanvullende bezuinigingsmogelijkheden liggen de netto lasten van de huidige meerjarenbegroting onder de netto lasten van de voorjaarsnota 2015-2018. De stijging van de (gemiddelde) lastendruk komt hierdoor onder de 1% uit, wat ruim beneden het inflatieniveau is. Het huidige bestuur laat daarmee een nette, financieel gezonde organisatie achter, waarmee een nieuw bestuur na de verkiezingen op een goede manier verder kan en waar bovendien enige ruimte is om toekomstige uitdagingen aan te gaan en eigen, nieuwe ambities waar te maken.

De begroting 2015 is de laatste begroting die vastgesteld wordt door het huidige bestuur. In de achterliggende bestuursperiode is veel bereikt op allerlei beleidsterreinen. Hierbij zijn onder andere te noemen: de overname van de stedelijke watertaak, de versnelde aanleg van duurzame oevers, de bouw van gemaal IJsvogel en de uitbreiding/renovatie van de AWZI's Dronten en Tollebeek. Ook het organisatieontwikkeltraject Water Werkt hoort zeker in dit rijtje thuis. Dit traject is in 2014 goed tot ontwikkeling gekomen, een belangrijke volgende stap is Samen Beter Werken. Om de doelstellingen van Water Werkt te kunnen realiseren, is het noodzakelijk dat de volgende stap wordt gezet, namelijk de flexibilisering. Hiervoor moet het pand worden aangepast (creëren van een flexibel kantoorconcept), de ict-apparatuur vervangen en het digitaal werken verder worden uitgerold. Een groot project (Samen Beter Werken) dat noodzakelijk is om de belangrijke doelstellingen van Water Werkt te realiseren.

De uitvoering van de activiteiten voor 2015 vindt voor een deel plaats onder de verantwoordelijkheid van het huidige bestuur en voor een deel onder het nieuw te kiezen bestuur. In maart 2015 zijn de verkiezingen voor het nieuwe bestuur. Voor het eerst worden verkiezingen samen met Provinciale Staten gehouden. Misschien wat clichématig, maar dat gaat een hele uitdaging worden. Dit is niet omdat er twee verkiezingen op één dag zijn. Dat gebeurt in de landen om ons heen eigenlijk heel vaak. De uitdaging zit er vooral in om ons als Waterschap Zuiderzeeland goed te onderscheiden. Daarom is al vroeg begonnen met de organisatie. Vanaf begin 2015 zal de opkomstbevorderende campagne starten. Een campagne puur gericht om te vertellen wat het werk van het waterschap inhoudt en om mensen te bewegen te gaan stemmen.

Als enige Waterschap in Nederland combineert Zuiderzeeland, net als in 2008, deze verkiezingen met scholierenverkiezingen. Op een groot aantal middelbare scholen wordt een week voor de 'echte' verkiezingen gestemd voor het waterschapsbestuur.

2015 is ook een jubileumjaar. Op 1 januari 2000 is Waterschap Zuiderzeeland ontstaan uit een fusie tussen heemraadschap Fleverwaard en Waterschap Noordoostpolder. Dit betekent dat Zuiderzeeland 15 jaar bestaat. In 2015 zullen we daar op gepaste wijze bij stilstaan.

Op Prinsjesdag 2014 zijn de (concept)Deltabeslissingen aan het kabinet aangeboden: De deltabeslissing Waterveiligheid; de deltabeslissing Zoetwaterstrategie, de deltabeslissing Ruimtelijke adaptatie, de deltabeslissing IJsselmeergebied en de deltabeslissing Rijn-Maasdelta. In de deltabeslissingen staan onder andere de volgende onderwerpen: een nieuwe aanpak van de waterveiligheid en de zoetwater-

voorziening; bouwplannen die nieuwe problemen met de waterveiligheid en de zoetwatervoorziening tegengaan; plannen voor de Rijn en Rijntakken en de Maas, en het IJsselmeergebied. Deze deltabelsingen zullen de komende jaren worden uitgewerkt en van grote betekenis zijn voor de uitvoering van de waterschapstaken.

In de sfeer van de externe contacten is de afgelopen periode veel geïnvesteerd in de contacten met de gemeenten, zowel op ambtelijk als op bestuurlijk niveau. Na de verkiezingen voor de gemeenteraden zijn er nieuwe colleges en in sommige gevallen nieuwe waterwethouders gekomen. De wethouders en de dijkgraaf zijn samen door hun gemeenten gegaan, waarbij stil werd gestaan bij allerlei 'waterwerken' en de samenwerking. Goede samenwerking met de medeoverheden is en blijft belangrijk om allerlei waterbelangen in een vroegtijdig stadium in te kunnen brengen, bijvoorbeeld om besparingen te realiseren in de afvalwaterketen. De laatste jaren is dat uitstekend gegaan en Waterschap Zuiderzeeland hoopt die lijn door te kunnen trekken.

In het afgelopen jaar zijn weer grote stappen gezet in Waterkracht, het samenwerkingsproject van de oostelijke waterschappen. De bestuurlijke overeenkomsten zijn getekend, waarmee een goede basis is gelegd voor de verdere samenwerking. Voor Zuiderzeeland wordt 2015 wat dat betreft een druk jaar. Dit is niet alleen vanwege de participatie in de verschillende projecten (inkoop, ict, personeel- en organisatie en zuiveringen), maar ook vanwege het feit dat in 2015 het voorzitterschap en de communicatie van het project ook bij ons waterschap ligt. Dit is druk, maar vooral ook uitdagend en boeiend.

In 2015 wordt begonnen met het op orde brengen van de zogeheten buitendijkse gebieden. In nauw overleg met de bewoners is de afgelopen jaren geïnventariseerd waar de problemen lagen, hoe deze het beste kunnen worden aangepakt en wie er (financieel) verantwoordelijk voor is.

De inwoners van ons gebied merken sinds eind september 2014 steeds meer van onze campagne 24/7. Vierentwintig uur per dag zijn de medewerkers van Zuiderzeeland in touw om wonen, werken en recreëren in Flevoland mogelijk te maken. Door deze campagne hopen we het bewustzijn bij de inwoners te vergroten met betrekking tot de vraag wat het betekent om op de bodem van de zee te wonen. Het begin 2014 gepresenteerde OESO-rapport liet namelijk zien dat waterschappen heel erg belangrijk zijn in ons land, heel goed werk doen, maar relatief onbekend zijn. Met deze campagne proberen we dat bewustzijn te vergroten.

Naast al deze ontwikkelingen zullen we in 2015 uiteraard ook de "gewone" werkzaamheden uitvoeren. Om de mensen in Flevoland veiligheid, droge voeten en schoon water te kunnen blijven garanderen zullen we in 2015 de watergangen onderhouden, dijken inspecteren, baggeren, zuiveren, etc. etc.

Daarnaast zal in 2015 verder gewerkt worden aan een aantal belangrijke projecten die al in eerdere jaren zijn gestart. Het project aanleg duurzame oevers ligt goed op stoom, en kilometer na kilometer vordert dit ambitieuze project. Tussen 2012 en 2015 wordt maar liefst 184,3 kilometer duurzame en natuurvriendelijke oever aangelegd. Ook het Actieplan Bodem en Water en de samenwerking in de afvalwaterketen zijn in dit kader te noemen.

Visie

Waterschap Zuiderzeeland is een maatschappelijke organisatie, verantwoordelijk voor het kwantitatieve en kwalitatieve waterbeheer en de waterveiligheid in de Provincie Flevoland. Inwoners van het beheergebied weten dat Waterschap Zuiderzeeland zorg draagt voor hun bescherming tegen water(overlast). Maar ook dat Waterschap Zuiderzeeland verantwoordelijk is voor voldoende water. Water dat bovendien van goede kwaliteit is.

Waterschap Zuiderzeeland beschikt over voldoende kennis en ervaring om de hiervoor benodigde werkzaamheden op een professionele wijze te verrichten. Uitgangspunt daarbij is dat de werkzaamheden worden uitgevoerd tegen de laagst mogelijke maatschappelijke kosten. Waterschap Zuiderzeeland is doorlopend op zoek naar mogelijkheden om de werkzaamheden zo effectief mogelijk uit te voeren. Innovaties spelen daarbij een belangrijke rol. Zuiderzeeland wil voorop lopen als het gaat om het zoeken naar andere, goedkopere, milieuvriendelijkere of efficiëntere maatregelen om het waterbeheer naar een hoger peil te tillen.

Waterbeheer vraagt om meer dan kennis van keringen en peilen. Het vraagt om doorlopend te anticiperen, om risico's te durven nemen, om standpunten te durven innemen, om op het oog minder logische keuzes te maken, om te durven investeren, om je maatschappelijke verantwoordelijkheid te tonen, om nee te durven zeggen.

Waterschap Zuiderzeeland is zich bewust van de ontwikkelingen die op ons afkomen en is bereid daar op een professionele manier op in te spelen. Klimaatverandering, zee- en meerspiegelstijging en ruimtelijke ontwikkelingen krijgen de volle aandacht. Door in het beleid daarop te anticiperen laat Waterschap Zuiderzeeland haar maatschappelijke verantwoordelijkheid zien. Binnen de mogelijkheden wordt doorlopend gezocht naar creatieve, kosteneffectieve oplossingen. Daarbij worden ook oplossingen gezocht buiten de bestaande kaders.

Verantwoordelijk zijn voor het waterbeheer doe je niet alleen, dat doe je in nauwe samenwerking met je gebiedspartners. Daarbij respecteer je elkaars belangen. Om dat goed te kunnen doen, is het noodzakelijk dat je je gebiedspartners kent, dat je weet wat hen bezighoudt, dat je hun wensen en behoeften kent en dat je weet wat er speelt en in staat bent met de gebiedspartners mee te denken. Wederzijds respect vormt de basis voor een goede samenwerking. Waterschap Zuiderzeeland opereert daarbij zelfbewust en laat zien de instantie te zijn op het gebied van goed en effectief waterbeheer. Het belang van water staat voorop in het handelen van Zuiderzeeland.

DEEL 1

DE PROGRAMMA'S

2. PROGRAMMABEGROTING

Indeling programma's

Sinds 2009 heeft Waterschap Zuiderzeeland een programmabegroting. Dit is een gevolg van de invoering van de gewijzigde Waterschapswet per 1 januari 2009. Een programmabegroting houdt in dat de begroting is opgebouwd uit meerjarige programma's. Elk programma is gericht op het realiseren van verbeteringen (maatschappelijke effecten) in het beheergebied.

De Algemene Vergadering heeft begin 2008 de volgende programma's vastgesteld:

1. Veiligheid
2. Voldoende water
3. Schoon water

De inhoud van de programma's is gebaseerd op het strategische beleid uit het waterbeheerplan en de diverse beleidsplannen die de Algemene Vergadering heeft vastgesteld. De programmabegroting geeft daarmee een integraal overzicht van het actuele beleid. Op basis van dit overzicht heeft de Algemene Vergadering in deze begroting prioriteiten aangegeven en op punten beleidsplannen bijgestuurd. De programmabegroting is de basis voor de uitvoering van de beleidsplannen voor de komende vier jaar. De eerste jaarschijf uit de meerjarenbegroting is de jaarbegroting 2015.

Opzet programma's

De programma's hebben een vaste opzet. Het eerste deel van het programma gaat in op de vraag: Wat willen we bereiken? In dit onderdeel worden de doelstellingen beschreven. Het tweede deel – Wanneer zijn we tevreden? – kwantificeert de te bereiken resultaten. Het derde deel - Wat gaan we daar voor doen? - bespreekt de ontwikkelingen die voor het realiseren van de doelstellingen van belang zijn, bijvoorbeeld nieuw beleid of een beleidsintensivering. Het vierde deel - Wat gaat het kosten? - geeft de netto lasten van het programma weer. Een vast onderdeel bij elk programma is een verwijzing naar de nota('s) die voor het programma van belang is (zijn) en een overzicht van relevante wet- en regelgeving.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Per programma worden de betreffende netto lasten aangegeven. Deze programmalasten worden bekostigd uit de algemene dekkingsmiddelen, waarvan de omslagen en zuiveringsheffing de belangrijkste zijn. De algemene dekkingsmiddelen worden in het overzicht algemene dekkingsmiddelen gegeven.

Paragrafen

Vanaf 2009 schrijft de wetgeving een twaalftal paragrafen (inclusief de bedrijfsvoeringsparagraaf) als verplicht voor. Deze paragrafen zijn in deze begroting opgenomen. De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de programma's. De paragrafen zijn in deel 2 van deze programmabegroting opgenomen. De bedrijfsvoeringsparagraaf is als eerste paragraaf opgenomen in deze begroting. In het jaar 2008 is door de Algemene Vergadering besloten om de bedrijfsvoeringsparagraaf in de begroting, tussentijdse

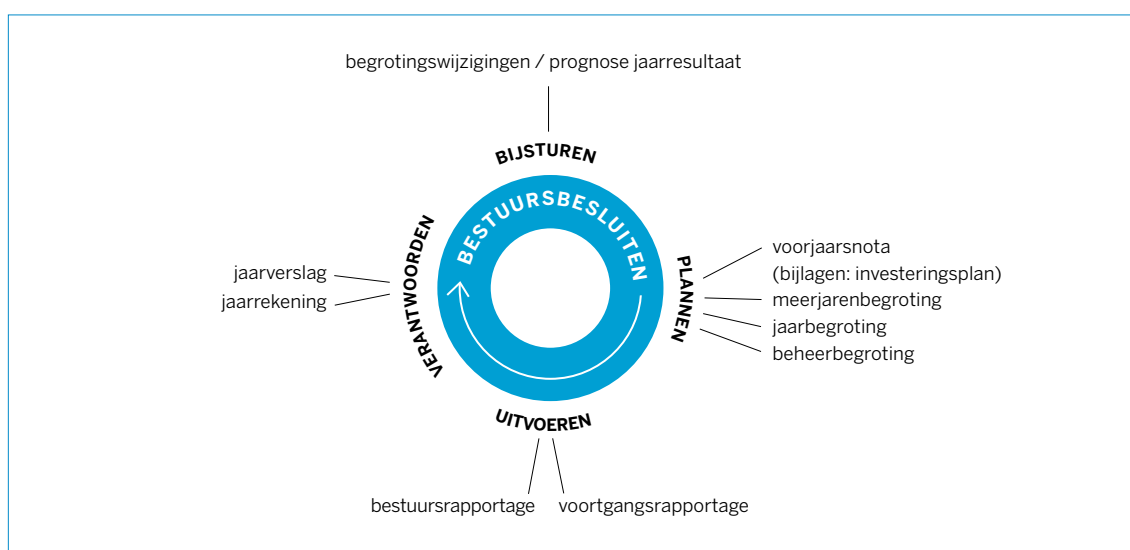
rapportages en jaarrapportage te gebruiken om het totaaloverzicht van de bedrijfsvoeringsaspecten van alle programma's gezamenlijk te geven. Deze paragraaf is beleidsmatig kaderstellend voor de bedrijfsvoering. In de paragraaf zijn geen kosten opgenomen, de kosten van de activiteiten zijn over de programma's verdeeld.

Bestuurlijke planning en control

De sturing binnen Waterschap Zuiderzeeland wordt ondersteund door een planning en control (P&C) cyclus. Het waterschap hanteert daarvoor een bestuurlijk planning en control model. Dit betekent dat de sturing is georiënteerd op het realiseren van effecten in het beheergebied. Hiermee hangt samen dat de sturing niet primair financieel van aard is maar juist op inhoud en kwaliteit focust. Dit vereist dat het bestuur de relatie effect-doel-middel constant in beeld heeft. Waarom willen we dit en waarom willen we niet iets anders? Wat bereiken we hiermee? Prioriteiten worden in dit licht worden gesteld. De antwoorden op deze vragen worden in bestuursbesluiten aan het bestuur voorgelegd. De bestuursbesluiten zijn richtinggevend voor de uitvoering van het beleid.

Daarnaast is binnen de P&C cyclus een aantal instrumenten gedefinieerd die op vaste momenten over diverse onderwerpen inzicht geven en aanleiding kunnen zijn voor bijsturing. In Figuur 2.1 is schematisch de bestuurlijke planning en controlcyclus weergegeven en in Tabel 2.1. zijn de P&C instrumenten beschreven.

Figuur 2.1 Planning en control cyclus Waterschap Zuiderzeeland

Tabel 2.1 Planning en control instrumenten in relatie tot het begrotingsproces

INSTRUMENT	ROL BESTUUR
Bestuursprogramma	Prioriteren en accenten zetten voor bestuursperiode
Bestuursbesluiten	Sturen en kaders stellen
Voorjaarsnota	Kaders stellen voor de komende meerjarenbegroting
Investeringsplan	Inzicht in het investeringsprogramma en -volume voor de komende jaren en de omvang van de kapitaallasten zoals opgenomen in de voorjaarsnota
Meerjarenbegroting	Integrale afweging van de doelen en inzet van het waterschap voor de komende periode maken en basis voor uitvoering vaststellen
Jaarbegroting	Vaststellen van de basis voor de uitvoering van de beleidsplannen en het reguliere beheer in het begrotingsjaar (toetsingskader voor de AV)
Beheerbegroting	Basis voor de uitvoering van met name het reguliere beheer (toetsingskader voor D&H)

3. PROGRAMMA VEILIGHEID

Om de polders te beschermen tegen het water uit het IJsselmeer, het Markermeer, het IJmeer en de randmeren, onderhoudt en beheert Waterschap Zuiderzeeland ongeveer 260 kilometer waterkeringen.

3.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Beogd Effect

Hoog buitenwater is een reële bedreiging voor de veiligheid in Flevoland. De primaire waterkeringen beschermen Flevoland tegen deze bedreiging. Het waterschap wil de veiligheid ook in de toekomst blijven waarborgen. Door te werken aan veilige, robuuste en duurzame waterkeringen anticipeert het waterschap op sociale, ruimtelijke, economische en klimatologische ontwikkelingen.

Regionale keringen kunnen zowel binnen- als buitendijks liggen. De veiligheid van Flevoland tegen overstromingen wordt binnendijks ondersteund door een compartimenteringsdijk (Knardijk). De buitendijkse gebieden worden door middel van regionale keringen beschermd tegen de dreiging van hoog water.

Programmadoelen

1. Alle primaire waterkeringen voldoen aan de wettelijke veiligheidsnormen.
2. Alle binnendijkse regionale waterkeringen voldoen uiterlijk vier jaar na de wettelijke verankering van de Deltabeslissing Waterveiligheid aan de veiligheidsnormen.
3. 10 van de 24 buitendijkse regionale waterkeringen voldoen vanaf 2015 aan de provinciale veiligheidsnormen.¹

Beleidskader

In onderstaande tabel zijn de belangrijkste beleidskaders van Waterschap Zuiderzeeland voor dit programma weergegeven.

Tabel 3.1 Beleidskaders van Waterschap Zuiderzeeland voor het programma Veiligheid

OMSCHRIJVING	AV VERGADERING	STATUS
Richtlijnen Onderhoud Waterkeringen	juli 2006	Ter kennisname
Bouwen	oktober 2008	vastgesteld
Beleid voor windmolens, kabels en leidingen en beplantingen	december 2009	Vastgesteld
Waterbeheerplan 2010-2015	december 2009	Vastgesteld
Beleid waterkeringen	december 2009	Vastgesteld
Visie medegebruik	mei 2011	Vastgesteld
Zorgtaak buitendijks	september 2012	Vastgesteld
Ecologisch dijkbeheer	februari 2013	Vastgesteld
Beleid buitendijkse regionale keringen	januari 2014	vastgesteld

¹ Waterschap en provincie zijn in gesprek over uitstel voor het op orde brengen van de buitendijkse gebieden Haven Zeewolde en Eemhof

Het wettelijk kader voor dit programma is vastgelegd in onderstaande wetten en regelgeving.

Tabel 3.2 Wettelijke kaders voor het programma Veiligheid

OMSCHRIJVING	VASTGESTELD
Voorschrift Toetsen op Veiligheid	2006
Nota Ruimte	2006
Omgevingsplan Flevoland	2006
Keur	2009
Waterwet	2009
Uitvoeringsbesluit regionale waterkeringen en regionale wateren Flevoland 2011	2011
Verordening voor de fysieke leefomgeving	2012

3.2 WANNEER ZIJN WE TEVREDEN?

In het onderstaande overzicht zijn de kwantitatieve doelstellingen opgenomen, die horen bij de programmadoelen.

Tabel 3.3 Kwantificering van de doelen van het programma Veiligheid

PROGRAMMADOEL	KWANTITATIEVE DOELSTELLING
1. Alle primaire waterkeringen voldoen aan de wettelijke veiligheidsnormen.	Alle primaire waterkeringen scoren 'voldoende' bij de 6-jaarlijkse toetsing.
2. Alle binnendijkse regionale waterkeringen voldoen uiterlijk vier jaar na de wettelijke verankering van de Deltabeslissing Waterveiligheid aan de veiligheidsnormen.	De Knardijk voldoet uiterlijk vier jaar na de wettelijke verankering van de Deltabeslissing Waterveiligheid aan de veiligheidsnormen.
3. 10 van de 24 buitendijkse regionale waterkeringen voldoen vanaf 2015 aan de provinciale veiligheidsnormen.	In 2015 zijn voor 10 van de 24 buitendijkse regionale keringen alle benodigde maatregelen uitgevoerd om te voldoen aan de provinciale veiligheidsnormen. ¹

3.3 WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Hieronder wordt beschreven hoe het waterschap de gewenste programmadoelen gaat realiseren.

3.3.1 Algemeen

Deltaprogramma

Met de deltabeslissing Waterveiligheid (september 2014) maakt Nederland de stap naar een nieuw waterveiligheidsbeleid. Hierin staat de risicobenadering centraal en worden waterkeringen met een overstromingskans genormeerd. In 2017 krijgen de nieuwe normen wettelijk status. Het traject hiertoe is inmiddels door het Rijk opgestart.

De nieuwe normering brengt voor Waterschap Zuiderzeeland mogelijk nieuwe versterkingsopgaven met zich mee. Om de omvang van deze opgave in beeld te krijgen start in 2018 de toetsing van onze waterkeringen aan de hand van de nieuwe normen. In aanloop hiernaartoe participeert Zuiderzeeland de komende jaren in de ontwikkeling van het nieuwe wettelijk toetsings- en ontwerpinstrumentarium. In 2015 starten we met een verkenning van nieuwe versterkingsmogelijkheden, waarbij ook andere manieren dan de huidige zullen worden verkend.

¹ Waterschap en provincie zijn in gesprek over uitstel voor het op orde brengen van de buitendijkse gebieden Haven Zeewolde en Eemhof

Strategie:

1. Waterschap Zuiderzeeland zal in 2015 nauw betrokken blijven en meewerken aan de inhoudelijke uitwerking van de Deltabeslissingen.

Reevediep

In december 2006 is de planologische kernbeslissing (PKB) Ruimte voor de Rivier vastgesteld. Als hoogwatermaatregel bij Kampen is in de PKB voor de korte termijn een zomerbedverdieping van de IJssel opgenomen en een ruimtelijke reservering voor een toekomstige hoogwatergeul (bypass). De doelstelling van de PKB is het op het vereiste niveau brengen van de bescherming van het riviereengebied tegen overstroming en het leveren van een bijdrage aan het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit.

Tijdens de planvorming is besloten om het project op te splitsen in 2 fases, waarbij in de eerste fase een beperkt inzet van de bypass mogelijk is voor een periode van maximaal 10 jaar. Voor de periode daarna wordt voorzien dat de bypass conform ontwerp in gebruik zal worden genomen. Gedurende fase 1 is het voor het Waterschap van belang, dat er een goed beheer- en monitoringsplan en bedieningsprotocol wordt opgesteld van de vervroegde en beperkte inzet van de bypass. Daarnaast wil het waterschap vasthouden aan de afspraak dat fase 1 van het project van strikt tijdelijke aard is en dat fase 1 dus niet losgezien kan worden van fase 2.

Momenteel wordt een aantal verkenningen en aanvullende studies gedaan welke mogelijk wijzigingen in de uitvoering opleveren. Het inzetprotocol is in concept op hoofdlijnen gereed maar een aantal scenario's die hierin beschreven worden wordt nog nader op haalbaarheid onderzocht. Ook wordt onderzocht in hoeverre het inlaatwerk in de IJssel op andere wijze kan worden uitgevoerd binnen de gedefinieerde randvoorwaarden. Waterschap Zuiderzeeland is hier nauw bij betrokken via het inbrengen van expertise, en aandringen op een integrale benadering van het systeem. Voorafgaand aan de besluitvorming zal Waterschap toetsen of de veiligheid in het Drontermeergebied voldoende geborgd is. De betrokkenheid van het waterschap bij de stuurgroep gebiedsontwikkeling IJsseldelta-Zuid en de ambtelijke werkgroep IJsseldelta-Zuid, loopt door in 2015 en gedurende de uitvoeringfase van het project. Blijvende aandacht is nodig vanuit de stakeholders om de belangen te borgen en door te vertalen in de realisatie en inzetprotocol.

Strategie:

1. Blijvend inzetten op het borgen van de veiligheid, enerzijds door in te zetten op een veilige en tijdelijke eerste fase, anderzijds door zorg te dragen voor de gezamenlijke versterking van de Drontermeerdijk in het project IJsseldelta Zuid. Hierbij vormen de maatschappelijk laagste kosten het centrale uitgangspunt vormt voor de verdeling van de lasten en werkzaamheden.

Flevokust

Project Flevokust betreft de ontwikkeling ten noorden van Lelystad van een buitendijks haventerrein dat tegen de dijk aanligt en dat via een dijkovergang verbonden wordt met een nieuw binnendijks bedrijventerrein. Beoogd is dat het haventerrein onderdeel wordt van de waterkering. Het haventerrein fungeert als vooroever die de golfploop beperkt. Hierdoor voldoet de kering aan de veiligheidsnorm en kan tegelijkertijd de wegoevergang over de dijk lager worden aangelegd zodat een betere verbinding ontstaat tussen haven en bedrijventerrein. Het initiatief ligt bij de provincie via een inpassingsplan voor haventerrein en waterkering en bij de gemeente Lelystad voor het binnendijkse bedrijventerrein.

Haventerrein en waterkering

Vanaf eind 2014 tot aan het 3e kwartaal 2016 lopen de benodigde ruimtelijke procedures. Medio 2015 start de civieltechnische uitvoering van het haventerrein, de dijkbekleding en de dijkovergang. De oplevering is voorzien in het najaar van 2017. Waterschap Zuiderzeeland neemt -na geaccepteerde oplevering van het werk- de waterkering in beheer en onderhoud. De voorgenomen nieuwe normering (2017) leidt voor dit dijkvak tot een versterkingsopgave. De delen van de waterkering die beïnvloed worden door Flevokust worden op de nieuwe norm aangelegd. Bij toekomstige versterking zijn die onderdelen dan al op orde. Via het ontwerp en de bijhorende ruimtelijke procedure(s) blijft de toekomstige dijkversterking mogelijk.

Bedrijventerrein binnendijks

Binnendijks wordt een bedrijventerrein (categorie 5) aangelegd via de gebruikelijke watertoets-procedure. De nieuwe waterpartijen en/of de verbreding van bestaande KRW-watergangen worden na goedkeuring door Waterschap Zuiderzeeland conform de Maatwerkovereenkomst Stedelijk water in beheer en onderhoud genomen. Bedoeld is dat het terrein tegelijkertijd met het haventerrein in 2017 gebruiksklaar is. Aandachtspunt hierbij is de inzameling van afvalwater van het buiten- en binnendijksterrein (taak gemeente) en het afvalwatertransport en de afvalwaterzuivering (taak Waterschap Zuiderzeeland), waarbij de vraag is of het afvalwater lokaal gezuiverd wordt of afgevoerd wordt naar de zuivering Lelystad. Deze mogelijkheden en de taakverdeling worden samen met de gemeente Lelystad en de Provincie vanaf eind 2014 nader onderzocht.

Strategie:

1. Blijvend inzetten op het borgen van een hoogwaardige waterkering, de veiligheid van het achterland en een toekomstbestendige binnendijkse ontwikkeling in project Flevokust. De inzet van het waterschap is gericht op het mede mogelijk maken van deze ontwikkeling met een maatschappelijk aanvaardbare inspanning vanuit het waterschap.

Toezicht windpark

Langs de waterkering van de Noordoostpolder wordt een windpark gerealiseerd. Binnendijks wordt een enkele rij molens gebouwd. Buitendijks worden twee rijen molens gebouwd. Het waterschap heeft watervergunningen afgegeven, waarin voorwaarden zijn opgenomen om de stabiliteit van de kering te beschermen. Het gaat daarbij met name om de binnendijkse molens. De buitendijkse molens staan zo ver van de kering dat ze daar geen invloed op hebben, behoudens een kabeldoorvoer door de dijk. De bouw van de binnendijkse molens is gestart in 2013 en zal waarschijnlijk duren tot medio 2017. Medewerkers zien intensief toe op de naleving van de watervergunningen tijdens de bouw.

Beleid waterkeringen

De afgelopen jaren is een aantal beleidskaders voor de waterkeringen geformuleerd. Het gaat daarbij onder andere om bouwbeleid (uitgewerkt in een aantal onderdelen), het beleid met betrekking tot de zorgtaak voor buitendijkse gebieden en de visie op medegebruik. Zie hiervoor ook paragraaf 3.1. In 2015 zal het beleid voor windmolens geactualiseerd worden. In 2018 zal het gehele beleid bouwen nabij primaire keringen worden geëvalueerd.

Strategie:

1. Het waterschap voert in 2018 een evaluatie uit van het Beleid bouwen nabij primaire keringen.

Ecologisch Dijkbeheer

In 2014 is er gestart met de proef 'ecologisch dijkbeheer' op delen van de Harderdijk en de Knardijk. De verschillende soorten van beheer worden uitgevoerd en gemonitord op erosie bestendigheid van de grasmat en de ecologische ontwikkeling. In 2015 wordt deze proef voortgezet. Ecologische ontwikkeling van begroeiing op waterkeringen gaat langzaam. De proef zal dus meerdere jaren worden uitgevoerd.

Onder de pachters van de waterkeringen zijn enkele pachters die enthousiast zijn over ecologisch dijkbeheer, met deze pachters wordt in overleg getreden over de mogelijkheden van ecologisch dijkbeheer binnen de gestelde kaders.

Binnen het project 'Dijk van een idee', vanuit de provincie Flevoland, is een team actief met het onderwerp "B(l)oeiende Dijk", hierin worden de mogelijkheden bekeken om op de waterkeringen meer bloeiende begroeiing te krijgen, hierdoor wordt de belevingswaarde vergoot. Alhoewel dit project meer vanuit het oog van belevingswaarde kijkt heeft het een directe link met ecologisch dijkbeheer. Waterschap Zuiderzeeland neemt actief deel aan dit project.

Zowel vanuit het rijk als vanuit de STOWA (PIW 2.0) zijn er rapportages opgesteld met als onderwerp 'grasbekledingen', deze rapportages moeten nog gecombineerd worden. De toetsystematiek kan op basis van deze rapportages aangepast worden in het WTI 2017 (Wettelijk Toets Instrumentarium) zodat bij de volgende toetsronde de grasbekledingen op een andere manier getoetst moeten worden dan voorheen. De mogelijkheden van ecologisch beheer van de waterkeringen kunnen hierdoor in positieve zin wijzigen (tot op heden is gebleken dat grasbekledingen sterker zijn dan aangenomen).

Aangezien het om een langjarig proefproject gaat en ecologische ontwikkelingen niet snel plaatsvinden zijn er geen grote effecten te verwachten in 2015 omtrent dit onderwerp. Wel is al gebleken vanuit de nulmeting dat de ecologische kwaliteit momenteel hoog is. Op de lange termijn zijn de verwachtingen dat er uit deze proef dermate veel informatie ingewonnen wordt dat er een gedegen afweging gemaakt kan gaan worden voor wat betreft het beheer van de waterkeringen in relatie tot de ecologische kwaliteit.

3.3.2 Primaire waterkeringen op orde

Versterkingen en het hoogwaterbeschermingsprogramma

In 2015 worden onderzoeken afgerond naar de dijkvakken en objecten die zijn afgekeurd op de onderdelen piping en hoogte (piping is het verschijnsel dat onder een waterkering een holle pijpvormige ruimte ontstaat doordat het erosieproces van een zandmeevoerende wel niet stopt). Voor piping gaat het om 3 km lengte van de Vollenhoverkanaaldijk en een 6-tal waterkerende constructies in de Vollenhovermeerdijk en de Vollehoverkanaaldijk. Voor hoogte gaat het om 4,2 km Drontermeerdijk. Voor de Drontermeerdijk wordt gekeken wat de effecten van het voorland zijn voor het voldoen aan de norm. Deze onderzoeken worden voorgelegd aan DenH en AV. Afhankelijk van de resultaten zal het programmabureau worden verzocht om deze dijkvakken uit het programma te halen en anders blijven ze gehandhaafd met een lage prioriteit en wordt gestart met de voorbereiding van de uitvoering na 2020. De maatregelen zijn er op gericht om de dijkvakken te laten voldoen aan de wettelijk vastgelegde normen. Wanneer in 2017 de nieuwe normen en het nieuwe toetsingsinstrumentarium beschikbaar komen (voortkomend uit het deltaprogramma), zullen de dijken opnieuw worden getoetst.

Strategie:

1. Het waterschap heeft uiterlijk in 2015 inzichtelijk welke maatregelen noodzakelijk zijn voor de versterking van die dijkdelen die in de derde toetsronde zijn afgekeurd.

Beheer en onderhoud

Het waterschap beschikt over een actueel inzicht in de staat van onderhoud van de waterkeringen door middel van de schouw, inspecties en de handhaving van de Keur. Het onderhoud wordt uitgevoerd conform de vastgestelde richtlijn onderhoud waterkeringen. Het onderhoud bestaat uit het verzorgen van de grasmat op de dijken door deze regelmatig te maaien of te laten beweiden door schapen. Het doorspuiten van drainages vindt eens per vier jaar plaats en ieder jaar wordt langs een deel van de dijken nieuwe stortsteen aangebracht.

In 2015 stelt het waterschap een meerjarenonderhoudsplan keringen op. Dit is een vierjarenplan dat wordt opgesteld vanuit de wens meer sturing te hebben op het onderhoud.

Knardijk

De Knardijk heeft als compartimenteringskering bij een overstroming een remmende werking op het verloop van die overstroming. In de nieuwe risicobenadering (zie 2.1) kan de rol van de Knardijk niet los gezien worden van de normhoogte voor de primaire keringen. De provincie Flevoland neemt om die reden pas in 2018, na wettelijke verankering van de normen voor de primaire waterkeringen, een besluit over de normering van de Knardijk.

In voorbereiding hierop is het Waterschap in overleg met de provincie een verkenning gestart naar de waterhuishoudkundige eisen welke aan de Knardijk gesteld kunnen worden. In 2015 wordt hiermee duidelijk wat de waterhuishoudkundige rol van de Knardijk is. Dan starten waterschap en provincie een gebiedsproces om met andere partners een inrichtingsvisie voor de Knardijk op te stellen.

Strategie:

1. Uiterlijk binnen 4 jaar na wettelijke verankering van de nieuwe normering zijn de maatregelen die nodig zijn om de Knardijk te laten voldoen aan de veiligheidsnormen, afhankelijk van besluitvorming bij de provincie, voltooid.

Zorgtaak Buitendijks

In 2011 zijn de door de provincie Flevoland aangewezen en genormeerde buitendijkse gebieden door het waterschap getoetst. De provincie is over deze toetsing geïnformeerd. Medio 2012 is het waterschap met de provincie overeengekomen dat de implementatie van de zorgtaak voor de tien belangrijkste buitendijkse gebieden in 2015 zijn afgerond. Op 28 januari 2014 is het keurkwartet voor de buitendijkse regionale waterkeringen vastgesteld met uitzondering van het gebied de Eemhof. Voor dit gebied is in een bestuurlijk overleg afgesproken dat een normwijziging zal worden voorgelegd aan Provinciale Staten. Dit gebeurt naar verwachting in 2015.

De AV heeft op 28 oktober 2014 ingestemd met de maatregelen die moeten worden getroffen om de gebieden Parkhaven, Muiderzand en Haven Zeewolde op orde te krijgen. In 2015 zullen de maatregelen in Parkhaven en Muiderzand worden uitgevoerd. Ten aanzien van Haven Zeewolde is een langere voorbereidings- en uitvoeringsperiode voorzien als gevolg van complexiteit en intensieve afstemming met eigenaren. Beperkte noodzakelijke maatregelen in het gebied de Eemhof kunnen pas worden vastgesteld na het besluit over de normering en vaststelling van de legger. Bij de provincie is aangegeven dat 2017 een reële einddatum is voor deze twee gebieden. De herijking van het provinciale beleid voor de overige 14 van de in totaal 24 buitendijkse gebieden is nog niet afgerond. Naar huidige inzichten is het te verwachten dat de provincie hierover in 2015 zal besluiten. Naast het op orde brengen van de buitendijkse gebieden geeft het waterschap invulling aan de passieve beheertaak van de buitendijkse gebieden. Het gaat hierbij om inspecties, advies aan bewoners, vergunningverlening en toezicht.

Strategie:

1. In 2015 zijn in 8 van de 10 gebieden de maatregelen die nodig zijn om de buitendijkse regionale waterkeringen te laten voldoen aan de veiligheidsnormen voltooid. De overige 2 gebieden zijn in 2017 op orde.

3.4 WAT GAAT HET KOSTEN?

In onderstaande tabel zijn de netto lasten opgenomen die aan het programma Veiligheid verbonden zijn.

Tabel 3.4 Overzicht van de lasten en baten van het programma Veiligheid (bedragen in miljoenen euro's)

SUBPROGRAMMA	REALISATIE 2013	2014	2015	2016	2017	2018
<i>Lasten</i>						
Algemeen	0,5	0,6	0,9	0,9	0,9	1,0
Primaire keringen op orde	5,7	7,0	8,0	8,2	8,3	8,2
Regionale keringen op orde	0,3	0,3	0,2	0,2	0,4	0,4
Doorbelastingen	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,8
<i>Subtotaal</i>	<i>7,4</i>	<i>8,8</i>	<i>10,0</i>	<i>10,2</i>	<i>10,5</i>	<i>10,4</i>
<i>Baten</i>						
Algemeen	- 0,2	-	-	-	-	-
Primaire keringen op orde	- 0,6	- 0,4	- 0,4	- 0,4	- 0,4	- 0,4
Regionale keringen op orde	-	-	-	-	-	-
Doorbelastingen	-	-	-	-	-	-
<i>Subtotaal</i>	<i>- 0,8</i>	<i>- 0,4</i>	<i>- 0,4</i>	<i>- 0,4</i>	<i>- 0,4</i>	<i>- 0,4</i>
Totaal	6,6	8,4	9,6	9,8	10,1	10,0

Met ingang van 2011 betaalt het waterschap een bijdrage van € 1,6 miljoen aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). Dit bedrag is opgenomen in het subprogramma 'primaire keringen op orde'. In 2014 is deze bijdrage met € 1,0 miljoen verhoogd en vanaf 2015 wordt de bijdrage nogmaals met € 1,1 miljoen verhoogd. Vanaf 2017 zijn de kapitaallasten van de buitendijkse regionale keringen ingerekend.

Investeringsen

In onderstaande tabel staan de investeringsuitgaven uit de vastgestelde investeringsbegroting.

Tabel 3.5 Overzicht van de investeringsuitgaven van het programma Veiligheid (bedragen in miljoenen euro's)

OMSCHRIJVING	2015	2016	2017	2018
Investeringsplan 2015-2018	0,1	0,3	-	-
Besluiten na investeringsplan 2015-2018	0,9	1,7	0,3	-
Totaal	1,0	2,0	0,3	0,0

De kapitaallasten voor de komende periode zijn in onderstaande tabel weergegeven. De kapitaallasten van de gemeenschappelijke taken zijn toegerekend op basis van de begrotingsomvang (veiligheid 10%, voldoende water 40% en schoon water 50%).

Tabel 3.6 Overzicht van de kapitaallasten van het programma Veiligheid (bedragen in miljoenen euro's)

KAPITAALLASTEN	2015	2016	2017	2018
Investeringsplan 2015-2018	0,5	0,5	0,5	0,5
Besluiten na investeringsplan 2015-2018	0,0	0,0	0,2	0,2
Totaal	0,5	0,5	0,7	0,7

Voor het programma Veiligheid zal in 2015 volgens het investeringsplan een uitwerkingsvoorstel voor de feitelijke kredietopenstelling van investeringen worden opgesteld. Conform artikel 7 van de verordening beleids- en verantwoordingsfunctie is in onderstaande tabel weergegeven welke uitwerkingsvoorstellen aan de AV zullen worden voorgelegd en welke aan het college van DenH.

Tabel 3.7 Overzicht beslissingsbevoegdheid voor kredietopenstelling in 2015 (bedragen in duizenden euro's)

OMSCHRIJVING INVESTERING	TOTAAL INVESTERING	TE VERLENEN KREDIET 2015	AV/DENH
Loswal Lelystad	150	150	DenH
Totaal	150	150	

4. PROGRAMMA VOLDOENDE WATER

In het programma Voldoende water gaat het om het voorkomen van wateroverlast. Water komt door regenbuien de polder in maar ook doordat kwelwater vanuit de ondergrond omhoog komt en door dijken heen sijpelt. Als er in een korte tijd heel veel neerslag valt, is er een kans dat delen van de polders onder water komen te staan. Het geheel van watergangen, kunstwerken, waterbergingen en gemalen zorgt ervoor dat in verreweg het grootste deel van de tijd het wateroverschot probleemloos wordt afgevoerd en uiteindelijk de polder wordt uitgedempt. Aan de andere kant kan het, als er lange tijd geen neerslag valt, soms ook te droog worden in de polder. Te sterke daling van het waterpeil is schadelijk. Zorgen voor voldoende water betekent de ene keer water wegpompen en de andere keer juist binnenlaten.

4.1. WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Beoogd Effect

Het waterschap wil een robuust watersysteem dat de effecten van toekomstige klimaatveranderingen en bodemdaling kan opvangen. Zo'n systeem kan het water, conform de daarvoor vastgestelde normen en zonder overlast te veroorzaken, verwerken tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten.

Tot nu toe ligt de focus bij klimaatveranderingen voornamelijk op het toenemen van extreme neerslag en stijgen van de zeespiegel. De andere kant van de verwachte klimaatveranderingen is dat ook extreem droge periodes vaker voor zullen komen. Het robuuste watersysteem dat het waterschap nastreeft zal dan ook in staat moeten zijn om te anticiperen op gevallen van extreme droogte.

Het watersysteem zorgt in normale situaties voor een goede doorstroming en afwatering in het beheergebied en het realiseren van het (maatschappelijk) gewenste grond- en oppervlaktewaterregime (GGOR). Streven is dat de feitelijke situatie van het watersysteem overeen komt met de legger. Op die manier kan het waterschap weloverwogen anticiperen op en reageren in extreme situaties.

Programmadoelen

1. Het watersysteem, zowel in landelijk als in stedelijk gebied, is in 2015 op orde. Het hele beheergebied voldoet aan de vastgestelde normen.
2. Het waterschap voert de toetsing normering wateroverlast integraal uit voor zowel het landelijk als het stedelijk gebied.
3. In 2015 is klimaatbestendigheid geïmplementeerd in het beleid van Zuiderzeeland.
4. In geval van droogte wordt de verdringingsreeks gehanteerd.
5. De watergangen in het beheergebied (ook in het stedelijk gebied) voldoen vanuit kwantiteitsoogpunt aan de vastgestelde normen en inrichtingseisen van het watersysteem.
6. Het maaibeheer van de watergangen is zodanig dat voldoende doorstroming en afvoer behouden blijft en wordt daarbij zo veel mogelijk afgestemd op de beoogde structuurdiversiteit.
7. De bemaling van het beheergebied is robuust, betrouwbaar, duurzaam en afgestemd op de klimatologische en economische ontwikkelingen, omgevings- en waterkwaliteitseisen.
8. Peilbesluiten worden weloverwogen genomen, na de verschillende (maatschappelijke) belangen te hebben afgewogen.

Beleidskader

In onderstaande tabel zijn de belangrijkste beleidskaders van Waterschap Zuiderzeeland voor dit programma weergegeven.

Tabel 4.1 Beleidskaders van Waterschap Zuiderzeeland voor het programma Voldoende water

OMSCHRIJVING	AV VERGADERING	STATUS
ZZL Grondwaterbeleid	juli 2004	Vastgesteld
Baggervisie	oktober 2006	Vastgesteld
Dynamisch Peilbeheer	april 2009	Vastgesteld
Beleidsregel Wateraanvoer	mei 2009	Vastgesteld
Schouwbeleid, herprofilering kavelsloten	juni 2009	Vastgesteld
Waterbeheerplan 2010-2015	december 2009	Vastgesteld
Handleiding GGOR-methodiek	februari 2010	Vastgesteld
Gemalenplan	maart 2010	Vastgesteld
Maatwerkovereenkomsten Stedelijk water	november 2010	Vastgesteld
Rol en taken van Waterschap Zuiderzeeland t.a.v. natuurgebieden	februari 2012	Vastgesteld
Waterkader	oktober 2013	Ter kennisname
Meerjaren onderhoudsplan watergangen landelijk gebied	april 2014	Vastgesteld
Aanleg duurzame oevers 2016-2021	april 2014	Vastgesteld
(actualisatie) Beleid wateroverlast	mei 2014	Vastgesteld
Visie medegebruik watersysteem	juni 2014	Vastgesteld
Meerjaren onderhoudsplan stedelijk water	september 2014	Vastgesteld

Wettelijk kader

In onderstaande tabel zijn de belangrijkste wettelijke kaders voor dit programma weergegeven.

Tabel 4.2 Wettelijke kaders voor het programma Voldoende water

OMSCHRIJVING	VASTGESTELD
Nationaal Bestuursakkoord Water	2003
Nationaal Bestuursakkoord Water Actueel	2008
Waterwet	2009
Nationaal waterplan	2009
Keur	2009
Provinciaal Omgevingsplan	2009
Verordening voor de Fysieke Leefomgeving	2012

4.2 WANNEER ZIJN WE TEVREDEN?

Tabel 4.3 Kwantificering van de doelen van het programma Voldoende water

PROGRAMMADOEL	KWANTITATIEVE DOELSTELLING
1. Het watersysteem, zowel in landelijk als in stedelijk gebied, is in 2015 op orde. Het hele beheergebied voldoet aan de vastgestelde normen.	In 2015 voldoet het watersysteem aan alle geldende normen voor wateroverlast, drooglegging en afwatering.
2. Het waterschap voert de toetsing normering wateroverlast integraal uit voor zowel het landelijk als het stedelijk gebied.	De toetsing in 2018 is in samenhang uitgevoerd voor zowel het landelijk als stedelijk gebied.
3. In 2015 is klimaatbestendigheid geïmplementeerd in het beleid van Zuiderzeeland.	In 2015 gebruikt het waterschap een toetsingskader voor klimaatbestendigheid.
4. In geval van droogte wordt de verdringingsreeks gehanteerd.	In situaties met watertekort wordt gehandeld conform de regionale verdringingsreeks.
5. De watergangen in het beheergebied (ook in het stedelijk gebied) voldoen vanuit kwantiteitsoogpunt aan de vastgestelde normen en inrichtingseisen van het watersysteem.	Het hoofdsysteem van watergangen in zowel het landelijk als het stedelijk gebied voldoet aan de vast te stellen legger voor deze wateren.
6. Het maaibeheer van de watergangen is zodanig dat voldoende doorstroming en afvoer behouden blijft en wordt daarbij zo veel mogelijk afgestemd op de beoogde structuurdiversiteit.	Het maaibeheer is afgestemd op de normen voor doorstroming, afvoercapaciteit en structuurdiversiteit die zijn vastgelegd in de peilbesluiten.
7. De bemaling van het beheergebied is robuust, betrouwbaar, duurzaam en afgestemd op de klimatologische en economische ontwikkelingen, omgevings- en waterkwaliteitseisen.	Bij de herziening van het gemalenplan in 2014 wordt wat betreft de capaciteit en het beheer geanticipeerd op klimatologische en economische ontwikkelingen en waterkwaliteitseisen.
8. Peilbesluiten worden weloverwogen genomen, na de verschillende (maatschappelijke) belangen te hebben afgewogen.	Peilbesluiten worden conform de daarvoor vastgestelde procedure vastgesteld.

4.3 WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Hieronder wordt beschreven hoe het waterschap de gewenste programmadoelen gaat realiseren.

4.3.1 Voorkomen wateroverlast

NBW: wateropgave 2015-2050

Conform het NBW staat het waterschap voor de taak om het watersysteem op orde te krijgen en op orde te houden. Daarvoor toetst het waterschap iedere zes jaar het watersysteem aan de Flevolandse normen. De watersysteemoetsing uit 2012 laat zien dat momenteel meer dan 99% van het beheergebied voldoet aan de gestelde normen en dus op orde is. Dit is het gevolg van de goede Ausgangssituatie in Flevoland en de inspanning die in de afgelopen planperiode (2008-2012) is gepleegd. Uit de toetsing komt tot 2024 een aantal (lokale) knelpunten in de Noordoostpolder naar voren (AV februari 2013). De opgave in het bodemdalingsgebied wordt door de toetsing opnieuw bevestigd. Naar de toekomst toe (na 2024) ontstaan er meer gebieden die niet meer aan de inundatienormen voldoen en waar ook de huidige functie onder druk zou kunnen komen te staan. Om deze opgaven het hoofd te bieden is in 2014 een nieuw beleid voor wateroverlast opgesteld en door de AV goedgekeurd.

Het geactualiseerde beleid wateroverlast zal tot 2018 sturend zijn in de activiteiten die het waterschap onderneemt om de kans op wateroverlast te beperken. In 2015 zullen we starten met de verkenning van maatregelen, gericht op het (technisch) oplossen van lokale opgaven. Voor zover we de opgaven kosteneffectief kunnen oplossen zullen we vervolgens maatregelen uitwerken en programmeren. Daarnaast zullen we met provincie en gemeente in gesprek blijven over de aanpak van knelpunten in het bodemdalingsgebied van de Noordoostpolder. Waar nodig en mogelijk zullen we hier gezamenlijk projecten opstarten (bijv. pilot in het kader van het Actieplan Bodem en Water) en beleid ontwikkelen of evalueren (bijv. evaluatie van de wateroverlastnorm door de provincie).

Strategieën:

1. In de periode tot 2015 werkt het waterschap aan de implementatie van bestaand beleid zoals dynamisch peilbeheer, aanleg duurzame/natuurvriendelijke oevers en de aanleg van natte verbindingzones zodat het watersysteem in 2015 op orde is.
2. In 2015 wordt een visie ontwikkeld op de drooglegging in relatie tot de functies, waarbij wordt gekeken naar de mogelijkheden om meer differentiatie aan te brengen.

Klimaatbestendigheid

Klimaatbestendigheid maakt meer en meer onderdeel uit van het reguliere werk van het waterschap. Zo wordt bij de toetsing van het watersysteem en de daarop gebaseerde maatregelen rekening gehouden met de verwachte klimaatverandering. Daarnaast zijn er ook nog vragen en onzekerheden over wat klimaatverandering voor het werk van het waterschap gaat betekenen. Een studie naar de mogelijke effecten van klimaatverandering op de waterkwaliteit laat zien dat er effecten zijn te verwachten. De omvang van deze effecten en welke maatregelen hiervoor moeten of kunnen worden ingezet is nog niet duidelijk en moet op basis van monitoring en aanvullend onderzoek verder in beeld worden gebracht.

Ook voor stedelijk gebied spelen mogelijk aanvullende aan klimaatverandering gerelateerde knelpunten. Te denken valt aan wateroverlast en hittestress. Het Deltaprogramma Nieuwbouw en Herstructurering heeft het onderwerp klimaatbestendige stad op de kaart gezet en tools en instrumenten aangereikt om hiermee aan de slag te gaan. In 2014 hebben we hier samen met Almere een start mee gemaakt door het uitvoeren van een klimaatscan. De intentie is om hier in 2015 een vervolg aan te geven door opgaven beter in beeld te brengen en koppelmogelijkheden te zoeken met de investeringsagenda van Almere. Daarvoor heeft Almere, ondersteund door het waterschap, een aanvraag ingediend bij het Stimuleringsprogramma Ruimtelijke Adaptatie. Naast Almere, is het de verwachting dat het onderwerp klimaatbestendige stad ook voor de andere gemeenten in ons gebied voor komende jaren aandacht zal vragen.

Strategieën:

1. In 2015 is inzichtelijk wat klimaatbestendigheid betekent in de context van Waterschap Zuiderzeeland.
2. Vanaf 2015 worden nieuwe of gewijzigd beleid en ruimtelijke ontwikkelingen getoetst aan klimaatbestendigheid.

4.3.2 Anticiperen op watertekort

Deltaprogramma deelprogramma Zoetwater

Het Deltaprogramma is van start gegaan in 2010 en nadert zijn afronding. Vanuit negen deelprogramma's is gewerkt aan de nationale opgaven voor waterveiligheid en zoetwatervoorziening. In deze periode heeft Waterschap Zuiderzeeland via onder ander de IJsselmeergroep, BKIJ, BKT, Zoetwaterplatform, Unie commissies en themagroepen zowel op bestuurlijk en ambtelijk niveau sterk bijgedragen aan de totstandkoming van de voorkeursstrategieën en concept-deltabeslissingen. Op Prinsjesdag 2014 zijn de concept-deltabeslissingen aan het kabinet aangeboden. Tegelijkertijd tekenen het Rijk en de koepels de bestuursovereenkomst Deltaprogramma, waarin de inhoud van de deltabeslissingen en voorkeursstrategieën wordt onderschreven en wordt afgesproken dat betrokken partijen de uitvoering van maatregelen zullen oppakken en waar nodig zullen verankeren in het beleid van Rijk, provincies, waterschappen en gemeenten.

Vanaf 2015 start de implementatie van de deltabeslissingen. Waterschap Zuiderzeeland zal hierbij o.a. betrokken zijn bij de operationalisering van het flexibele peil voor het IJsselmeer en Markermeer (met RWS als initiatiefnemer/trekker). Hierbij blijft de samenwerking en afstemming met de waterbeheerders op het IJsselmeergebiedniveau van belang. De IJsselmeergroep zullen we daarom in 2015 doorzetten (ambtelijk en bestuurlijk).

Daarnaast zijn voor de komende jaren activiteiten voorzien die gericht zijn op de zoetwatervoorziening (o.a. uitwerking van het voorzieningenniveau) en deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie. Om te komen tot een waterrobuuste en klimaatbestendige inrichting worden door het Deltaprogramma Nieuwbouw en Herstructurering diverse instrumenten aangereikt. Binnen ons gebied heeft het waterschap reeds samen met de gemeente Almere en de provincie een globale klimaatscan uitgevoerd voor Almere. De resultaten krijgen een plek in de gemeentelijke Structuurvisie. Vervolgens zullen de resultaten verder uitgewerkt moeten worden op wijkniveau, en gekoppeld moeten worden aan concrete (revitalisatie) opgaven voor het gebied.

Strategie:

1. Waterschap Zuiderzeeland zal in 2015 nauw betrokken blijven en meewerken aan de inhoudelijke uitwerking van de Deltabeslissingen

4.3.3 Goed functionerend watersysteem

Stedelijk water

Op 30 september 2014 heeft de Algemene Vergadering het meerjaren onderhoudsplan (MJOP) stedelijk water vastgesteld. Vanaf 2015 zal het waterschap de werkzaamheden op het gebied van baggeren, oeveronderhoud en kunstwerken uitvoeren op basis van het vastgestelde MJOP. Deze planning zal aansluiten bij de 7-jarige cyclus die in het landelijk gebied gehanteerd wordt. Uitgangspunten voor het onderhoud aan het stedelijk watersysteem zijn ontleend aan de Regionale Bestuursovereenkomst Stedelijk Water Flevoland (ROSW-2009) en de hieraan gekoppelde Maatwerkovereenkomsten Stedelijk Water die met iedere gemeente gelegen binnen ons beheergebied zijn afgesloten. Het MJOP vormt een goede basis om in de komende jaren te communiceren naar ingelanden over gepland onderhoud. Kaarten waarop zichtbaar is waar en in welk jaar het onderhoud gaat plaatsvinden, zullen op de website gepubliceerd worden.

Naast de onderhoudswerkzaamheden voeren gemeenten en waterschap maatregelen in het stedelijk water uit conform het maatregelenprogramma stedelijke waterplannen 2012-2014. Op basis van de ervaringen van het waterschap in het stedelijk water en het in 2011 vastgestelde afwegingskader voor het maatregelenprogramma wordt er een nieuw maatregelenprogramma opgesteld dat begin 2015 zal worden vastgesteld. Daarbij wordt o.a. gekeken naar de samenhang met het MJOP.

Strategie:

1. Vanaf 2015 wordt op basis van een meerjarenplanning door het waterschap oeveronderhoud, baggeronderhoud en onderhoud aan kunstwerken uitgevoerd.

Nieuwe natuur Flevoland

In het Programma Nieuwe Natuur biedt de Provincie Flevoland kansen aan initiatieven die natuur en economie samen verder versterken. Het streven is om te komen tot natuurontwikkeling die beleefbaar, toegankelijk en divers is en die kan rekenen op een breed draagvlak.

De hectares grond die eerder zijn aangekocht voor het Oostvaarderswold vormen het uitgangspunt voor het realiseren van Nieuwe Natuur (800ha). De ideeën voor nieuwe natuur hoeven niet op de locatie van deze beschikbare grond gerealiseerd te worden. Het aankopen, verkopen of ruilen van grond is mogelijk. De gronden zijn nu in handen van provincie Flevoland, Flevolandschap en Staatsbosbeheer.

De provincie Flevoland heeft eenieder uitgenodigd om ideeën in te dienen voor het Programma Nieuwe Natuur en heeft in januari van dit jaar 79 ideeën ontvangen. Het waterschap heeft als externe adviseur over alle plannen een advies meegegeven en zo een bijdrage geleverd aan de eerste beoordeling van de ingediende ideeën. Het waterschap is op die manier vroegtijdig betrokken bij de planvorming en kan zo de waterbelangen behartigen.

Op dit moment is het Programma Nieuwe Natuur in de tweede fase waarin een (groot) deel van de ideeën mag worden uitgewerkt tot projectplannen. De provincie stimuleert hierbij het koppelen van verschillende ideeën. In deze fase beantwoordt het waterschap vragen die bij de initiatiefnemers ontstaan over wateronderwerpen. Tevens bekijken we de mogelijkheid van meekoppelen van onze eigen opgaven.

In december 2014 besluiten Provinciale Staten welke plannen daadwerkelijk uitgevoerd mogen worden binnen het Programma Nieuwe Natuur. Dit is bepalend voor de beantwoording van de vraag welke projecten zullen worden voortgezet, en het belang en de werkzaamheden van waterschap Zuiderzeeland hierbij.

Gemalen

Een cruciale rol in het peilbeheer en het voorkomen van wateroverlast is weggelegd voor de bemaling van de polder. Met zeven hoofdgemalen, een aantal ondergemalen en een groot aantal kleinere kunstwerken in landelijk en stedelijk gebied wordt Flevoland droog gehouden.

Grootschalige aanpassingen en capaciteitsuitbreidingen van de bemaling worden voor de looptijd van de meerjarenbegroting niet voorzien. Het beleid ten aanzien van de bemalingstaak van het waterschap is gericht op het in stand houden van een robuuste bemaling. We streven naar een optimale bemaling met minimaal energieverbruik, tegen minimale kosten en daar waar mogelijk energierugwinning. In samenhang met de herziening van de koers met betrekking tot de wateropgave wordt in de komende jaren beleid ontwikkeld om richting 2050 het toenemende waterbezwaar af te kunnen voeren en de kwaliteitsdoelstellingen te handhaven.

In 2014 is vanuit doelmatigheidsoverwegingen (en na beëindiging van het contract over energielevering door RWE/Essent) het accent van de bemaling in de Noordoostpolder verlegd van gemaal Vissering naar gemaal Buma. Dit zal in 2015 ook zo zijn. Met Rijkswaterstaat zijn in 2014 afspraken gemaakt over het uitslaan van water uit de Lage Vaart. Hierbij is afgesproken dat ernaar gestreefd wordt om 70% via gemaal Colijn uit te slaan en maximaal 30% via gemaal de Blocq van Kuffeler. De verwachting is dat Waterschap Zuiderzeeland hier in 2015 ruimschoots aan kan voldoen.

Met betrekking tot energiebesparende maatregelen bij waterschappen heeft de focus tot op heden vooral gelegen op het gebied van de waterketen. Inmiddels wordt er zowel op landelijk gebied als bij Zuiderzeeland ook nagedacht over energiebesparende maatregelen bij de bemalingstaak. In 2015 en volgende jaren zal verder aandacht zijn voor de verbetering van de energie-efficiency voor de bemalingstaak. Bij de herziening van het gemalenplan in 2015 zal hier aandacht voor zijn.

Conform het investeringsplan wordt gemaal Vissering in 2018 gerenoveerd. De technische voorbereidingen van de renovatie zullen plaatsvinden in 2017. In 2014 vindt een eerste technische verkenning plaats over de mogelijkheden voor de renovatie in 2018.

Strategie:

1. In 2018 wordt gestart met de renovatie van gemaal Vissering.

Onderhoudsplannen watersystemen en gemalen

In april en september 2014 heeft de Algemene Vergadering de uitgangspunten voor het Meerjaren onderhoudsplan (MJOP) landelijk gebied en stedelijk gebied herbevestigd/vastgesteld. Ook heeft de Algemene Vergadering ingestemd met de planning voor het opstellen van andere meerjaren onderhoudsplannen. In de onderhoudsplannen zullen eerder vastgestelde uitgangspunten worden herbevestigd. Eventuele nieuwe uitgangspunten zullen separaat aan de Algemene Vergadering ter besluitvorming worden aangeboden.

In onderstaande tabel is de planning voor de oplevering van de verschillende investerings- en onderhoudsplannen weergegeven.

Tabel 4.4 Planning oplevering meerjarenonderhoudsplannen

OMSCHRIJVING	PLANNING
MJOP Landelijk	Gereed
MJOP Stedelijk	Gereed
MJlenOP ¹ Kunstwerken	Eerste kwartaal 2015
MJOP wateraanvoer	Tweede kwartaal 2015
MJOP Keringen	Derde kwartaal 2015
MJOP Vaarten	Vierde kwartaal 2015
MJOP Vastgoed	Eerste kwartaal 2016

De meerjarenonderhoudsplannen worden opgesteld vanuit de wens meer sturing te krijgen op het onderhoud aan het watersysteem. De MJOP's hebben een looptijd van 4 jaar en lopen gelijk aan de Meerjarenbegroting van het waterschap en zullen daarvoor ook input gaan genereren.

Jaarlijks zullen de MJOP's geactualiseerd worden. Mocht het zo zijn dat er uit de actualisatie financiële consequenties naar voren komen, dan worden deze aan het bestuur voorgelegd. In het proces van de Voorjaarsnota kunnen ze dan meegenomen worden om uiteindelijk in de Meerjarenbegroting verwerkt te kunnen worden.

Peilbeheer

Voor alle oppervlaktewateren in het beheergebied van Waterschap Zuiderzeeland zijn peilbesluiten vastgesteld. In een peilbesluit stelt het waterschap de streefpeilen voor de oppervlaktewateren in een bepaald gebied vast. Het peilbeheer is gericht op het handhaven van alle vastgestelde streefpeilen voor oppervlaktewateren gedurende het jaar. Door middel van metingen in het gebied wordt gecontroleerd in hoeverre het waterschap daarin slaagt.

Herziening peilbesluiten

Volgens de Verordening voor de Fysieke Leefomgeving moeten peilbesluiten tenminste een maal in de tien jaar worden herzien. Bij het opstellen en herzien van bestaande peilbesluiten wordt bij geringe drooglegging of conflicterende belangen de GGOR-systematiek toegepast. Met deze systematiek kan de (te verwachten) grondwaterstand preciezer bepaald worden.

Dynamisch peilbeheer

De invoering van dynamisch peilbeheer is afgerond. Veel beweegbare stuwen zijn geautomatiseerd en reageren op de waterpeilen voor en achter de stuw. Vrijwel alle beweegbare stuwen zijn op afstand te bedienen. Hierdoor is het mogelijk sneller te anticiperen op veranderende weersomstandigheden in de seizoenen.

Het dynamisch peilbeheer kan worden ingezet om wateroverlast te voorkomen door het water optimaal over de peilvakken te verdelen. In 2014 is een verkenning uitgevoerd om voor toekomstige ontwikkelingen te bepalen welk type peilbeheer gewenst is. Deze verkenning zal betrokken worden bij het uitwerken van een kader voor het peilbeheer in 2015.

Strategie:

1. In 2015 is een tactisch kader ontwikkeld voor het peilbeheer.

¹ MJlenOP betekent meerjareninvesterings- en onderhoudsplan. Daarin zijn zowel het onderhoud als de vervangingsinvesteringen opgenomen.

Verdroging

Waterschap Zuiderzeeland heeft samen met de Provincie Flevoland en de terreinbeheerders maatregelen in GGOR-studies (GGOR staat voor Gewenst Grond- en Oppervlaktewaterpeil) opgesteld en uitgevoerd die de verdroging in de TOP-gebieden kunnen verminderen. De uitvoering van de maatregelen is in 2013 afgerond. De financiële afwikkeling heeft in 2014 plaatsgevonden. De effectiviteit en het doelbereik van de maatregelen zal de komende jaren worden gemonitord, zowel hydrologisch als ecologisch. Over enkele jaren wordt geëvalueerd in hoeverre de gestelde (natuur)doelen ook zijn bereikt.

Voor een aantal gebieden bleek uit de GGOR studies dat met de maatregelen de gestelde natuurdoelen niet overal kunnen worden behaald. Mocht dit inderdaad uit de evaluatie naar voren komen, dan zal overleg moeten plaatsvinden waarbij ook de toekomstige functie of doelstelling van de gebieden wordt betrokken.

Strategie:

1. De hydrologische situatie in de als verdroogd aangewezen gebieden (TOP-gebieden) en de natuurdoelen zijn in 2018 op elkaar afgestemd op basis van de meest recente gegevens uit de gezamenlijk uitgevoerde GGOR-studies en monitoring en evaluatie.

Baggeren

Bij de baggerwerkzaamheden van Waterschap Zuiderzeeland wordt traditioneel onderscheid gemaakt tussen het baggeren in het landelijk gebied, het baggeren van stedelijk water en de provinciale vaarten.

Het baggeren van de tochten in het landelijk gebied maakt al jaren deel uit van het regulier cyclisch onderhoud. De planning voor de komende jaren is opgenomen in het Meerjaren onderhoudsplan landelijk gebied 2015 – 2018 .

Het baggeren van het stedelijk water is met de overdracht stedelijk water in 2011 de verantwoordelijkheid van het waterschap geworden. Daar waar sprake is van achterstallig baggeronderhoud is met de gemeenten overeengekomen dat zij nog voor 50% meebetalen aan het wegwerken van de achterstanden. In 2014 worden de laatste achterstanden in Lelystad weggewerkt, in 2015 de laatste in Almere. Almere heeft in 2010 het wegwerken van baggerachterstanden afgekocht. Sindsdien is het achterstallig onderhoud in Almere voor 50% gefinancierd uit deze bestemmingsreserve. Met het laatste achterstallig onderhoud in Almere in 2015 zal ook de laatste onttrekking uit deze bestemmingsreserve plaatsvinden. Na 2015 zullen er geen gemeenten meer zijn die bijdragen aan baggeronderhoud, tenzij het 'niet regulier baggeren' betreft op verzoek van de gemeenten zelf. Dit kan bijvoorbeeld aan de orde zijn bij het verruimen van het profiel ten behoeve van de recreatievaart.

Het waterschap voert ook het baggeren van de provinciale vaarten uit. De provincie levert hier een bijdrage van 20% in de kosten vanuit haar verantwoordelijkheid als vaarwegbeheerder. Deze bijdrage is gebaseerd op bestuurlijke afspraken die in 2004 met de provincie zijn overeengekomen.

In september 2014 heeft de AV een besluit genomen over de voorgenomen baggerwerkzaamheden tot en met 2018, de hieraan gekoppelde financiële consequenties en specifiek daarbij de ontwikkeling van de Voorziening Baggeren. De geraamde kosten vielen lager uit dan eerder in begrotingen waren opgenomen. Daardoor konden de jaarlijkse budgetten voor baggeren afgeraamd worden met een bedrag van € 400.000,-. De voornaamste reden hiervan zijn de nieuwe afspraken over de storttarieven voor het brengen van bagger in de Vaartplas.

Strategie:

1. Het waterschap werkt baggerachterstanden weg conform het baggerplan voor provinciale vaarten en stedelijk gebied. In 2015 is 60% van de provinciale vaarten op orde en worden de laatste baggerachterstanden in het stedelijk gebied weggewerkt.

Herprofileren kavelsloten

Op 25 juni 2013 heeft de AV kennisgenomen van de 'nulmeting', de enquête die de aftrap vormde voor het communicatietraject dat in 2013 is gevolgd. Gedurende het jaar is op verschillende manieren het onderwerp 'herprofilering kavelsloten' onder de aandacht gebracht. Naast publicaties in vakbladen en nieuwsbrieven zijn er in het najaar van 2013, verspreid over het beheergebied, vier demonstraties gehouden. Met een afsluitende 1-meting is getoetst of het onderwerp 'herprofilering' meer is gaan leven in 2013.

Het onderwerp herprofilering is in oktober thematisch behandeld in de AV. Tijdens deze bijeenkomst zijn de resultaten van het stimuleringsproject besproken. Ook is inzicht gegeven in de effecten van het herprofileren van kavelsloten op de waterberging. Binnenkort zal dit onderwerp opiniërend en vervolgens besluitvormend in de AV worden behandeld, waarbij op basis van de dan geldende inzichten een nieuwe strategie zal worden voorgesteld.

Strategie:

In 2016 zijn alle kavelsloten gecontroleerd en uiterlijk in 2023 zijn ze, binnen de gestelde grenzen, op profiel.

Duurzame/natuurvriendelijke oevers

Oevers in agrarische gebieden worden tijdens groot onderhoud duurzaam ingericht. Dat wil zeggen dat de bestaande plasberm verruimd wordt. De oude beschoeiing wordt verwijderd en op de overgang van plasberm naar de natte bak wordt onder water een lichte beschoeiing geplaatst.

Op 29 september 2011 heeft de Algemene Vergadering besloten om in de periode 2012-2015 in totaal 184,3 kilometers duurzame oevers aan te leggen. In 2015 zal hiervan 48 km worden gerealiseerd, waarmee de totale doelstelling wordt gehaald. Waterschap Zuiderzeeland zal doorgaan met de aanleg van duurzame oevers in de jaren na 2015. De AV heeft hiervoor op 22 april 2014 ingestemd met een globale planning. De aanleg van duurzame oevers leidt tot een vergroting van de waterberging en is een van de maatregelen om de KRW-doelen te realiseren (zie ook paragraaf 5.3.1).

De aanleg van duurzame oevers in de periode tussen 2016 en 2021 vindt ook projectmatig plaats. Daarbij wordt zoveel mogelijk aangesloten bij het geplande onderhoud in de onderhoudsvakken die benoemd zijn in het meerjaren onderhoudsplan. Uitgangspunt hierbij is dat een traditionele beschoeide oever pas wordt vervangen door een duurzame oever op het moment dat deze aan het eind van zijn levensduur is. Zo vindt geen kapitaalsvernietiging plaats en blijft het draagvlak onder de aangelanden behouden.

Strategie:

1. De voortgang van de aanleg van de duurzame oevers verloopt volgens planning (vanaf 2012).

Grondwater

Bij de regulering van grondwateronttrekkingen of infiltraties houdt het waterschap rekening met het belang van de bescherming van de grondwaterkwaliteit en volgt daarbij de Kaderrichtlijn Water, die naast kwalitatieve ook kwantitatieve eisen stelt.

Daarnaast zijn in de Keur van het waterschap algemene regels opgenomen ten aanzien van grondwateronttrekkingen. Deze regels zijn gericht op het tegengaan van verontreiniging van het grondwater, de bescherming van de effecten voor de bij het grondwaterbeheer betrokken belangen en het verminderen van het gebruik van grondwater.

Het waterschap beschikt sinds kort over een operationeel grondwatermodel (AZURE). Het model wordt inmiddels toegepast. AZURE is een consensus model dat samen met gebiedspartners (Rijkswaterstaat, Waterschap Vallei en Veluwe, provincies Flevoland, Utrecht en Gelderland en Vitens) is ontwikkeld. De samenwerking zal worden voortgezet in het beheren en doorontwikkelen van het model.

Om meer inzicht te krijgen in de werking van het grondwatersysteem in relatie tot het oppervlaktewater-systeem stelt het waterschap in de komende periode water- en stoffenbalansen op.

Verder worden beleidsontwikkelingen op Europees en landelijk niveau gevolgd door deelname aan de ambtelijke themagroep grondwater van de Unie van Waterschappen.

Strategie:

1. Het waterschap bouwt in de periode tot 2015 kennis op over het functioneren van het grondwatersysteem.

Muskusrattenbeheer

Een grootschalig landelijk onderzoek, de landelijke veldproef, zal naar verwachting eind 2015 afgerond worden. De onderzoeksresultaten brengen alternatieve vangstmethodes in beeld, maar ook alternatieven om schade aan waterstaatswerken door muskus- en/of beverrat te voorkomen. Doel van de landelijke veldproef is om te onderzoeken of muskusrattenbeheer gericht, goedkoper en met minder dierenleed kan worden uitgevoerd

In april 2014 is het onderdeel 'objectbescherming' van de landelijke veldproef gestart in het westelijk deel van Lelystad. Dit onderzoek loopt door tot april 2017. In deze periode wordt in het westelijk deel van Lelystad de muskusrat niet vlakdekkend bestreden. Wel worden de muskusratten weggevangen bij kwetsbare objecten, zoals de waterkering. Ook monitoren medewerkers van het waterschap de ontwikkeling van de populatie muskusratten en registreren ze eventueel door muskusratten veroorzaakte schade. Indien schadeherstel nodig is, zal dit in opdracht van het waterschap gebeuren. De kosten hiervan dragen de waterschappen gezamenlijk.

Strategie:

1. In 2016 zijn, op basis van landelijk onderzoek, alternatieve vangstmethodes overwogen.

4.4. WAT GAAT HET KOSTEN?

In onderstaande tabel zijn de netto lasten opgenomen die aan het programma Voldoende Water verbonden zijn.

Tabel 4.5 Overzicht van de lasten en baten van het programma Voldoende water (bedragen in miljoenen euro's)

SUBPROGRAMMA	REALISATIE 2013	2014	2015	2016	2017	2018
<i>Lasten</i>						
Voorkomen wateroverlast	0,8	0,8	0,4	0,4	0,4	0,4
Anticiperen op watertekort	0,0	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Goed functionerend watersysteem	28,0	26,4	26,2	25,6	25,8	25,9
Goed grondwaterbeheer	-	-	-	-	-	-
Doorbelastingen	3,8	3,5	3,4	3,4	3,4	3,4
<i>Subtotaal</i>	<i>32,6</i>	<i>30,9</i>	<i>30,2</i>	<i>29,6</i>	<i>29,8</i>	<i>29,9</i>
<i>Baten</i>						
Voorkomen wateroverlast	-	-	-	-	-	-
Anticiperen op watertekort	-	-	-	-	-	-
Goed functionerend watersysteem	- 4,5	- 2,4	- 1,3	- 1,7	- 1,7	- 1,7
Goed grondwaterbeheer	-	-	-	-	-	-
Doorbelastingen	- 0,1	-	-	-	-	-
<i>Subtotaal</i>	<i>- 4,6</i>	<i>- 2,4</i>	<i>- 1,3</i>	<i>- 1,7</i>	<i>- 1,7</i>	<i>- 1,7</i>
Netto lasten	28,0	28,5	28,9	27,9	28,1	28,2

De lasten van het subprogramma 'goed functionerend watersysteem' zijn in de periode 2013-2015 hoger door de versnelling van de aanleg van duurzame oevers. Daar staat tegenover dat voor die jaren in de baten rekening wordt gehouden met de KRW Synergiegelden en de POP2 gelden. De gerealiseerde baten in het jaar 2013 betreffen bijdragen van mede-overheden voor gezamenlijk uitgevoerde projecten.

Investerings

In onderstaande tabel staan de investeringsuitgaven uit de vastgestelde investeringsbegroting.

Tabel 4.6 Overzicht van de investeringsuitgaven van het programma Voldoende water (bedragen in miljoenen euro's)

OMSCHRIJVING	2015	2016	2017	2018
Investeringsplan 2015-2018	0,8	1,5	1,1	1,9
Besluiten na investeringsplan 2015-2018	0,2	0,1	0,0	0,0
Totaal	1,0	1,6	1,1	1,9

De kapitaallasten voor de komende periode zijn in onderstaande tabel weergegeven. De kapitaallasten van de gemeenschappelijke taken zijn toegerekend op basis van de begrotingsomvang (veiligheid 10%, voldoende water 40% en schoon water 50%).

Tabel 4.7 Overzicht van de kapitaallasten van het programma Voldoende water (bedragen in miljoenen euro's)

KAPITAALLASTEN	2015	2016	2017	2018
Investeringsplan 2015-2018	3,9	3,9	3,9	3,8
Besluiten na investeringsplan 2015-2018	0,1	0,2	0,2	0,2
Totaal	4,0	4,1	4,1	4,0

Voor het programma Voldoende Water zal in 2015 volgens het investeringsplan ook een aantal uitwerkingsvoorstellen voor de feitelijke kredietopenstelling van investeringen worden opgesteld. Conform artikel 7 van de verordening beleids- en verantwoordingsfunctie is in onderstaande tabel weergegeven welke uitwerkingsvoorstellen aan de AV zullen worden voorgelegd en welke aan het college van DenH. Voor het aan te vragen krediet vervangen wegduikers 2019 en de vervanging van de raampartijen van Colijn en Lovink geldt dat de aan te vragen kredieten voorbereidingskredieten zijn. Daarom wijkt het bedrag van het te verlenen krediet af van de totaal geraamde investering.

Tabel 4.8 Overzicht beslissingsbevoegdheid voor kredietopenstelling in 2015 (bedragen in duizenden euro's)

OMSCHRIJVING INVESTERING	TOTAAL INVESTERING	TE VERLENEN KREDIET 2015	AV/DENH
Verruimen / vernieuwen wegduikers 2015	143	143	DenH
Verruimen / vernieuwen wegduikers 2019	155	50	DenH
Plaatsen peilloggers NOP en ZOF (2015)	135	135	DenH
Stuw Ooievaarstocht en Bloesemtocht	80	80	DenH
Gemaal Colijn/Lovink, vervangen raampartijen	810	40	DenH
Totaal	1.323	448	

5. PROGRAMMA SCHOON WATER

Waterschap Zuiderzeeland werkt aan schoon water in het gehele beheergebied. Schoon water betekent een goed watersysteem. Het watersysteem wordt als goed beoordeeld als het goed is vanuit zowel chemisch oogpunt (niet vervuild), vanuit biologisch oogpunt (goede leefomgeving) en vanuit het oogpunt van de gebruikers (belevingswaarde). De belevingswaarde is met name relevant voor het stedelijk waterbeheer.

Daarnaast zuivert Waterschap Zuiderzeeland in vijf afvalwaterzuiveringsinstallaties (AWZI's) het afvalwater uit de provincie. Dit afvalwater wordt merendeels aangevoerd via de gemeentelijke riolering. Na zuivering in de AWZI's wordt het teruggebracht naar het oppervlaktewater. Waterschap Zuiderzeeland stelt strenge vergunningseisen aan bedrijven die afvalwater willen lozen. Ook worden er maatregelen genomen ten behoeve van het verbeteren van de kwaliteit van het oppervlaktewater.

5.1 WAT WILLEN WE BEREIKEN?

Beogd Effect

Het waterschap streeft naar goede leef-, verblijf- en voortplantingsmogelijkheden voor de aquatische flora en fauna in het beheergebied. De chemische toestand van het grond- en oppervlaktewater en de waterbodems mag daarvoor geen beperkende factor zijn.

Veel menselijke activiteiten verontreinigen het water en hebben daarmee een negatief effect op de kwaliteit van het water. Deze beïnvloeding kan ook indirect plaatsvinden, doordat stoffen in het milieu komen die uiteindelijk in het water belanden. Het waterschap zorgt met de behandeling van afvalwater en emissiebeheer dat zo veel mogelijk van deze effecten teniet worden gedaan.

Programmadoelen

1. Het waterschap bereikt uiterlijk in 2027 de regionaal vastgestelde doelen van de Kaderrichtlijn Water voor de ecologische waterkwaliteit van oppervlaktewaterlichamen. Het waterschap spant zich in om, indien de mogelijkheid zich voordoet, de maatregelen uiterlijk in 2021 uit te voeren. In 2015 is minimaal 1/3 deel van de noodzakelijke inrichtingsmaatregelen uitgevoerd.
2. Vanaf 2013 zal het waterschap gezamenlijk met de gebiedspartners voor de niet-KRW waterlichamen doelen formuleren
3. De waterlichamen in het beheergebied voldoen uiterlijk in 2027 aan de fysisch-chemische waterkwaliteitsnormen van de Kaderrichtlijn Water voor prioritare stoffen, overige verontreinigingen en algemeen fysisch-chemische stoffen door het nemen van haalbare en betaalbare emissiereducerende maatregelen in stedelijk en landelijk gebied.
4. Het waterschap implementeert de nieuwe Europese zwemwaterrichtlijn in het jaar van invoering van de Nederlandse wetswijziging in zijn beleid.
5. Waterbodems vormen in 2027 in zowel het stedelijk als het landelijk gebied geen kwantitatieve en/of kwalitatieve belemmering voor het optimaal functioneren van de watersystemen.
6. De emissies van de afvalwaterketen zijn zodanig dat aan relevante EU-normen, nationale en regionale doelstellingen wordt voldaan.
7. Een doelmatige scheiding en behandeling van stedelijk afvalwater is gerealiseerd.

Beleidskader

In onderstaande tabel zijn de belangrijkste beleidskaders van Waterschap Zuiderzeeland voor dit programma weergegeven.

Tabel 5.1 Beleidskaders van Waterschap Zuiderzeeland voor het programma Schoon water

OMSCHRIJVING	AV VERGADERING	VASTGESTELD
Beleid directe lozingen van afvalwater van huishoudelijke aard in het buitengebied	juli 2008	Ter kennisname
Beleidsregel wateraanvoer	mei 2009	Vastgesteld
Waterbeheerplan 2010-2015	december 2009	Vastgesteld
Transport en Zuiveringsplan	maart 2010	Vastgesteld
Nota integraal watertoezicht	april 2011	Vastgesteld
IBA-beleid	juli 2011	Vastgesteld
Versnelling aanleg duurzame oevers	september 2011	Vastgesteld
Visbeleid	maart 2014	Vastgesteld
Uitwerking Deltaplan Agrarisch Waterbeheer	maart 2014	Ter kennisname
Aanleg duurzame oevers 2016-2021	april 2014	Vastgesteld
Visie op de afvalwaterketen	juni 2014	Vastgesteld

Wettelijk kader

Het wettelijk kader voor dit programma is vastgelegd in onderstaande wetten en regelgeving.

Tabel 5.2 Wettelijke kaders voor het programma Schoon water

OMSCHRIJVING	VASTGESTELD
Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden	1969
Wet milieubeheer	1979
Besluit hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden	1984
Wet Bodembescherming	1986
Flora- en Faunawet	1998
Natuurbeschermingswet	1998
Europese Kaderrichtlijn Water	2000
Stroomgebiedsvisie Flevoland	2003
Grondwaterrichtlijn	2006
Richtlijn Prioritaire Stoffen	2008
EU Verordening gewasbeschermingsmiddelen	2009
Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden	2007
Activiteitenbesluit milieubeheer	2007
Besluit algemene regels voor inrichtingen milieubeheer	2007
Regeling lozing afvalwater huishoudens	2007
Besluit Bodemkwaliteit	2008
Besluit lozing afvalwater huishoudens	2008
Waterbesluit	2009
Waterwet	2009
Waterregeling	2009
Regeling hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden	2009
Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (indirecte lozingen)	2010
Besluit Kwaliteitseisen en Monitoring Water (BKMW)	2010
Regeling Monitoring Kaderrichtlijn water	2010
Besluit lozen buiten inrichtingen	2011

5.2 WANNEER ZIJN WE TEVREDEN?

In het onderstaande overzicht zijn de kwantitatieve doelstellingen opgenomen, die horen bij de programmadoelen.

Tabel 5.3 Kwantificering van de doelen van het programma Schoon water

PROGRAMMADOEL	KWANTITATIEVE DOELSTELLING
1. Het waterschap bereikt uiterlijk in 2027 de regionaal vastgestelde doelen van de Kaderrichtlijn Water voor de ecologische waterkwaliteit van oppervlaktewaterlichamen. Het waterschap spant zich in om, indien de mogelijkheid zich voordoet, de maatregelen uiterlijk in 2021 uit te voeren. In 2015 is minimaal circa 1/3 deel van de noodzakelijke inrichtingsmaatregelen uitgevoerd.	Het waterschap is gestart met de uitvoering van de maatregelen ten behoeve van de regionaal vastgestelde doelen voor 2015 van de kaderrichtlijn water voor de ecologische kwaliteit van oppervlaktewaterlichamen.
2. Vanaf 2013 zal het waterschap gezamenlijk met de gebiedspartners voor de niet-KRW waterlichamen doelen hebben formuleren.	Vanaf 2013 worden voor de niet-KRW waterlichamen doelstellingen geformuleerd.
3. De waterlichamen in het beheergebied voldoen uiterlijk in 2027 aan de fysisch-chemische waterkwaliteitsnormen van de Kaderrichtlijn Water voor prioritair stoffen, overige verontreinigingen en algemeen fysisch-chemische stoffen door het nemen van haalbare en betaalbare emissiereducerende maatregelen in stedelijk en landelijk gebied.	Het waterschap monitort conform de KRW-methodiek de concentraties van de ecologie ondersteunende stoffen, de groep 'overige verontreinigingen' en de prioritair en prioritair gevaarlijke stoffen en agendeert overschrijdingen van de regionale normen bij de nationale overheid.
4. Het waterschap implementeert de nieuwe Europese zwemwater-richtlijn in het jaar van invoering van de Nederlandse wetswijziging in zijn beleid.	Het waterschap monitort jaarlijks de ontwikkeling van de waterkwaliteit op de zwemwaterlocaties in zijn beheergebied.
5. Waterbodems vormen in 2027 in zowel het stedelijk als het landelijk gebied geen kwantitatieve en/of kwalitatieve belemmering voor het optimaal functioneren van de watersystemen.	Vanaf 2009 geeft het waterschap uitvoering aan het baggerprogramma uit de Baggervisie.
6. De emissies van de afvalwaterketen zijn zodanig dat aan relevante EU-normen, nationale en regionale doelstellingen wordt voldaan.	Maatschappelijk optimale oplossingen zorgen ervoor dat emissies vanuit de afvalwaterketen niet bij dragen aan de verslechtering van de waterkwaliteit.
7. Een doelmatige scheiding en behandeling van stedelijk afvalwater is gerealiseerd.	Het waterschap en de gemeenten stellen samen een helder afwegingskader op voor doelmatige emissiereducerende maatregelen en passen deze in de praktijk toe.

5.3 WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN?

Hieronder wordt beschreven hoe het waterschap de gewenste programmadoelen gaat realiseren.

5.3.1 Goede structuurdiversiteit

Duurzame en natuurvriendelijke oevers / vismigratie en KRW

Om aan de doelstellingen van de Europese Kaderrichtlijn Water te voldoen heeft het waterschap een drietal soorten inrichtingsmaatregelen getroffen. De belangrijkste maatregel is de aanleg van duurzame of natuurvriendelijke oevers langs 40% van de oevers van ieder KRW-waterlichaam. In 2012 is een eerste onderzoek uitgevoerd naar het effect van duurzame en natuurvriendelijke oevers op de ecologische en waterkwaliteitsdoelstellingen van de KRW. Hieruit is gebleken dat duurzame en natuurvriendelijke oevers significant bijdragen aan het verbeteren van de biologische waterkwaliteit.

Om al in 2021 per KRW-waterlichaam 40% oevers gerealiseerd te hebben is in 2012 het project versnelling aanleg duurzame oevers ingezet. In dit project wordt tussen 2012 en 2015 184,3 km duurzame en natuurvriendelijke oevers aangelegd. In 2015 wordt 48 km duurzame oever aangelegd, waarmee eind 2015 de doelstelling van 184,3 km zal worden behaald.

Op 22 april 2014 is door de Algemene vergadering het besluit genomen om in het WBP3 de ambitiedoelstelling uit het WBP2+ als concrete doelstelling voor de periode 2016-2021 op te nemen. Concreet betekent dat in het WBP3 de volgende doelstelling staat: "In 2021 ligt langs 40% van de oevers van

ieder waterlichaam 'tochten' een natuurvriendelijke en/of duurzame oever." Om deze doelstelling te behalen dient er in de periode 2016-2021 jaarlijks gemiddeld 30 tot 35 km traditionele oever vervangen te worden door een duurzame/ natuurvriendelijke oever.

Naast de aanleg van duurzame oevers zijn er nog twee soorten maatregelen die bijdragen aan het realiseren van de KRW-doelstellingen. Dit zijn de aanleg van vispassages ter bevordering van de vismigratie en de optimalisatie van het maaibeheer. Deze laatste is inmiddels afgerond. Om de migratiemogelijkheden te verbeteren is het inlaatwerk bij gemaal Colijn in het voorjaar van 2011 geautomatiseerd. In 2014 is gestart met een verkenning naar een geschikte locatie en voorziening om de intrek van vis vanuit het IJsselmeer naar de Noordoostpolder te verbeteren. De resultaten hiervan zullen in 2015 beschikbaar komen.

Strategieën:

1. In 2015 ligt het waterschap op koers met de uitvoering van de KRW-maatregelen om de voor 2027 gestelde doelen te halen.
2. Indien noodzakelijk wordt in de periode 2010-2015 gestart met de uitvoering van maatregelen om de vismigratieknelpunten in 2027 opgelost te kunnen hebben.

Maaibeheer

Het maaibeheer van de taluds en plasbermen in Flevoland is sinds 2000 sterk geëxtensiveerd. Het maaisel blijft of op het talud liggen of wordt op het bovenste deel gedeponeed. Geconstateerd is dat de taluds sindsdien verroemen. Naar aanleiding hiervan is een pilot gestart waarbij tijdens groot onderhoud rietmaaisel wordt afgevoerd en de plasbermen uitgekrabd. Het doel hiervan is om te onderzoeken of met dit beheer de ongewenste effecten van verroeiing worden doorbroken en de plasbermen kunnen gaan functioneren als paaihabitat voor vis en begroeibaar zijn voor ondergedoken waterplanten. In het laatste kwartaal van 2014 worden de onderzoeksresultaten aangeboden aan de Algemene vergadering. Samenvattend zijn de resultaten van het onderzoek:

- De verroeiing blijkt alleen in het voorjaar aanwezig te zijn. In de zomer en in het najaar concurreert het riet de verroeiing weg.
- De plasbermen dienen wel te worden uitgekrabd. Als dat niet tijdens groot onderhoud gedaan wordt, zal er sprake zijn van een zeer dichte rietmuurontwikkeling en komen WB21 en KRW functies van deze plasberm té veel in het geding.

Vanaf 2015 zal het maaibeheer aangepast worden aan de hierboven genoemde resultaten. In 2015 zal verder worden onderzocht of maaisel een nuttige toepassing kan krijgen. Een nuttige toepassing is bijvoorbeeld het composteren van maaisel om er vervolgens het organische stofgehalte van de bodem mee te verhogen. Landelijk spelen meerdere initiatieven op dit terrein.

Strategie:

1. Voor 2015 heeft het waterschap in beeld of het zinvol is om tijdens groot onderhoud de strooisellaag van (duurzame) oevers te verwijderen en de plasbermen uit te krabben.

5.3.2 Goede waterkwaliteit

Doelstellingen voor niet-KRW Wateren

Flevoland kent nog een groot aantal oppervlaktewateren die niet zijn gekarakteriseerd als Kaderrichtlijn Water waterlichamen, de zogenaamde overige wateren. Voor deze wateren in zowel het stedelijk als het landelijk gebied bestaat geen ecologische ambitie (doelstellingenkader). In het Nationaal Waterplan is aangegeven dat provincies en beheerders hiervoor zelf normen mogen ontwikkelen. Bij de verschillende gebiedspartners bleek voldoende draagvlak te bestaan om dit gezamenlijk op te pakken.

Landelijk is geconcludeerd dat de doelen voor niet-KRW wateren op uniforme wijze afgeleid zouden moeten worden. De IPO/UvW werkgroep 'Doelen Overige Wateren', waarin Waterschap Zuiderzeeland zitting had, heeft hiertoe een afleidingsmethodiek opgesteld. Deze methodiek is december 2013 vastgesteld door de landelijke Stuurgroep Water.

In het najaar van 2014 is het waterschap gestart met de doelaflading aan de hand van deze methodiek. Dit zal in ieder geval ook in 2015 doorlopen. De ambitie en beschikbaarheid/planning van de gebiedspartners zal bepalend zijn voor de tijdspannen waarin alle doelen zullen zijn afgerond.

Strategie:

1. Vanaf 2013 zal het waterschap gezamenlijk met de gebiedspartners voor de niet-KRW waterlichamen doelen formuleren.

Emissies

In de afgelopen jaren heeft het waterschap het nodige bereikt wat betreft het terugdringen van emissies van zowel indirecte als directe afvalwaterlozingen. De zorg voor de indirecte lozingen is sinds de introductie van de Waterwet overgedragen aan provincie en gemeenten. De directe afvalwaterlozingen en de diffuse verontreiniging naar oppervlaktewater zijn een taak van het waterschap. De directe lozingen zijn onder controle door het verlenen van adequate vergunningen, goedkeuringen op meldingen en de inzet van het instrument watertoezicht. Diffuse verontreiniging kan echter niet worden ondervangen met de instrumenten vergunningverlening en watertoezicht. Het afgelopen jaar heeft het waterschap de aanpak van diffuse verontreinigingen met nieuw elan opgepakt en zal dit de komende jaren blijven doen.

De prioritaire stoffenlijst is onlangs uitgebreid van 33 naar 45 stoffen. De uitbreiding betreft met name gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Geneesmiddelen zijn nog niet op de lijst van prioritaire stoffen zelf geplaatst, maar op een watchlist, waardoor ze Europees breed gemonitord moeten worden. Het waterschap neemt deze stoffen mee in het reguliere roulerend meetnet voor prioritaire stoffen.

De laatste jaren is de emissie van gewasbeschermingsmiddelen aanzienlijk gereduceerd. Desalniettemin worden, zo blijkt uit de landelijke evaluatie van het gewasbeschermingsmiddelenbeleid, op ca. de helft van de meetlocaties nog overschrijdingen aangetroffen. In Flevoland ligt het aantal overschrijdingen hoger. In 2013 werd op 75% van de meetlocaties de waterkwaliteitsnorm voor gewasbeschermingsmiddelen overschreden. De landelijke evaluatie van het mestbeleid laat zien dat 40% tot 60% van de meetlocaties niet voldoen aan de normen voor nutriënten (stikstof en fosfor). In Flevoland zijn kwel, landbouw en de emissies uit de waterketen de belangrijkste bronnen van nutriënten. Om meer inzicht te krijgen in de werking van het grondwatersysteem in relatie tot het oppervlaktewatersysteem gaat het waterschap in 2015 bezig met het opstellen van water- en stoffenbalansen.

In 2015 en de periode daarna zal het waterschap een aantal verkenningen uitvoeren op het gebied van medicijnresten, microplastics, zwerfvuil en resistente bacteriën. Met name voor microplastics en resistente bacteriën zet het waterschap in op kennisontwikkeling door aansluiting te zoeken bij kennisinstututen en universiteiten. Wat betreft medicijnresten brengt het waterschap de komende periode de problematiek in Flevoland in beeld en agendeert het de problematiek via de Unie van Waterschappen en Bureau Brussel op nationaal en Europees niveau.

Binnen zijn mogelijkheden zet het waterschap zich de komende jaren in om de emissie van gewasbeschermingsmiddelen en nutriënten zo veel mogelijk te beperken. Voor gewasbeschermingsmiddelen agendeert het waterschap de beleidsbeïnvloeding op Europees niveau en landelijk niveau bij de Unie van Waterschappen en volgt het de ontwikkeling daarvan. Daarnaast worden kansrijke en effectieve maatregelen voor gewasbeschermingsmiddelen en nutriënten in samenwerking met de sector uitgevoerd. Dit vindt plaats onder de vlag van het Actieplan Bodem en Water dat onder voorzitterschap van LTO, samen met het waterschap, de provincie en agrarische jongeren en natuurverenigingen,

is opgesteld. De samenwerkende partijen volgen een programmatische aanpak die gericht is op het stimuleren van innovatieve maatregelen en het uitdragen van bewezen maatregelen binnen Flevoland. De sector heeft hierbij het voortouw, het waterschap een stimulerende en voorlichtende rol.

De afgelopen jaren heeft het waterschap jaarlijks 50 adviezen gegeven aan veehouderijen om de erfafspoeling te beperken. Vanaf 2015 zal hier een vervolg aan worden gegeven richting de bloembollenteelt en akkerbouwbedrijven. De advisering wordt opgepakt vanuit het Actieplan Bodem en Water.

Strategieën:

1. Het waterschap agendeert de problematiek rondom medicijnresten en resistente bacteriën via de Unie van Waterschappen en Bureau Brussel op nationaal en Europees niveau. Het waterschap volgt vervolgens de ontwikkelingen en neemt afhankelijk van de besluiten actie.
2. Vanaf 2010 volgt het waterschap voor alle waterlichamen de waterkwaliteit in relatie tot de KRW-doelstellingen en rapporteert hierover. Uitzondering hierop zijn de prioritairere stoffen, die alleen op de KRW Toestand & Trend monitoringpunten worden gemeten.
3. Het waterschap voert in samenwerking met de sector kansrijke en effectieve maatregelen uit om de emissie van bestrijdingsmiddelen en nutriënten te beperken. De sector heeft hierbij een initiërende rol, het waterschap een stimulerende en voorlichtende rol.
4. In de periode 2012-2015 krijgen jaarlijks ca. 50 bedrijven een advies op maat om de erfafspoeling te verminderen.

Zwemwater

In vervolg op de Europese zwemwaterrichtlijn uit 2006 en de omzetting daarvan in Nederlands recht in 2009 wordt al enige tijd gewerkt aan de nieuwe Zwemwaterwet. Conform de afspraken uit het bestuursakkoord water vindt de implementatie van de herziening van de regelgeving plaats in nauwe samenwerking met de provincie en Rijkswaterstaat. De huidige indicaties zijn dat de taken van het waterschap hierdoor niet wijzigen.

Strategieën:

1. Implementatie van de EU-zwemwaterrichtlijn vindt plaats in nauwe samenwerking met de Provincie Flevoland en Rijkswaterstaat (buitendijkse zwemwateren). Daarbij wordt de communicatie met de burger/badgast over de zwemwaterkwaliteit centraal geplaatst.
2. Aan de hand van de zwemwaterprofielen volgt het waterschap bedreigingen voor de zwemwaterkwaliteit. Bij ongewenste ontwikkelingen worden maatregelen genomen om kwaliteitsverslechtering tegen te gaan.

Wateraanvoer

In het beheergebied wordt op een aantal plaatsen, vooral in de Noordoostpolder, water aangevoerd. Het wateraanvoerbeleid is geëvalueerd. Uit deze evaluatie is naar voren gekomen dat het gewenst is om het beleid te actualiseren en aan te scherpen. Daarnaast bleek het wenselijk om de wateraanvoer beter te monitoren. Met de actualisatie van het beleid is gewacht tot de hoofdlijnen van het Deltaprogramma Zoetwater duidelijk waren. Nu deze gepresenteerd zijn op Prinsjesdag, kan in 2015 de actualisatie van het beleid plaatsvinden en kunnen ambities beter worden vastgelegd. Daarnaast zal ook de monitoring in 2015 worden georganiseerd en zal een afwegingskader voor vergunningverlening worden opgesteld.

Strategie:

1. Uiterlijk 2015 wordt het wateraanvoerbeleid geactualiseerd aan de hand van de evaluatie wateraanvoerbeleid.

Maatschappelijke optimalisatie afvalwaterketen

In 2012 is de Regionale bestuursovereenkomst afvalwaterketen Flevoland geactualiseerd en aangepast op het in 2011 ondertekende landelijk Bestuursakkoord Water. De waterschappen en gemeenten geven daarmee aan de ingeslagen weg van samenwerking te willen voortzetten.

In lijn met de landelijke en regionale doelmatigheidsopgave heeft het waterschap in 2014 ingestemd met een doelmatigheidsopgave van 12,2% t.o.v. de raming van de kosten voor de afvalwaterketen in het jaar 2020. Voor de periode 2020-2030 streeft de regio naar eenzelfde, en indien mogelijk een iets meer gematigde, kostenontwikkeling dan in de periode 2010-2020. Daarbij wordt tevens getracht om een slag te maken in de verduurzaming van de waterketen.

De gemeenten in Flevoland en Waterschap Zuiderzeeland hebben ter uitvoering van de regionale bestuursovereenkomst het maatregelenprogramma in 2014 geactualiseerd. Dit programma wordt elk jaar opnieuw vastgesteld en bijgesteld waar nodig.

In het maatregelenprogramma zijn de doelen die met de samenwerking worden beoogd, geformuleerd en maatregelen gepland. In het maatregelenprogramma zijn maatregelen opgenomen op het vlak van planvorming en investeringsprogramma, operationeel beheer, monitoring, duurzaamheid en innovatie, netwerk- en kennisontwikkeling en communicatie. Met het programma krijgt de samenwerking in de afvalwaterketen in Flevoland een extra impuls en structuur.

In de stuurgroep Afvalwaterketen is geconstateerd dat in de periode 2020-2030 een toename van de geplande investeringen zal plaatsvinden en dat in die periode een grote stap te maken is als het gaat om het behalen van de doelmatigheidswinst en het verbeteren van de duurzaamheid. De stuurgroep Afvalwaterketen heeft zich uitgesproken om de regio de komende zes jaren op deze opgave te gaan voorbereiden en daarvoor de nodige onderzoeken te doen, de informatievoorziening goed op orde te brengen, kennis te ontwikkelen en innovaties in te zetten. In samenwerking met de regio Flevoland gaan we een duurzaamheids- en innovatieprogramma ontwikkelen.

Om het afvalwatersysteem van inzameling tot zuivering duurzaam en tegen de laagste maatschappelijk kosten in te kunnen richten, te beheren en te onderhouden worden in samenwerking met de gemeente zogenaamde optimalisatie afvalwatersysteem (OAS) studies uitgevoerd. Met alle gemeenten zijn inmiddels OAS studies uitgevoerd, waarbij afhankelijk van de lokale problematiek de accenten per OAS verschillende waren. Nu zijn we toe aan een 2e generatie OAS studies waarbij naast het optimaliseren van het afvalwatersysteem op investeringen ook aandacht is voor beheer, klimaateffecten en invulling van het waterkwaliteitsspoor.

De laatste jaren zijn er veel ontwikkelingen rondom de uitvoering van de zuiveringstaak van het waterschap. Een duidelijke, samenhangende en herkenbare benadering van de afvalwaterketen door het waterschap is gewenst om effectief en voortvarend in te kunnen blijven spelen op alle ontwikkelingen, de interne werkprocessen goed aan te kunnen blijven sturen en de samenwerkingsverbanden vanuit een overzichtelijke en gedragen opinie van het waterschap te kunnen blijven voeren.

Hieruit is de behoefte ontstaan om een beleidsdocument afvalwaterketen Zuiderzeeland op te stellen. In 2013 is als eerste stap in dit proces een verkenning uitgevoerd. Vanuit deze verkenning is een visie op de waterketen opgesteld. Deze is in juni 2014 vastgesteld.

Het voorontwerp Waterbeheerplan 2016-2021 is voor het onderdeel waterketen afgestemd op de Visie Waterketen. De in de verkenning genoemde beleidsopgaven vormen de kern van het afvalwaterketenbeleid en de daarbij behorende doelen en maatregelen voor het Waterbeheerplan 2016-2021. De discussie zal zich vooral richten op de thema's energie- en grondstoffenterugwinning, verduurzaming van de afval-

waterketen, nieuwe sanitatietechnieken / decentrale oplossingen en het omgaan met onzekerheden in afvalwateraanbod en het daarmee beperken van de discrepantie.

Samenwerking afvalwater Zeewolde (Van Z naar Z)

In 2014 is Zuiderzeeland bezig geweest met de voorbereiding van de overdracht van het rioolbeheer van de gemeente Zeewolde aan Waterschap Zuiderzeeland (het project Afvalwaterbeheer van Z naar Z). Begin 2015 zal de definitieve besluitvorming plaatsvinden over de overdracht en de hierbij behorende bestuursovereenkomst. Voor het waterschap is dit een mooi moment om te laten zien dat ze een goede partner is voor de gehele afvalwaterketen. Voor de organisatie betekent dit een taakverbreding met rollen en verantwoordelijkheden op het gebied van beleid en beheer die door verschillende afdelingen worden opgepakt. Dit maakt naar de toekomst toe dat het waterschap de vraagstukken integraal moet oppakken en ook meer direct met burgers te maken krijgt. De taak past goed bij de processen van het waterschap en de rol die het waterschap wil hebben richting andere (overheids)partners. De rol van professionele dienstverlener, kwalitatief hoogwaardig, deskundig, transparant en efficiënt. Een mogelijke samenwerking met andere gemeenten binnen Flevoland op deze taak zou deze rol alleen maar kunnen versterken. Door de overdracht nemen de jaarlijkse lasten in de waterschapsbegroting toe met een bedrag van € 0,8 miljoen. De jaarlijkse baten stijgen met eenzelfde bedrag (dit is de bijdrage van de gemeente Zeewolde aan het waterschap).

Behandeling afvalwater

In juni 2014 heeft de Algemene Vergadering de visie op de waterketen vastgesteld. Vanuit de Visie zal in een Transport en Zuiveringsplan een nadere uitwerking worden gerealiseerd naar benodigde maatregelen.

Vanuit het WBP2 is een strategie opgenomen die als doel heeft duidelijkheid te krijgen welke eisen vanuit het watersysteem worden gesteld aan het afvalwatersysteem om te voorkomen dat er ongewenste chemische beïnvloeding optreedt. Om hieraan invulling te geven is een plan van aanpak opgesteld en worden metingen in het veld worden gedaan. Het regenwaterproject in Almere speelt hierbij een belangrijke rol. Deze meetcampagne loopt door over een aantal jaren. Afhankelijk van de uitkomsten hiervan zullen maatregelen of beleidsaanpassingen moeten worden geformuleerd om de ongewenste beïnvloeding van het stedelijk oppervlaktewater te voorkomen.

Innovatie en duurzaamheid in de afvalwaterketen

In de visie op de afvalwaterketen zijn ook ambities op het gebied van duurzaamheid en innovatie benoemd. Het waterschap heeft al een aantal stappen gezet om het energieverbruik in de afvalwaterketen terug te dringen en ook in 2015 worden hiertoe maatregelen uitgevoerd. Maatregelen die in het bijzonder in 2015 spelen zijn de beluchting in Almere, het onderzoek naar innovatieve vergisting op de AWZI Tollebeek en de mogelijke plaatsing van zonnepanelen op de AWZI Dronten.

Daarnaast is Waterschap Zuiderzeeland direct betrokken bij diverse onderzoeken naar afvalwaterbehandelingstechnieken. Het gaat dan bijvoorbeeld om de organische ontwikkeling in Oosterwold, regenwaterbehandeling trekkersveld in Zeewolde, afvalwaterbehandeling Flevokust Lelystad en de afvalwaterverwerking van Lowlands/Walibi terreinen. In 2015 zal met name het concept van organisch groeien in Oosterwold veel aandacht vragen op het gebied van de afvalwaterketen, omdat initiatieven steeds concreter worden en het vraagstuk over de mogelijke (duurzame) oplossingen op het gebied van de afvalwaterketen in een dergelijk concept steeds actueler worden.

Strategieën:

1. In 2019 is vastgesteld welke eisen vanuit het watersysteem worden gesteld aan het afvalwatersysteem om te voorkomen dat er ongewenste chemische beïnvloeding optreedt.
2. Het waterschap zal actief in samenwerking met de afvalwaterleveranciers duurzame afvalwaterbehandeling onderzoeken. In de planperiode van de meerjarenbegroting zal het waterschap onderzoek doen naar de mogelijkheden om specifieke afvalwaterstromen lokaal te gebruiken of

(lokaal) te zuiveren. Voorbeelden: urineafvalwater en grijswater, schaal, slib(her)gebruik. Naast onderzoek zal het waterschap dergelijke ontwikkelingen stimuleren door communicatie en financiële ondersteuning.

Zuiveringen

Waterschap Zuiderzeeland heeft de afgelopen jaren de norm van 90% effectieve verwijdering op de afvalwaterzuiveringen ruimschoots gehaald. Ook voor 2015 bestaat de verwachting dat dit het geval zal zijn, hoewel de doelmatige werking van de zuiveringen wel negatief wordt beïnvloed door het feit dat steeds meer bedrijven zelf het afvalwater (voor)zuiveren.

In 2014 is een onderzoek gestart naar de mogelijkheden voor de verhoging van het droge stofgehalte van het slib. Een verhoging van dit percentage kan een aanzienlijke kostenbesparing met zich mee brengen. Het onderzoek zal eind 2014/begin 2015 worden afgerond. De maatregelen die hieruit voortvloeien zullen in 2015 worden geïmplementeerd.

In 2014 is de renovatie en upgrade van de AWZI Dronten gereed gekomen. Door de upgrade voldoen alle zuiveringen aan de norm voor stedelijk afvalwater en is het de komende jaren ook mogelijk om het slib van de AWZI Zeewolde te vergisten op de AWZI Dronten, hetgeen leidt tot energiebesparingen. Eind 2014/begin 2015 neemt het bestuur ook een besluit over het opwekken van duurzame energie met zonnepanelen op de AWZI Dronten, dat zou kunnen leiden tot verdere energiebesparingen.

Op de AWZI Almere zal in 2015 de besturing en de beluchting in zijn geheel worden vervangen door energiezuinige beluchting, waarmee ook weer energiebesparingen gerealiseerd zullen worden. In Almere zal in 2015 ook het regenwaterproject doorlopen. Hier wordt onderzoek gedaan naar de vervuiling van afstromend regenwater op het oppervlaktewater. In 2015 zal verder een onderzoek plaatsvinden naar de nut en noodzaak van de uitbreiding van de AWZI Zeewolde. Gezien de goede kwaliteit van het effluent en het achterblijven van de groei, is de verwachting dat een uitbreiding in de eerstkomende jaren nog niet nodig is.

Op de AWZI Tollebeek is in 2014 een pilotinstallatie gebouwd voor een nieuwe vergistingstechniek (project Ephyra). In 2015 zullen de resultaten hiervan bekend worden. Verwacht wordt dat in de tweede helft van 2015, op basis van de resultaten van de pilot, een besluit kan worden genomen over de engineering van een full-scale installatie. Daarna zal op grond van het ontwerp en bijbehorende kostenraming worden besloten of er een full-scale installatie zal worden gerealiseerd. Deze ontwikkeling gaat gelijk op met de engineering van de te vernieuwen slibontwatering en sliblogistiek op AWZI Tollebeek en Lelystad.

Op het gebied van gasveiligheid zijn in 2014 diverse aanpassingen plaatsgevonden aan de installaties. In 2015 zal ook het organisatorische en administratieve proces worden geactualiseerd om de veiligheid van de medewerkers en de installaties te borgen.

Strategieën:

1. In de planperiode zijn de bestaande zuiveringen zodanig aangepast, uitgaande van een verdere afkoppeling van regenwater, dat zij in ieder geval tot 2015 blijven voldoen aan de norm stedelijk afvalwater en de kwaliteit van het effluent niet achteruit gaat.
2. In 2015 wordt een studie naar de noodzaak en kosten van de uitbreiding van de zuivering Zeewolde uitgevoerd en wordt een start gemaakt met een dergelijk onderzoek voor de zuivering Almere.
3. In samenhang met de strategie om het afvalwater en het regenwater volledig van elkaar te scheiden zal in de komende planperiode worden bepaald welke behandelingstechnieken dan nog gewenst zijn voor het afstromend regenwater.
4. In 2015 wordt een haalbaarheidsstudie uitgevoerd naar de mogelijkheden voor hergebruik van effluent.

Discrepantie

Naar aanleiding van de hoge discrepantiecijfers in de bedrijfsvergelijking zuiveringsbeheer is de wens ontstaan om meer inzicht te krijgen in de discrepantie en de oorzaken hiervan bij Waterschap Zuiderzeeland. In het samenwerkingsverband Waterkracht bleek dat deze wens bij meerdere waterschappen aanwezig was en daarom wordt binnen Waterkracht een methodiek ontwikkeld om de discrepantie structureel in beeld te brengen. Op basis van deze methodiek worden in 2015 de mogelijke oorzaken van de hoge discrepantiecijfers in beeld gebracht en zullen waar nodig maatregelen worden benoemd om de discrepantie terug te brengen naar acceptabel niveau.

Strategie:

1. De discrepantie wordt in 2014 structureel in beeld gebracht. In 2015 wordt aangegeven welke inspanningen nodig zijn om een eventueel te grote discrepantie terug te brengen naar acceptabel niveau.

5.4 WAT GAAT HET KOSTEN?

In onderstaande tabel zijn de netto lasten opgenomen die aan het programma Schoon Water verbonden zijn.

Tabel 5.4 Overzicht van de lasten en baten van het programma Schoon water (bedragen in miljoenen euro's)

SUBPROGRAMMA	REALISATIE 2013	2014	2015	2016	2017	2018
<i>Lasten</i>						
Goede structuurdiversiteit	0,6	0,4	0,6	0,7	0,7	0,7
Goede waterkwaliteit	4,9	4,4	4,4	4,5	4,7	4,7
Goed omgaan met afvalwater	24,3	24,4	25,4	25,4	25,8	26,7
Doorbelastingen	4,8	4,4	4,2	4,2	4,3	4,3
<i>Subtotaal</i>	<i>34,5</i>	<i>33,6</i>	<i>34,6</i>	<i>34,8</i>	<i>35,5</i>	<i>36,4</i>
<i>Baten</i>						
Goede structuurdiversiteit	-	-	-	-	-	-
Goede waterkwaliteit	- 0,4	-	-	-	-	-
Goed omgaan met afvalwater	- 1,7	- 1,0	- 1,0	- 1,0	- 1,0	- 1,0
Doorbelastingen	- 0,1	-	-	-	-	-
<i>Subtotaal</i>	<i>- 2,2</i>	<i>- 1,0</i>	<i>- 1,0</i>	<i>- 1,0</i>	<i>- 1,0</i>	<i>- 1,0</i>
Netto lasten	32,3	32,6	33,6	33,8	34,5	35,4

De mutaties in de lasten in het subprogramma 'goed omgaan met afvalwater' worden met name veroorzaakt door de kapitaallasten die voortvloeien uit de investeringsprojecten.

Investeringsen

In onderstaande tabel staan de investeringsuitgaven uit de vastgestelde investeringsbegroting.

Tabel 5.5 Overzicht van de investeringsuitgaven van het programma Schoon water (bedragen in miljoenen euro's)

OMSCHRIJVING	2015	2016	2017	2018
Investeringsplan 2015-2018	6,2	4,9	3,7	0,2
Besluiten na investeringsplan 2015-2018	1,3	-	-	-
Totaal	7,5	4,9	3,7	0,2

De kapitaallasten voor de komende periode zijn in onderstaande tabel weergegeven. De kapitaallasten van de gemeenschappelijke taken zijn toegerekend op basis van de begrotingsomvang (veiligheid 10%, voldoende water 40% en schoon water 50%).

Tabel 5.6 Overzicht van de kapitaallasten van het programma Schoon water (bedragen in miljoenen euro's)

KAPITAALLASTEN	2015	2016	2017	2018
Investeringsplan 2015-2018	9,4	9,0	9,1	9,5
Besluiten na investeringsplan 2015-2018	0,0	0,2	0,2	0,1
Totaal	9,4	9,2	9,3	9,6

Voor het programma Schoon Water zal in 2015 volgens het investeringsplan ook een aantal uitwerkingsvoorstellen voor de feitelijke kredietopenstelling van investeringen worden opgesteld. Conform artikel 7 van de verordening beleids- en verantwoordingsfunctie is in onderstaande tabel weergegeven welke uitwerkingsvoorstellen aan de AV zullen worden voorgelegd en welke aan het college van DenH. Voor een aantal investeringen is reeds een deel/voorbereidingskrediet verleend, vandaar dat het nog open te stellen bedrag kan afwijken van de totale investering.

Tabel 5.7 Overzicht beslissingsbevoegdheid voor kredietopenstelling in 2015 (bedragen in duizenden euro's)

OMSCHRIJVING INVESTERING	TOTAAL INVESTERING	TE VERLENEN KREDIET 2015	AV/DENH
Wateraanvoer Westelijk NOP	1.130	1.080	AV
Renovatie inlaat Ramspol	99	99	DenH
Vernieuwen stuwputten wateraanvoer 2015	57	57	DenH
Renovatie rioolgemaal Urk-Kern	700	700	DenH
Renovatie rioolgemaal Bremerbergweg	300	300	DenH
Renovatie rioolgemaal de Steiger (210)	280	280	DenH
Renovatie rioolgemaal de Stier	110	110	DenH
Zonnepanelen AWZI Dronten	700	700	AV
AWZI Tollebeek vervangen slibinstallatie	3.850	3.250	AV
Urinescheiding	190	190	AV
Totaal	7.416	6.766	

6. DEKKINGSMIDDELEN PER TAAK EN POST ONVOORZIEN

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de dekkingsmiddelen per taak. Het betreft voornamelijk de omslag en zuiveringsheffing. De omslagen zijn ter financiering van het watersysteem, de zuiveringsheffing ter financiering van de zuivering. Daarna wordt aandacht besteed aan de post onvoorzien.

Lastenontwikkeling komende jaren

De lasten van het waterschap nemen de komende jaren toe. Hieronder is een totaaloverzicht opgenomen van de netto lasten per programma en de dekking van deze lasten door de waterschapsbelastingen. De belastingen inclusief het gevoerde beleid op het gebied van kwijschelding wordt behandeld in de paragraaf waterschapsbelastingen (zie paragraaf 7.7).

Tabel 6.1 Lastenontwikkeling (bedragen in miljoenen euro's)

	REALISATIE 2013	2014	2015	2016	2017	2018
Veiligheid	6,6	8,4	9,6	9,8	10,1	10,0
Voldoende water	28,0	28,5	28,9	27,9	28,1	28,2
Schoon water	32,3	32,6	33,6	33,8	34,5	35,4
Netto lasten	66,9	69,5	72,1	71,5	72,7	73,6
Watersysteemheffingen	40,1	40,0	40,6	41,2	42,0	42,7
Verontreinigingsheffing	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Zuiveringsheffing	27,1	27,3	27,4	27,8	28,2	28,6
Waterschapsbelastingen	68,1	68,2	68,9	69,9	71,1	72,2
Exploitatieresultaat	1,2	- 1,3	- 3,2	- 1,6	- 1,6	- 1,4
Reserve-inzet	-	1,3	3,2	1,6	1,6	1,4
Resultaat na reserve-inzet	1,2	-	-	-	-	-

De verwachte mutatie van de waterschapsbelastingen in de komende jaren is gezien het voorgaande schema als volgt.

Tabel 6.2 Verwachte mutatie van de opbrengsten van de waterschapsbelastingen in de komende jaren

JAAR	WATERSYSTEEMHEFFING	ZUIVERINGSHEFFING
2015	1,25%	0,00%
2016	1,75%	0,50%
2017	1,75%	0,50%
2018	1,75%	0,50%

Door het scherp begroten van de lasten en de inzet van reserves is het waterschap in staat voor de komende jaren een beperkte ontwikkeling van de waterschapsbelastingen te realiseren. Zoals in tabel 6.2 is te lezen ligt de ontwikkeling in 2015 zelfs iets onder het inflatieniveau. Voor de tariefontwikkeling is daarbij ook de ontwikkeling van de eenheden van belang (zie paragraaf 7.7).

Post onvoorzien

In de begroting is een post onvoorzien van € 0,1 miljoen opgenomen. Het college van Dijkgraaf en Heemraden is bevoegd een overschrijding van geautoriseerde netto-kosten te dekken uit het bedrag voor onvoorzien in de begroting, conform de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie van Waterschap Zuiderzeeland.

DEEL 2

DE PARAGRAFEN

7. VERPLICHTE PARAGRAFEN

Artikel 4.11 van het Waterschapsbesluit bepaalt dat in de begroting paragrafen worden opgenomen, waarin de beleidslijnen worden vastgelegd met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten, alsmede de waterschapsbelastingen. Doel van de paragrafen is dat onderwerpen die versnipperd in de begroting staan worden gebundeld in een kort overzicht, waardoor de Algemene Vergadering voldoende inzicht krijgt.

De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de begroting. Met de genoemde onderwerpen is vrijwel altijd een groot financieel belang gediend. De paragrafen geven daardoor extra informatie voor de beoordeling van de financiële positie op de korte en langere termijn.

Het Waterschapsbesluit schrijft de volgende paragrafen voor:

- Bedrijfsvoering;
- Ontwikkelingen sinds het vorige begrotingsjaar;
- Uitgangspunten en normen;
- Incidentele baten en lasten ;
- Kostentoerekening;
- Onttrekkingen aan overige bestemmingsreserves en voorzieningen;
- Waterschapsbelastingen;
- Weerstandsvermogen;
- Financiering;
- Verbonden partijen;
- EMU-saldo.

De bedrijfsvoeringsparagraaf is de eerste paragraaf in dit hoofdstuk. In 2008 is door de Algemene Vergadering besloten om de paragraaf Bedrijfsvoering in de begroting, tussentijdse rapportages en jaarrapportage te gebruiken om het totaaloverzicht van alle thema's gezamenlijk te geven van alle bedrijfsvoeringaspecten. Deze paragraaf is beleidsmatig kaderstellend voor de bedrijfsvoering. In de paragraaf zijn geen kosten opgenomen, de kosten van de activiteiten komen via de doorbelasting in de programma's terecht.

7.1 BEDRIJFSVOERING

De bedrijfsvoeringsparagraaf is opgebouwd uit drie onderdelen: functionele overheid, organisatie & omgeving en middelen. Deze drie onderdelen bieden de mogelijkheid om op strategisch niveau de doelen vanuit bedrijfsvoering te formuleren. De paragraaf laat zien vanuit welke houding en visie op bedrijfsvoering de programmadoelen uit de drie programma's worden gerealiseerd. Het gaat in op vragen als: Hoe wil Waterschap Zuiderzeeland zijn als organisatie? Hoe wordt de continuïteit van de organisatie geborgd? De onderwerpen uit de vorige meerjarenbegroting zijn hierin ondergebracht.

Het onderdeel Functionele overheid gaat in op de wijze waarop het waterschap de opdracht die het als functionele overheid bij wet toegewezen heeft gekregen vorm geeft. Welke rol neemt het waterschap hierin aan en wat gaat het waterschap daarvoor doen? Het onderdeel Organisatie & Omgeving gaat in op de wijze waarop het waterschap in de omgeving wil staan. Welke houding wil het intern aannemen en welke houding richting samenwerking met partners en de omgeving. Het onderdeel Middelen gaat in op de wijze waarop het waterschap wil omgaan met de inzet van middelen.

Het wettelijk kader voor de bedrijfsvoering is vastgelegd in onderstaande wetten en regelgeving. Dit overzicht is niet uitputtend, maar bevat de belangrijkste wet- en regelgeving op het gebied van bedrijfsvoering.

Tabel 7.1 Wettelijke kaders voor de bedrijfsvoering

OMSCHRIJVING	VASTGESTELD
Ziektewet	1913
Wet op de Ondernemingsraden	1971
Wet Gemeenschappelijke Regelingen	1984
Werkloosheidswet	1986
Kadasterwet	1989
Kieswet	1989
Invorderingswet	1990
Waterschapswet (herzien in 2007)	1991
Wet Openbaarheid van Bestuur	1991
Algemene Wet Bestuursrecht	1992
Archiefwet	1995
Mededingingswet	1997
Arbeidsomstandighedenwet	1999
Wet Bescherming Persoonsgegevens	2000
Wet Financiering Decentrale Overheden	2000
Wet Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het Openbaar Bestuur	2002
Wet Elektronisch Bestuurlijk Verkeer	2004
Besluit Aanbestedingsregels Overheidsopdrachten	2005
Waterschapsbesluit	2007
Reglement voor het Waterschap Zuiderzeeland	2008
Waterwet	2009
Sectorale Arbeidsvoorwaardenregeling Waterschapspersoneel 2009-2011	2010
Wet algemene bepalingen omgevingsrecht	2010
Wet markt en overheid	2012
Wet normering topinkomens	2013
Wet houdbare overheidsfinanciën	2013
Participatiewet	2014

7.1.1 Functionele overheid

Deze paragraaf gaat in op de wijze waarop het waterschap de opdracht die het als functionele overheid bij wet toegewezen heeft gekregen vorm geeft. Welke rol neemt het waterschap hierin aan en wat gaat het waterschap daarvoor doen? Het gaat daarbij allereerst om de regelgeving die door het waterschap wordt vastgesteld en aan derden wordt opgelegd. Hoe wordt deze regelgeving vormgegeven, hoe wordt omgegaan met de diverse maatschappelijke belangen? Hoe gaat het waterschap vervolgens om met de vergunningverlening en handhaving die daarbij hoort? Naast regels die het waterschap aan derden kan opleggen heeft het waterschap ook te maken met plannen van derden die consequenties kunnen hebben voor het water. Het waterschap behartigt de belangen van het water(systeem) met name via de watertoets. Hoe hanteert het waterschap dit instrument en wat wil ze ermee bereiken? Een derde aspect dat het waterschap met name vanuit de rol van functionele overheid vormgeeft is de zorg voor veiligheid in geval van calamiteiten. Hierin zijn samenwerking en prioriteren van belangen relevant. Als laatste is rechtmatigheid een onderwerp dat met de invoering van de nieuwe Waterschapswet aandacht heeft gekregen bij de waterschappen. Net als de andere overheden moeten waterschappen voortaan bij de controle van de jaarrekening ook aan dit criterium voldoen.

Wat willen we bereiken?

Beoogd Effect

Waterschap Zuiderzeeland is een betrouwbare overheidsorganisatie die de belangen van het water behartigt en als regelgever en handhaver weloverwogen omgaat met maatschappelijke belangen en de belangen van derden. Het bestuur van het waterschap handelt transparant, consistent en integer.

Bedrijfsvoeringsdoelen

1. Het waterschap is een transparante en betrouwbare overheidsorganisatie.
2. Het waterschap gaat als regelgever en handhaver weloverwogen om met maatschappelijke belangen.
3. Het waterschap behartigt de waterbelangen in de plan- en besluitvorming van derden.

Wanneer zijn we tevreden?

In het onderstaande overzicht zijn de kwantitatieve doelstellingen opgenomen, die horen bij de bedrijfsvoeringsdoelen.

Tabel 7.2 Kwantificering van de bedrijfsvoeringsdoelen voor het onderdeel functionele overheid

BEDRIJFSVOERINGSDOEL	KWANTITATIEVE DOELSTELLING
1. Het waterschap is een transparante en betrouwbare overheidsorganisatie.	Het waterschap voldoet aan de beginselen van behoorlijk bestuur.
2. Het waterschap gaat als regelgever en handhaver weloverwogen om met maatschappelijke belangen.	De omgeving oordeelt positief op dit punt.
3. Het waterschap behartigt de waterbelangen in de plan- en besluitvorming van derden.	Adviezen van het waterschap op basis van watertoetsen worden in de plan en besluitvorming van derden overgenomen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Waterbeheerplan 2016-2021

Het Waterbeheerplan (WBP) is het beleids- en visiedocument van het waterschap. Het geeft intern richting aan de werkprocessen van het waterschap. Daarnaast maakt het waterschap met het WBP voor zijn ingezetenen, overheden en belangenorganisaties inzichtelijk wat zij van het waterschap mogen verwachten.

In het WBP beschrijft het waterschap hoe het over een lange termijn invulling geeft aan zijn taken. In het plan staan de doelen die het waterschap zichzelf stelt en welke maatregelen het waterschap de komende 6 jaar gaat nemen om die doelen te bereiken. Het huidige WBP van het waterschap, WBP2+, loopt tot en met 2015.

Het ontwerp WBP3 2016-2021, dat in een interactief proces tussen organisatie, directie, bestuur en gebiedspartners tot stand is gekomen, gaat aan het begin van 2015 voor zes weken de inspraak in. Na juni 2015, wanneer ook de inspraaktermijn op het ontwerp Stroomgebiedbeheerplan (SGBP-2) van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu is afgerond, rondt het waterschap de verwerking van alle inspraakreacties op het waterbeheerplan af. Uiterlijk 22 december 2015 stelt het waterschap het WBP definitief vast. Vervolgens voert het waterschap in samenwerking met zijn gebiedspartners in de periode 2016-2021 de maatregelen uit het WBP3 uit.

Regelgeving, vergunningverlening en handhaving

In de Waterwet is de regelgeving rondom het waterbeheer vastgelegd. Deze wet regelt het beheer van oppervlaktewater, grondwater en verbetert ook de samenhang tussen waterbeleid en ruimtelijke ordening. Totdat de nieuwe Omgevingswet in werking treedt blijft de Waterwet van kracht.

Omgevingswet

Het wetsvoorstel Omgevingswet is op 17 juni 2014 bij de Tweede Kamer ingediend. Met dit wetsvoorstel is een basis gelegd voor een eenvoudiger en beter wettelijk stelsel dat duurzame initiatieven mogelijk maakt en zorgt voor het in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving. De nieuwe Omgevingswet gaat veel van de bestaande wetgeving op het gebied van onze fysieke leefomgeving vervangen, waaronder de Waterwet. In de nieuwe Omgevingswet blijven de waterbeheerders bevoegd om vergunningen te verlenen en te handhaven als het gaat om veiligheid, voldoende water en schoon water. Via de Omgevingswet zal ook worden geregeld dat de waterbelangen vroegtijdig worden betrokken bij het opstellen van ruimtelijke plannen van Rijk, provincies en gemeenten.

Op basis van het wetsvoorstel worden de uitvoerings- en invoeringsregelgeving opgesteld, een gezamenlijk implementatieprogramma voorbereid en gewerkt aan digitalisering van het omgevingsstelsel. Het stelsel van de uitvoeringsregelgeving zal vooralsnog bestaan uit vier algemene maatregelen van bestuur (amvb):

1. het Omgevingsbesluit,
2. het Besluit kwaliteit leefomgeving en
3. twee amvb's Activiteiten in de leefomgeving.

De verwachting is dat de Omgevingswet in 2018 in werking zal treden

Wetsvoorstel vergunningverlening, toezicht en handhaving

Op dit moment ligt ook een wetsvoorstel bij de Tweede Kamer, waarmee de vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) in het omgevingsrecht moet worden verbeterd. Deze wet vormt de basis voor de omgevingsdiensten en voor kwaliteitscriteria. Maar dit wetsvoorstel gaat ook over de taken op het vlak van vergunningverlening, toezicht en handhaving van het waterschap. In de uitwerking van de lagere regelgeving zal pas duidelijk worden wat dit gaat betekenen voor de taken van het waterschap.

Samenwerking omgevingsdienst

De Omgevingsdienst Flevoland Gooi en Vechtstreek voert de milieutaken uit voor o.a. de Flevolandse gemeenten en provincie Flevoland. Voor Waterschap Zuiderzeeland is samenwerking met de Omgevingsdienst relevant, omdat de indirecte lozingen, dit zijn lozingen via de riolering op een afvalwaterzuiveringsinstallaties van het waterschap, onderdeel van deze milieutaken zijn. Afstemming over de indirecte lozingen met de omgevingsdienst is derhalve een must. In 2014 heeft Waterschap Zuiderzeeland besloten de huidige samenwerking met de Omgevingsdienst op basis van de in 2010 gesloten bestuursovereenkomst met de Flevolandse overheden te continueren. Deze overeenkomst is gericht op de afstemming van de vergunningverlening, advisering, toezicht en handhaving van de indirecte (industriële) lozingen van afvalwater.

Bestuursakkoord Water en samenwerking VTH

In het voorjaar van 2011 is het Bestuursakkoord Water gesloten tussen de bestuurlijke partners op het gebied van water, waarmee een doelmatigheidswinst wordt beoogd. In het Bestuursakkoord Water staan verschillende thema's die bijdragen aan een doelmatiger waterbeheer in Nederland. Eén van de thema's betreft de samenwerking tussen de waterbeheerders op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. In 2014 heeft de samenwerking tussen Rijkswaterstaat en de waterschappen op het gebied van vergunningverlening en handhaving een vervolg gekregen op de samenwerkingsafspraken van 2012, middels een nieuwe set samenwerkingsafspraken. Deze landelijke afspraken zullen o.a. worden doorvertaald in de regionale samenwerking met Rijkswaterstaat Midden Nederland. Daarnaast blijft Waterschap Zuiderzeeland de komende jaren ook de samenwerking opzoeken met naastliggende waterschappen, om daarmee in te staan voor een professionele uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving.

Watertoets

Het Waterkader is in 2013 geactualiseerd en geeft aan wat belangrijk is voor het Flevolandse Waterbeheer. In het 'Waterkader' - bedoeld voor medewerkers van de Flevolandse overheden en andere initiatiefnemers van ruimtelijke plannen – is een overzicht van de waterprocedures en de waterbelangen bij ruimtelijke planprocessen opgenomen. Het Waterkader geeft richting en houvast voor waterzaken binnen ruimtelijke plannen en is samen met "De Uitbeelding" bedoeld als gids en inspiratie voor het verbond tussen water en ruimte.

De 'watertoets' is een (wettelijk) instrument dat er voor zorgt dat het waterschap vroegtijdig wordt betrokken bij ruimtelijke plannen. Hierdoor kan het waterschap meedenken en meepraten met de ontwikkeling van dergelijke plannen ten aanzien van alle waterhuishoudkundige belangen die het waterschap behartigt, rekening houdend met vigerende wet- en regelgeving en de beleidsregels.

Bij ruimtelijke plannen geeft het waterschap uiteindelijk een integraal water(toets)advies, dat door andere overheden (gemeenten, provincie of het Rijk) wordt meegenomen in bestemmingsplannen, inpassingsplannen, projectbesluiten, etc.

Voor en na het integrale water(toets)advies heeft het waterschap overleg met de initiatiefnemer(s) van een ruimtelijk plan, maar ook met de andere bevoegde gezagen. De 'watertoets' is namelijk meer dan alleen een water(toets)advies. Het waterschap gebruikt het namelijk ook als een sturend proces vanaf de start van een ontwikkeling tot aan - de voor de uiteindelijke realisatie van het plan - benodigde vergunningen en/of meldingen van het waterschap.

Calamiteitenzorg

De professionalisering van de calamiteitenzorg binnen het waterschap is gebaseerd op de volgende pijlers.

1. Opleiden, trainen en oefenen:
Conform de visie "samenwerken in crisisbeheersing" van het UvW zullen in 2018 de sleutelfunctionarissen van de calamiteitenorganisatie een vast opleidings-, trainings- en oefenprogramma volgen en worden zij geëvalueerd door opgeleide evaluatoren.
2. Planvorming bij calamiteiten:
Het huidige calamiteitenplan met de daarbij behorende bijlagen en supplementen is in 2014 vastgesteld. Naar aanleiding oefeningen, incidenten en ontwikkelingen in het vakgebied, worden de plannen geactualiseerd en aangepast. Ook de calamiteitenprotocollen van de verschillende afdelingen worden tegen het licht gehouden.
3. De relatie met crisispartners en ontwikkelingen in het beroepsveld:
In het kader van het Deltaprogramma wordt de samenwerking met de veiligheidsregio verder gestimuleerd. Belangrijke landelijke ontwikkelingen zijn: de meerlaags veiligheidsbenadering in combinatie met de evacuatiefractie en de publiekscampagne om het 'waterbewustzijn' te vergroten.

Met deze stappen wordt het niveau verder geborgd en worden de komende jaren de nodige stappen gezet op weg naar een professionele crisisorganisatie.

Strategie:

1. In de periode tot aan 2016 wordt de calamiteitenorganisatie verder geprofessionaliseerd op basis van een 3-tal pijlers: opleiding/oefening, actualisatie van het calamiteitenplan en intensivering van samenwerking met de veiligheidsregio.

Verkiezingen

In 2015 vinden bij bijna alle waterschappen in Nederland op 18 maart verkiezingen voor een nieuw waterschapsbestuur plaats. Het bijzondere van deze verkiezing is dat ze gelijktijdig met de verkiezingen van Provinciale Staten plaatsvindt. Ook de wijze van stemmen is nieuw voor de waterschappen. Het stemmen gaat niet meer per brief gedurende een bepaalde periode, maar vindt op één dag plaatst en

gebeurt via het invullen van een stembiljet op het stembureau. Deze verkiezingen zijn voor de categorie ingezetenen. De waterschappen zijn verantwoordelijk voor de organisatie van de waterschapsverkiezingen en de gemeenten zorgen voor de uitvoering ervan.

Uiteraard heeft het waterschap zich tot doel gesteld om de verkiezingen rechtsgeldig te laten verlopen. Daarnaast ziet het waterschap de verkiezingen ook als kans om het waterschap op de kaart te zetten en de burger te vertellen wat het werk van het waterschap inhoudt. In de aanloop naar de verkiezingen zal hiervoor een campagne worden gevoerd. Na de verkiezingen zullen de uiteindelijk gekozen algemene bestuursleden een gedegen inwerkprogramma te krijgen.

7.1.2 Organisatie & Omgeving

Het onderdeel Organisatie & Omgeving gaat in op de wijze waarop het waterschap in de omgeving wil staan en op de omgeving wil reageren. Welke houding wil het intern aannemen en welke houding richting samenwerking met partners en de omgeving? Hoe gaat het waterschap om met de veranderende omgeving?

Ten eerste is innovatie hierbij van belang. Hoe kijkt het waterschap tegen innovatie aan, hoe belangrijk is het voor de continuïteit van de organisatie, welke rol neemt het waterschap in dit type ontwikkelingen in? Vervolgens komt de ontwikkeling van het waterschap als organisatie aan de orde. Hoe past het waterschap zich aan de veranderende omstandigheden aan? Ook de visie op samenwerking met de omgeving en internationaal is een onderwerp dat bepalend is voor de werkwijze van het waterschap. Ten slotte is communicatie een onmisbaar middel voor een goed functionerende en presterende organisatie.

Wat willen we bereiken?

Beoogd Effect

Waterschap Zuiderzeeland is een flexibele organisatie, die anticipeert op de veranderende omgeving. Het waterschap biedt ruimte voor het genereren van ideeën en het stimuleert toepassingsgerichte innovatie die leidt tot meer efficiency, kwaliteit en duurzaamheid. Daarbij wordt Waterschap Zuiderzeeland gezien als een autoriteit op het gebied van water. De omgeving ziet het waterschap als een inspirerende partner, waar men graag mee wil samenwerken. Het waterschap heeft anderzijds oog voor de belangen van de omgeving en draagt bij aan de verbetering van de kwaliteit van de leefomgeving.

Bedrijfsvoeringsdoelen

1. Het waterschap anticipeert op de veranderende omgeving.
2. Het waterschap is toepassingsgericht innovatief en staat open voor het mede-ontwikkelen van innovaties.
3. Partners zien het waterschap als een inspirerende partner die een meerwaarde biedt in de samenwerking.

Beleidskader

Het beleid van Waterschap Zuiderzeeland voor dit onderdeel is vastgelegd in onderstaande beleidsnota's.

Tabel 7.3 Beleidskaders van Waterschap Zuiderzeeland voor het bedrijfsvoeringsonderdeel organisatie en omgeving

OMSCHRIJVING	AV VERGADERING	STATUS
Nota Kaders voor Buitenlandbeleid Waterschap Zuiderzeeland	februari 2006	Vastgesteld
Waterbeheerplan 2010-2015	februari 2007	Ter kennisname
Samenwerkingsstrategie	Mei 2012	Vastgesteld
Actualisatie communicatiebeleid	februari 2014	Vastgesteld
Afwegingskader maatschappelijke positie waterschap	maart 2014	Vastgesteld

Wanneer zijn we tevreden?

In het onderstaande overzicht zijn de kwantitatieve doelstellingen opgenomen, die horen bij de bedrijfsvoeringsdoelen.

Tabel 7.4 Kwantificering van de bedrijfsvoeringsdoelen voor het onderdeel organisatie en omgeving

BEDRIJFSVOERINGSDOEL	KWANTITATIEVE DOELSTELLING
1. Het waterschap anticipeert op de veranderende omgeving.	Het waterschap heeft scenario's klaar voor toekomstige ontwikkelingen.
2. Het waterschap is toepassingsgericht innovatief.	Het waterschap werkt continu aan vernieuwende projecten.
3. Partners zien het waterschap als een inspirerende partner die een meerwaarde biedt in de samenwerking.	Uit onderzoek blijkt dat partners het waterschap als een inspirerende partner zien die een meerwaarde biedt in de samenwerking.

Wat gaan we daarvoor doen?

Innovatie

Waterschap Zuiderzeeland wil bewust innoveren om toekomstbestendig te blijven. Innovatiebeleid, een innovatievisie en strategie, maakt innoveren stuurbaar en maakt voorstellen tot innovatie beter bestuurlijk toetsbaar. Visie en strategie zijn daarnaast noodzakelijk om onderwerpen als duurzaam, klimaatbewust en maatschappelijk verantwoord ondernemen helder te krijgen in het licht van een maatschappelijk verantwoord evenwicht tussen ambitie en lastenniveau.

In 2014 heeft de Algemene Vergadering het programma Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen en Innovatie vastgesteld. In het programma geven we aan hoe we innovatief en ondernemend handelen door het waterschap willen bewerkstelligen. Daarbij willen we maatschappelijk verantwoord werken vanzelfsprekend maken. Het programma heeft als doel om de innovaties van het waterschap te etaleren, sociale innovatie te stimuleren en de activiteiten op het gebied van MVO en innovatie te richten en te regisseren.

Met dit programma laat het waterschap zien op welke thema's zij zich de komende jaren zal richten en in welke activiteiten en projecten het waterschap investeert. Het gaat daarbij om de thema's Energie & klimaat, Circulair waterbeheer, toekomstbestendige organisatie en Natuur & milieu.

Het waterschap is zich bewust dat om maatschappelijk verantwoord te kunnen ondernemen het, naast bestaande werkwijzen verbeteren, ook zal moeten investeren in nieuwe werkwijzen. Het waterschap werkt bij voorkeur met bewezen technieken. We innoveren met onbewezen technieken als dat nodig is om de waterschapsdoelen te halen en er daarbij voldoende kans op succes is. Daarvoor is samenwerking onontbeerlijk. Het waterschap is aangesloten op verschillende kennis- en onderzoeksorganisaties en zoekt bewust naar kansen in samenwerking.

Strategie:

1. In 2015 is het waterschap in staat om in samenwerking innoverend te zijn.

Samen Beter Werken

In 2012 heeft Waterschap Zuiderzeeland met het organisatie ontwikkeltraject Water Werkt een nieuwe sturingsfilosofie geïntroduceerd, waarin de organisatie uitgaat van een andere manier van werken: bij de uitvoering van de taken geldt dat het realiseren van de bestuurlijke doelen centraal staat, maar de wijze waarop en in welk verband vraagt flexibiliteit van ons in denken, doen en organiseren. Daarbij zijn samenwerking, flexibiliteit, doelmatigheid en professionaliteit belangrijke sleutelbegrippen.

Om ervoor te zorgen dat de professionals van waterschap Zuiderzeeland in staat zijn efficiënt te werken in flexibele samenwerkingsverbanden zullen ondermeer de bedrijfsmiddelen moeten worden aangepast. De AV heeft in september 2014 de visie op deze nieuwe manier van werken onderschreven en ingestemd met de verdere uitwerking hiervan. Dit vindt plaats onder de noemer van SamenBeterWerken. De uitwerking is erop gericht om in 2015 het beoogde flexibele kantoorconcept door te voeren, waarbij zowel de kantoorinrichting, als de werkplekken zullen worden aangepast op de flexibele werkwijze. In eerste instantie zal de kantoorinrichting van het Waterschapshuis worden aangepast. Later, vanaf 2016 zullen aanpassingen worden doorgevoerd op de andere kantoorlocaties van Zuiderzeeland. Verder zal aandacht worden besteed aan begeleiding training van medewerkers en leidinggevendenden, om zich de gewenste flexibele werkwijze eigen te maken. In het voorjaar van 2015 zal de uitwerking aan de AV worden voorgelegd ter besluitvorming. Naast de aanpassingen van de kantoor- en werkplekinrichting zullen in 2015 ICT hulpmiddelen worden aangepast. Hiervoor heeft de AV middelen ter beschikking gesteld vanuit de bestemmingsreserve Huisvesting, ICT en mobiele communicatie.

SamenBeterWerken is erop gericht dat medewerkers in een professionele werkomgeving succesvolle resultaten gaan behalen; in onderlinge samenwerking, of met externe samenwerkingspartners. De investeringen in aanpassing van de bedrijfsmiddelen en in begeleiding en training van medewerkers leidt tot efficiëntere werkprocessen. Vanaf 2018 zullen de extra kapitaallasten hierdoor worden gedekt.

Waterkracht

In 2014 is Waterkracht van start gegaan. Waterkracht is de shared services samenwerking van de waterschappen Groot Salland, Reest & Wieden, Rijn&IJssel, Vechtstromen en Zuiderzeeland op het gebied van ICT, inkoop, personele zaken en zuiveren. De essentie van Waterkracht is dat deze vijf partijen op deze werkgebieden hun krachten bundelen om kosten en kwetsbaarheid te reduceren en de kwaliteit van de bedrijfsvoering te verhogen. De basis voor deze samenwerking is de bestuursovereenkomst waarmee de besturen in de zomer van 2014 hebben ingestemd.

In het eerste jaar is gewerkt aan de transitie binnen de waterschappen om werken in Waterkracht mogelijk te maken. Daarnaast is een flink aantal gezamenlijke activiteiten en projecten opgestart. In 2015 gaan we volop door met deze activiteiten en worden nieuwe opgestart.

In het najaar van 2014 wordt voor elk van de werkgebieden een jaarplan opgesteld voor 2015 met een meerjarige doorkijk. De basis voor deze jaarplannen is de koepelnotitie die in december 2013 door de besturen van de waterschappen is vastgesteld.

Op het terrein van inkoop worden in 2015 verschillende inkooppakketstrategieën ontwikkeld om gezamenlijke inkoop mogelijk te maken. Voor het onderwerp personele zaken wordt in 2015 gewerkt aan onder andere de onderwerpen interne en externe arbeidsmarktbenadering, het verder verdelen van de specialismen (zoals recruitment, arbo en functiewaardering) en het aanbieden van een gezamenlijk opleidingsaanbod. Op het gebied van ICT gaat het opzetten van een gezamenlijke infrastructuur en het invoeren van gezamenlijke applicaties door. De activiteiten bij zuiveren richten zich op het afronden van de tien projecten die in 2014 zijn gestart, zoals het ontwikkelen van een methodiek voor discrepantieonderzoek, biogasveiligheid, aanvraag en beheren van vergunningen en het innovatieprogramma. Daarnaast worden momenteel nieuwe activiteiten geselecteerd voor het komende jaar.

In 2015 ligt het voorzitterschap van Waterkracht bij Waterschap Zuiderzeeland. Ook de centrale coördinatie en communicatie rondom Waterkracht wordt dan vanuit Waterschap Zuiderzeeland aangestuurd.

In 2014 is vooral geïnvesteerd in de samenwerking. Begin 2015 wordt geïnventariseerd wat het eerste jaar heeft opgeleverd aan kwaliteitsverbetering en kwetsbaarheidsreductie. Voor 2014 zijn er nog geen kostenbesparingen. Voor 2015 is de prognose op basis van de koepelnotitie (december 2013) dat kostenneutraal samenwerken of een beperkte besparing mogelijk is. Bij de jaarplanning voor 2015 komt hier meer duidelijkheid over. Voor de langere termijn zijn in de koepelnotitie duidelijke besparingen gecalculeerd. De te verwachten besparingen zullen worden betrokken bij de meerjarenbegroting van Waterschap Zuiderzeeland wanneer daar meer zekerheid is over.

Almere

Onder de noemer van Almere 2.0 geeft Almere vorm aan de plannen om zich te ontwikkelen tot een westelijk georiënteerde stad met circa 60.000 nieuwe woningen, een forse groei van het aantal arbeidsplaatsen en met goede verbindingen met de rest van de Noordvleugel van de Randstad.

Langlopende ontwikkelingen waar Waterschap Zuiderzeeland ook de komende jaren intensief bij betrokken is, zijn Plan Duin, de verbreding van de A6, de Floriade 2022 en Oosterwold. In Plan Duin adviseren wij de gemeente over de dijkreconstructie en houden wij toezicht op de uitvoering daarvan. Rijkswaterstaat heeft de aanbesteding van de verbreding van de A6 in verschillende trajecten opgedeeld. Het eerste traject (Hollandse Brug – Havendreef) is al in uitvoering. Hier houdt waterschap Zuiderzeeland toezicht op de inrichting van het waterhuishoudkundig systeem. In 2015 start Rijkswaterstaat met de marktbenadering voor het tweede deel (Havendreef – Weerwaterzone). Na uitbesteding (2016) zal dit weer inspanning van het waterschap in toezichthoudende en adviserende zin gaan vragen.

Oosterwold

De gemeenten Almere en Zeewolde hebben samen met het rijk het initiatief genomen tot de organische ontwikkeling van Oosterwold. Op basis van de in 2013 vastgestelde Intergemeentelijke structuurvisie Oosterwold (ISVO) is in 2014 de ontwikkeling daadwerkelijk gestart. Tot eind 2016 concentreert zich dit op het grondgebied van Almere. Voor de duur van deze eerste fase stellen Waterschap Zuiderzeeland en de beide gemeenten een intentieovereenkomst op welke de samenwerking in deze fase regelt.

Deze vorm van uitnodigingsplanologie vraagt een andere werkwijze en betrokkenheid als waterbeheerder. Medewerkers van het waterschap zullen de komende jaren intensief betrokken zijn bij de ontwikkeling van Oosterwold. Zowel wat betreft de dagelijkse advisering aan de gebiedsregisseur als aan individuele initiatiefnemers. Via deze betrokkenheid vergroten wij onze kennis over de inrichting van het waterhuishoudkundig systeem en afvalwater in de context van organische ontwikkeling en ontwikkelen we best practices. Hiermee zijn we na afloop van de pilot beter gesteld voor de volgende fase van ontwikkeling van Oosterwold en kunnen we onze rol als waterbeheerder nader vormgeven. Met deze inzichten maken we eind 2016 met beide gemeenten nadere afspraken over onze verdere betrokkenheid.

Floriade 2022

De Floriade van 2022 in Almere is voor Flevoland een belangrijk evenement. In het voorjaar van 2015 zal een nota in de Algemene Vergadering worden behandeld, waarin wordt voorgesteld om een plan van aanpak op te stellen dat invulling geeft aan de betrokkenheid van het waterschap bij de drie sporen van de Floriade (making of, gebiedsontwikkeling en het evenement). Een van die activiteiten betreft de waterhuishoudkundige inrichting van het terrein: in 2015 ontwikkelt Waterschap Zuiderzeeland samen met Almere hiervoor vernieuwende concepten. Waterschap Zuiderzeeland grijpt de 'making of' van de Floriade aan om in de context van dit evenement op het snijvlak van stad – water – landbouw en duurzaamheid voor zijn netwerkpartners kennisactiviteiten te ontwikkelen.

Internationale samenwerking

Het Buitenlandbeleid is een aantal jaar geleden vastgesteld. Activiteiten die hieronder vallen zijn het uitvoeren van internationale projecten, het bijdragen aan Europese beleidsbeïnvloeding (dit in UvW verband) en de advisering van bestuur en organisatie over relevante internationale ontwikkelingen.

Het Nederlandse waterbeleid wordt grotendeels bepaald door keuzes op Europees niveau. De UvW heeft samen met de Vereniging van Waterbedrijven in Nederland een lobby in Brussel. Vanuit de waterschappen wordt deze lobby van regionale kennis en informatie voorzien. De komende jaren draagt Zuiderzeeland hieraan bij door in de UvW een actieve, constructieve rol te blijven spelen. Relevante internationale ontwikkelingen worden gesignaleerd en doorvertaald naar de eigen organisatie.

Het waterschap voert internationale projecten kostenbewust en samenwerkingsgericht uit, waarbij de focus ligt op het opbouwen van langjarige samenwerkingsrelaties met ontvangende partijen. De projectactiviteiten worden grotendeels gefinancierd vanuit subsidies en hebben een looptijd van meerdere jaren. Zuiderzeeland werkt samen in consortia met andere waterschappen, drinkwaterbedrijven, adviesbureaus, private partijen, kennisinstellingen en niet-gouvernementele organisaties (NGOs). Om de effectiviteit van de inzet te vergroten concentreert Zuiderzeeland zijn inzet op twee landen; Ethiopië en Indonesië. Het past in deze strategie dat Zuiderzeeland in Ethiopië vier langjarige projecten in één stroomgebied (Awash Basin) uitvoert die allen worden gedekt vanuit subsidie programma's. In Indonesië werkt het Waterschap Zuiderzeeland samen met Simavi en de lokale NGO YDD in het SHAW project (een meerjarig programma om het bewustzijn rondom sanitatie te vergroten en de kennis en capaciteit van de lokale overheid te versterken).

Zuiderzeeland zal in 2015 en daaropvolgende jaren een bijdrage leveren aan het samenwerking en krachtenbundeling van organisaties uit de watersector. Het waterschap realiseert dit via de projecten in Ethiopië en Indonesië en door een actieve bijdrage te leveren aan 'Dutch Water Authorities', het centraal loket onder de UvW voor internationale projecten.

In 2015 en volgende jaren ligt het accent in Ethiopië op het ondersteunen van een stroomgebied organisatie (Awash Basin Authority) om een – in 2013 en 2014 opgesteld - Water Governance Programma te implementeren en op een project om de kwaliteit van belangrijke drinkwaterbronnen (rivieren en meren) van de grootste steden (Addis Abeba en Adama) in Ethiopië te beschermen.

In 2014 loopt het SHAW project in Indonesië af. Het Waterschap Zuiderzeeland oriënteert zich momenteel op de vraag hoe aan de opgedane kennis en ervaring op een kostenbewuste en samenwerkingsgerichte wijze een vervolg kan worden gegeven, bijvoorbeeld door een reeds ontwikkelde training voor lokale overheden op meerdere plekken in te zetten of door innovatieve oplossingen voor sanitatie problemen te bieden.

Strategie:

1. Het waterschap neemt actief deel aan waterbeheer en sanitatie projecten in het buitenland.

Communicatie

De komende jaren zal de nadruk van de corporate communicatie van Waterschap Zuiderzeeland vooral liggen op het vergroten van de bekendheid van het werk van het waterschap bij de inwoners. Daar worden tal van nieuwe middelen voor ingezet, terwijl een aantal reeds bestaande middelen deze inzet kunnen versterken.

Na het uitkomen van het OESO-rapport is de aandacht volop komen te liggen op het feit dat waterschappen te weinig bekend zijn bij de inwoners. Daarom is in september jl. de campagne 24/7 gestart. Deze campagne loopt de komende jaren door. Ook het project 'verbinding met de samenleving staat in de steigers en wordt in 2015 en de jaren daarna uitgerold. De campagne 24/7 wordt in de eerste drie maanden van 2015 op een laag pitje gezet, omdat dan vol wordt ingezet op de opkomstbevorde-

rende campagne voor de waterschapsverkiezingen. Middelen die reeds bestaan en voor versterking van de bekendheid kunnen zorgen zijn het twitterteam, Nieuw Peil, de Waterkrant, de Facebookpagina, persberichten, etc. Voor de uitrol van 24/7 is een imago-onderzoek gedaan. Dat is een herhaling van het onderzoek uit 2012. Voor de intensivering van de communicatie kan het gelden als een 0-meting. Daarnaast wordt in de komende jaren ook aangesloten bij de campagne van het ministerie van Infrastructuur en Milieu: Ons Water.

7.1.3 Middelen

In de drie programma's wordt weergegeven wat het waterschap in de omgeving wil realiseren. Het gaat dan om veiligheid, schoon en voldoende water. Om deze doelen te realiseren zet het waterschap publieke middelen in. Deze paragraaf laat zien hoe het waterschap een verantwoorde inzet van deze middelen verwezenlijkt.

Als eerste beoogt het waterschap door middel van programmasturing zo doelmatig en doeltreffend sturing te geven aan de te realiseren doelen. Via de controlfunctie wordt toegezien op de juistheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van de uitvoering. Verder wordt in deze paragraaf aangegeven hoe het waterschap omgaat met de verschillende bedrijfsvoeringsmiddelen; financiën, investeringen, informatie en personeel.

Wat willen we bereiken?

Beoogd Effect

Waterschap Zuiderzeeland zorgt voor een optimale inzet van mensen en middelen om de gestelde doelen te realiseren. Daarbij voert het voert een transparant en maatschappelijk aanvaardbaar financieel beleid. Aan belastingbetalers biedt het waterschap een helder inzicht in ambities, geleverde prestaties en bijbehorende prijs.

Bedrijfsvoeringsdoelen

1. Het waterschap streeft naar een maatschappelijk verantwoord evenwicht tussen ambitie en lastenniveau.
2. Het waterschap werkt doelmatig en doeltreffend.

Beleidskader

In onderstaande tabel zijn de belangrijkste beleidskaders van Waterschap Zuiderzeeland voor dit onderdeel weergegeven.

Tabel 7.5 Beleidskaders van Waterschap Zuiderzeeland voor het bedrijfsvoeringsonderdeel middelen

OMSCHRIJVING	AV VERGADERING	VASTGESTELD
Activabeleid	december 2008	Vastgesteld
Beleidsregels Kwijtschelding	februari 2009	Vastgesteld
Reservebeleid	februari 2013	Vastgesteld
Risicobeleid	februari 2013	Vastgesteld
Inkoop en aanbestedingsbeleid	maart 2013	Vastgesteld
Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie	april 2013	Vastgesteld
Informatiebeleidsplan	oktober 2013	Vastgesteld
Uitvoeringsplan informatievoorziening 2015	mei 2015	Vastgesteld
Grondzakenbeleid	juni 2014	Ter kennisname

Wanneer zijn we tevreden?

In het onderstaande overzicht zijn de kwantitatieve doelstellingen opgenomen, die horen bij de bedrijfsvoeringsdoelen.

Tabel 7.6 Kwantificering van de bedrijfsvoeringsdoelen voor het onderdeel middelen

BEDRIJFSVOERINGSDOEL	KWANTITATIEVE DOELSTELLING
1. Het waterschap streeft naar een maatschappelijk verantwoord evenwicht tussen ambitie en lastenniveau.	Uit onderzoek blijkt dat de inwoners en bedrijven uit het beheergebied tevreden zijn over de prijs-kwaliteit verhouding die het waterschap realiseert.
2. Het waterschap werkt doelmatig en doeltreffend.	De rekenkamercommissie onderzoekt op regelmatige basis de mate waarin het waterschap doelmatig werkt.

Wat gaan we daarvoor doen?

Control

Het doel van control is het realiseren van effectieve en efficiënte sturing, risicobeheersing van de organisatie, optimale transparantie in de bedrijfsvoering en informatievoorziening om zodoende bewuste besluitvorming te bewerkstelligen. Dit wordt onder andere vorm gegeven door middel van onderzoeken en initiatieven tot verbeteringen.

Gestreefd wordt naar een situatie waarin het bestuur haar besluiten kan nemen met:

- kennis van kansen en risico's op de diverse terreinen van control (bijvoorbeeld personeel, financieel en juridisch);
- inzicht in de passendheid van voorstellen in eerdere beleidsontwikkeling en organisatieontwikkelingen;
- kennis van de bestuurlijke context waarin het besluit moet worden geplaatst.

Financiën

Het waterschap streeft naar een maatschappelijk verantwoord evenwicht tussen ambitie en lastenniveau. Hiervoor is een toekomst bestendig financieel beleid noodzakelijk. Dit houdt in dat een zodanig beleid wordt gevoerd dat de continuïteit van de bedrijfsvoering van het waterschap is gewaarborgd en daarbij de lasten verantwoord over huidige en toekomstige belastingbetalers worden verdeeld. Het begrotingsvolume en de belastingeenheden zijn bepalend voor de tarieven. Met name in Flevoland vraagt de ontwikkeling van belastingeenheden de aandacht. Het is een gebied met een relatief groot landelijk gebied maar ook met grote stedelijke ontwikkelingen die zich moeilijk laten voorspellen. Het gebruik van optimistische groeiscenario's heeft een verlagend effect op de tarieven maar als deze groei tegenvalt leidt dit tot lagere opbrengsten dan begroot. Daardoor ontstaat een gerede kans op een negatief jaarrekeningresultaat waardoor reserves moeten worden aangesproken. De lijn die Waterschap Zuiderzeeland voorstaat is om de groei realistisch te prognosticeren als basis voor de berekening van de tarieven (zie ook paragraaf 7.7). Het waterschap heeft de afgelopen jaren de lijn ingezet van scherp begroten en een gematigde lastenontwikkeling. Ook voor het komend jaar wordt deze lijn doorgetrokken.

Investerings

Investerings van het waterschap dragen enerzijds bij aan de instandhouding van de bedrijfsmiddelen en dus de continuïteit van de bedrijfsvoering van het waterschap. Anderzijds wordt door het waterschap geanticipeerd op ontwikkelingen in de omgeving welke ook tot investeringen kunnen leiden. De investeringsplanning wordt gemaakt op basis van beide afwegingen met als doel een verantwoord evenwicht tussen ambitie en lastenniveau. Daarnaast is het voor een goede investeringsplanning noodzakelijk helderheid te hebben over de uitgangspunten. Met name de inschatting van de sociaal economische ontwikkelingen binnen het beheergebied is van invloed op de te nemen beslissingen. Daarvoor is in 2011 de Sociaal Economische Verkenning Waterschap Zuiderzeeland (SEV) vastgesteld. Deze is bij de voorjaarsnota 2015-2018 geactualiseerd. Het totaal geplande volume aan investeringsuitgaven voor 2015

bedraagt € 14,8 mln. Investerings worden gedaan voor de toekomst. Om op een juiste wijze om te gaan met de verdeling van de lasten van deze investeringen over de huidige en toekomstige belastingbetalers heeft Waterschap Zuiderzeeland een activabeleid vastgesteld. In dit beleid zijn de wettelijke regels omtrent waarderen, activeren en afschrijven van investeringen opgenomen. In 2015 zal er een evaluatie van het activabeleid aan de Algemene Vergadering worden aangeboden.

Informatie

In 2013 is een nieuw, compact informatiebeleidsplan 2014-2017 vastgesteld, met als ondertitel Naar informatie als 4e productiefactor. Informatie wordt gezien als belangrijk onderdeel van de bedrijfsvoering, dat ondersteuning biedt aan de bedrijfsprocessen van het waterschap, maar ook zorgt voor verbinding tussen die processen, zodat programmadoelen optimaal gerealiseerd kunnen worden.

Het informatiebeleid 2014-2017 kent vier speerpunten:

- Informatiebeheer op orde;
- Samenwerking binnen Waterkracht en Het Waterschapshuis;
- De Digitale Werkplek;
- Informatiebeveiliging.

Er wordt ieder jaar een uitvoeringsplan voor de informatievoorziening opgesteld, waarin maatregelen en projecten worden uitgewerkt. In de uitvoeringsplannen worden de gevolgen voor de meerjarenbegroting zoveel mogelijk inzichtelijk gemaakt. In het uitvoeringsplan 2015 zijn drie grote projecten voorzien waarvoor investeringen opgenomen zijn:

- e-HRM;
- Samenwerkings- en projectenomgeving;
- Toegangscontrole.

Medio 2017 loopt het contract voor ons Document Management Systeem af. In 2016 zal een aanvang gemaakt moeten worden met een aanbestedingstraject.

Strategie:

1. In 2017 zijn de doelstellingen van het informatiebeleid 2014-2017 geïmplementeerd.

Inkoop

In 2012 heeft Waterschap Zuiderzeeland de inkoopfunctie opgestart. Sindsdien zijn de volgende producten gerealiseerd: nieuw inkoop- en aanbestedingsbeleid, een contractregister, een inkoopkalender en jaarlijkse analyses van de inkoopuitgaven (om op doelmatigheid te kunnen sturen). In 2015 spelen twee factoren een rol bij het verder professionaliseren van de inkoop:

1. Interne ontwikkeling
2. De ontwikkelingen in waterkracht

M.b.t. de interne ontwikkeling zal de professionalisering verder uitgewerkt worden door het invoeren van een contractbeheersysteem, zullen er centrale uniforme inkoopdossiers gerealiseerd worden en zal de contractenadministratie gekoppeld worden aan de financiële administratie om inzicht te krijgen in de uitnutting van contracten. Vanaf 2015 zal inkoop verder geïntegreerd worden in de P&C cyclus.

Vanuit Waterkracht zullen er in 2015 geharmoniseerde inkoopprocessen en modellen geïmplementeerd worden, zal er een inkooppakketstrategie voor inhuur (detachering) geïmplementeerd worden en een strategie voor ingenieursdiensten, externe vergaderfaciliteiten en klein gereedschap. Ook zal er een geharmoniseerde applicatie geïnstalleerd worden ter ondersteuning van het inkoopproces. Er zullen in 2015 binnen Waterkracht minstens 7 nieuwe inkooppakketstrategieën ontwikkeld worden.

HRM & Organisatie

Uitgangspunten

In de voorliggende planperiode geldt dat de geschetste kaderstellende nota's uit de voorjaarsnota 2014 onverminderd van kracht zijn voor de ontwikkelingen en opgaven op gebied van HRM & Organisatie. Dit betreft Water Werkt, de samenwerkingstrategie en de Maatschappelijke positie.

Organisatieontwikkeling

De ontwikkelingen en dus uitdagingen voor het waterschap, zijn talrijk te noemen. De gevolgen van de economische crisis en de rol van waterschappen bij behoud en ontwikkeling van arbeid in de eigen omgeving zijn enkele van deze ontwikkelingen. Daarnaast zijn ook thema's als demografische ontwikkelingen, de nieuwe arbeidswetgeving, de gevolgen van de ophanden zijnde invoering van de Participatiewet, de schaarste van talenten en de nieuwe generatie werknemers allemaal voorbeelden van omgevingsinvloeden die in meer of mindere mate bepalend zijn voor de strategische doelstellingen en de ambities van het waterschap. Daarnaast moeten we ook onze toegevoegde waarde blijven bewijzen in de (politieke) omgeving. We moeten strategisch nadenken over hoe we kunnen ontwikkelen, wendbaar zijn en realistische doelen stellen.

Medewerker- en cultuurontwikkeling

De interne organisatieontwikkeling Water Werkt is deels het antwoord om op bovengenoemde ontwikkelingen te anticiperen. Dit stelt nieuwe eisen aan onze medewerkers. Het vraagt een planmatige insteek van de investeringen die in het personeelsbestand worden gedaan: Investeren doen we doelbewust met het oog op het te behalen rendement nu en in de toekomst. Kortom, werken aan duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers. Hierbij gaat het om planmatig opleiden en ontwikkelen, maar ook om gerichte sturing op het gewenste resultaat. De ZZL Academie (het interne opleidingsinstituut van het waterschap) en het Cultuurtraject (traject waarbinnen met een brede vertegenwoordiging uit de organisatie gewerkt aan het bereiken van de gewenste cultuurwaarden) leveren hier een belangrijke bijdrage aan.

Leiderschapsontwikkeling

In relatie tot de geschetste ontwikkelingen wordt de sturing van de medewerkers daarbij steeds verder direct gelinkt aan de bestuurlijke opdracht en het sluiten van jaarlijkse resultaatovereenkomsten hoort daar bij. Door de ingezette flexibilisering van arbeid zullen interne communicatiestromen moeten worden herontworpen en zal gezocht moeten worden naar een managementsturing op output en verbinding. Dit impliceert een verdere uitwerking van eigenaarschap en ondernemerschap en betekent dat er naast de gestandaardiseerde processen, regelingen en acties ook ruimte moet zijn voor maatwerk. Het lopende Managementontwikkelingstraject (traject waarin systematisch wordt gewerkt aan de ontwikkeling van kennis, vaardigheden en competenties van managers) en het traject doorontwikkeling gesprekscyclus (traject gericht op een meer uniforme en evenwichtige gesprekscyclus), faciliteren deze behoefte.

Samenwerken

Flexibilisering en wijziging van (arbeids)wetgeving maakt dat grenzen van het waterschap vervagen. Samenwerking met ketenpartners, andere waterschappen en overheidsorganisaties zal verder worden uitgebouwd. Op dit moment participeert Zuiderzeeland in verscheidene samenwerkingsverbanden. Ook hierin ligt deels een antwoord op de eerder geschetste ontwikkelingen. In 2015 en verder blijft samenwerking met andere partners actueel, mede gezien de bestuurlijke en maatschappelijk druk die ligt op een efficiënte en doelmatige bedrijfsvoering. Om als volwaardige gesprekspartner in deze verbanden te participeren, is het noodzakelijk dat wij onze medewerkers hierbij faciliteren om de benodigde competenties (verder) te ontwikkelen. De ZZL Academie zal hierbij een belangrijke rol spelen.

Continue verbeteren

Binnen Water Werkt heeft de opdracht 'continue verbeteren' een centrale plek gekregen om invulling te geven aan de strategische doelstellingen en ambities van het waterschap. In de afgelopen jaren is veel geïnvesteerd in het inzichtelijk maken van processen binnen het primaire proces. De komende jaren zal dit worden doorontwikkeld naar 'hoe kan ik continue verbeteren en innoveren?' Oog hebben voor het effect van het handelen op andere teams en afdelingen, het managen van risico's op de werkvloer en ondernemerschap in denken en doen is de opgave in de sturing van het management. Onder de noemer 'Kwaliteitsmanagement' zal hier de komende jaren projectmatig invulling aan worden gegeven.

Diverse ontwikkelingen op personeelsgebied

De economische crisis heeft ook zijn effecten op de arbeidsmarkt. Dat is onder andere zichtbaar in de grote hoeveelheid reacties die Zuiderzeeland krijgt op vacatures. Tegelijkertijd is er steeds nadrukkelijker een tekort aan (met name middelbaar) technisch geschoold personeel zichtbaar.

De meeste vacatures naar aanleiding van Water Werkt zijn inmiddels vervuld; Toch zal het waterschap inspanningen blijven leveren om zich te positioneren als een aantrekkelijke werkgever op de arbeidsmarkt, waarbij wordt benadrukt dat wij belang hechten aan maatschappelijk verantwoord ondernemen en duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers. Dit gaat reeds in nauwe samenwerking met onze partners binnen Waterkracht en de komende jaren wordt dit geïntensiveerd.

Daarnaast zal binnen Waterkracht ook steeds meer worden ingestoken op het versterken van de interne arbeidsmarkt tussen de waterschappen. Naast dat op deze manier het aannemelijk is dat (tijdelijke) vacatures en klussen beter vervuld kunnen worden, wordt ook de kans op doorstroom tussen de waterschappen vergroot.

Duurzame inzetbaarheid

Zoals reeds aangegeven wordt steeds meer ingezet op duurzame inzetbaarheid van het personeel: hoe kunnen we er voor zorgen dat de personele factor zo productief en gezond mogelijk in alle levensfasen inzetbaar is voor de organisatie. Ook de komende jaren zal hier, interactief en in samenwerking met medewerkers en management, invulling aan worden gegeven.

CAO ontwikkelingen

In de planperiode zal de ambtenarenstatus mogelijk verdwijnen en zal een verdergaande individualisering van de arbeidsverhoudingen zijn intrede doen. In onze cao zijn daartoe reeds de eerste stappen gezet. De komende jaren zal dit verder zijn beslag krijgen.

Ziekteverzuim

In relatie tot het geschetste belang van werken aan duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers, is ook bekeken of de huidige ziekteverzuimnorm moet worden aangepast. De uitkomst van deze analyse, waarbij is gekeken naar de gerealiseerde ziekteverzuimcijfers van het A&O fonds (HR monitor sector waterschappen), het Centraal Bureau voor de Statistiek (branche: overheid) en de verzuimcijfers van voorgaande jaren van waterschap Zuiderzeeland, is dat de norm voor het jaar 2015 is vastgesteld op 5,5% en voor 2016 op 4,5%. Met name laatst genoemde norm lijkt wellicht ambitieus, omdat het ziekteverzuim in de afgelopen jaren op een hoger niveau lag. Echter, de verwachting is dat de initiatieven die worden ontplooit rondom duurzame inzetbaarheid en Water Werkt bijdragen aan de realisatie van deze norm. De kern hierbij is dat we steeds meer de omslag maken van bestrijding naar preventie.

Strategische personeelsplanning en functiehuis

Bij de Voorjaarsnota is om de strategische personeelsplanning te integreren in de reguliere P&C cyclus, waarbij aandacht is voor zowel de kwantitatieve als de kwalitatieve aspecten van het personeel. In de komende tijd wordt -zowel kwantitatief als kwalitatief- de noodzakelijke personele investering voor de komende jaren in kaart gebracht. De eerste fase (oriëntatie, gegevens- en informatieanalyse en benchmark) van de uitvoering is gestart en loopt volgens planning. In 2015 zal verder, binnen het

zogenoemde project Richten van Talenten, het functiehuis worden gemoderniseerd en worden stappen gezet in het herijken van de competenties. Hier worden de essenties van de samenwerkingsstrategie, Water Werkt en de maatschappelijke positie uiteraard bij betrokken.

Strategieën

1. In 2015 is het onderdeel organisatie en personeel in de reguliere P&C cyclus geïntegreerd.
2. Het ontwikkelen van systemen en instrumenten voor 'het richten van talenten'.

Formatie

De huidige formatie van Waterschap Zuiderzeeland bedraagt 258,4 fte. Dit bestaat uit 256,4 fte vaste formatie en 2 fte tijdelijke formatie. Van de tijdelijke formatie vervalt 1 fte per 1 januari 2017 (medewerker digitale informatievoorziening). De tweede fte (medewerker MVO) vervalt voor 0,2 fte per 1 januari 2015 en voor 0,8 fte per 1 januari 2020. In tabel 7.6 is het verloop van de formatie per programma opgenomen.

De verwachte formatieve consequenties van de overname van de rioleringstaak van de gemeente Zeewolde door het waterschap (project "Afwalwaterbeheer van Z naar Z"), zijn niet opgenomen in onderstaande tabel. De formatieve consequenties die horen bij de overname van de rioleringstaken van de gemeente Zeewolde zullen betrokken worden bij de besluitvorming over de overname begin 2015.

Tabel 7.7 *Formatie per programma in fte's op basis van genomen bestuursbesluiten (tijdelijk en vast)*

FORMATIE	BEGROTING 2014	BEGROTING 2015	BEGROTING 2016	BEGROTING 2017	BEGROTING 2018
Veiligheid	22,3	22,3	22,3	22,2	22,2
Voldoende water	115,5	115,4	115,4	115,0	115,0
Schoon water	120,6	120,5	120,5	120,0	120,0
Totaal	258,4	258,2	258,2	257,2	257,2

7.1.4 Kredietopenstelling investeringen bedrijfsvoering

Op het gebied van bedrijfsvoering zal in 2014 volgens het investeringsplan ook een aantal uitwerkingsvoorstellen voor de feitelijke kredietopenstelling van investeringen worden opgesteld. Conform artikel 7 van de verordening beleids- en verantwoordingsfunctie is in onderstaande tabel weergegeven welke uitwerkingsvoorstellen aan de AV zullen worden voorgelegd en welke aan DenH. Voor een aantal investeringen is reeds een deel/voorbereidingskrediet verleend, vandaar dat het nog open te stellen bedrag kan afwijken van de totale investering.

Tabel 7.8 *Overzicht beslissingsbevoegdheid voor kredietopenstelling in 2015 (bedragen in duizenden euro's)*

OMSCHRIJVING INVESTERING	TOTAAL INVESTERING	TE VERLENEN KREDIET 2015	AV/DENH
Schadeherstel regiokantoor Emmeloord	190	140	DenH
Samenwerkings-/projectenomgeving	100	100	DenH
E-hrm	210	210	DenH
Toegangscontrole	120	120	DenH
Vervangen buitenzonwering	133	133	DenH
Samen Beter Werken	4.325	4.225	AV
Totaal	5.078	4.928	

7.2 ONTWIKKELINGEN SINDS HET VORIGE BEGROTINGSJAAR

In de paragraaf betreffende de ontwikkelingen sinds het vorige begrotingsjaar kan worden ingegaan op externe en interne ontwikkelingen die zich sinds het vaststellen van de vorige begroting en de behandeling van de meerjarenraming hebben voorgedaan. Bovendien kunnen afwijkingen van de uitgangspunten en grondslagen zoals deze voor de vorige begroting en de meerjarenraming zijn gehanteerd en belangrijke afwijkingen in de cijfers van de meerjarenraming in deze paragraaf nader worden toegelicht. Bij Waterschap Zuiderzeeland is ervoor gekozen om de algemene ontwikkelingen in het hoofdstuk 1 van de begroting op te nemen en de programmaspecifieke ontwikkelingen mee te nemen in de programma's.

7.3 UITGANGSPUNTEN EN NORMEN

Inleiding

In de paragraaf betreffende de uitgangspunten en normen wordt onder andere ingegaan op de in de begroting opgenomen salarisontwikkeling, inflatie en overige uitgangspunten de normen die voor lastenstijgingen dan wel batenstijgingen en batendalingen zijn gehanteerd en die deels aan de geraamde bedragen ten grondslag liggen.

Tabel 7.9 Algemene grondslagen

OMSCHRIJVING	GRONDSLAG
Lonen (incl. sociale lasten)	2,00%
Prijzen	1,50%
Rekenrente	3,60%

Lonen

Bij de loonontwikkelingen is rekening gehouden met een stijging van 2,00%. Dit percentage is gebaseerd op de prognose van het Centraal Economisch Planbureau (CPB) en de ontwikkelingen van de afgelopen jaren, zoals weergegeven in de cijfers van het centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Prijzen

Bij de prijsontwikkelingen is rekening gehouden met een stijging van 1,50%. Dit percentage is in lijn met de cijfers afkomstig van het CPB en CBS.

Investerings

Naast prijscompensatie spelen ontwikkelingen in de markt en aanbestedingsresultaten een belangrijke rol in de raming van een investering. Er wordt bij de jaarlijkse actualisatie van het MJIP daarom – rekening houdend met al deze factoren – een zo reëel mogelijke inschatting gemaakt van de investering naar het prijspeil van het komende begrotingsjaar.

Rekenrente

De rekenrente wordt in 2015 gesteld op 3,60%. Dit percentage is gebaseerd op de rente van reeds afgesloten leningen (het overgrote deel), de verwachte rente op nieuw af te sluiten langlopende leningen en de verwachte rente over het rekening courant saldo. Op dit moment ligt het gemiddelde rentepercentage van de in het verleden afgesloten langlopende leningen nog boven de 4%. Echter, door de verwachte lage rente nieuw af te sluiten langlopende leningen en de lage rente op het rekening courant saldo wordt de rekenrente gesteld op 3,6%.

7.4 INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

De paragraaf betreffende de incidentele baten en lasten bevat een overzicht van de baten en lasten die als eenmalig ten opzichte van voorgaande en komende begrotingsjaren moeten worden beschouwd. De Meerjarenbegroting 2015-2018 bevat baten en lasten die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen en derhalve als incidenteel kunnen worden bestempeld. De volgende baten bedragen meer dan een procent van het begrotingstotaal en kunnen derhalve relevant zijn voor het beoordelen van de financiële positie:

- POP2 subsidie: in de periode 2012-2015 ontvangt het waterschap € 1,9 miljoen subsidie voor de aanleg van duurzame oevers. Vanaf 2016 vervallen deze baten.
- Synergie subsidie: in de periode 2012-2014 ontving het waterschap € 1,5 miljoen subsidie voor de aanleg van duurzame oevers. Vanaf 2015 vervallen deze baten.
- Aanvullende POP2 subsidie: in de periode 2013-2015 ontvangt het waterschap € 1,4 miljoen subsidie voor de aanleg van duurzame oevers. Vanaf 2016 vervallen deze baten.
- De met de hierboven genoemde subsidies samenhangende uitgaven aan duurzame oevers bedragen in de periode 2012-2015 een bedrag van € 12,6 miljoen. Hiervan is een bedrag van € 5,6 miljoen aan te merken als reguliere uitgaven en een bedrag van € 7,0 miljoen als niet reguliere uitgaven.

7.5 KOSTENTOEREKENING

Inleiding

In deze paragraaf wordt ingegaan op de principes die zijn gehanteerd bij de toerekening van kosten aan uiteindelijk de kostendragers.

Waterschap Zuiderzeeland onderscheidt de volgende kostendragers:

- watersysteembeheer;
- zuiveringsbeheer.

De voortbrenging van verschillende producten in één organisatie, leidt altijd tot de vraag welke kosten aan welke producten moeten worden toegerekend.

Onderscheid direct en indirecte kosten en doorbelastingen

Directe kosten kunnen direct aan een product (en een kostendrager) worden toegerekend, omdat deze kosten een direct verband hebben met het product. Voorbeelden van directe kosten zijn: loonkosten van personeel, dat direct aan het product / de dienst werkzaamheden verrichten, materiaal ten behoeve van het product, kosten voor beheer en onderhoud van het product et cetera.

Indirecte kosten kunnen niet rechtstreeks in verband worden gebracht met een product (of een kostendrager) maar zijn wel ondersteunend aan het product. Zij hebben betrekking op activiteiten, die voor meerdere producten gezamenlijk worden verricht. Het onderscheid tussen directe en indirecte kosten is deels van nature gegeven en deels een gevolg van besluiten over de wijze waarop de organisatie is gestructureerd en de wijze waarop de besturing is vormgegeven. Ook de inrichting van de administratie heeft gevolgen voor de wijze van kostentoerekening. Daarom is de toerekening van kosten altijd arbitrair en per waterschap verschillend. Voorbeelden van indirecte kosten zijn: kosten van het management en ondersteuning, automatisering, huisvesting et cetera.

Waterschap Zuiderzeeland hanteert het uitgangspunt dat alle indirecte kosten aan de producten worden toegerekend. Hierdoor ontstaat een reëel beeld van de kosten van een product, immers de ondersteuning, huisvesting etc. is nodig om het product te realiseren. In het lastenoverzicht per programma zijn deze lasten onderdeel geworden van de subprogramma's.

Doorbelastingen zijn kosten die niet direct zijn toe te rekenen aan de kostendragers van het waterschap. Dit zijn bijvoorbeeld de kosten van het bestuur, communicatie, algemene planvorming, belastingheffing en invordering. Deze kosten worden via de doorbelastingen aan de programma's en de kostendragers toebedeeld. In het lastenoverzicht per programma zijn deze lasten als 'doorbelastingen' weergegeven.

Systematiek van kostentoerekening

Bij Waterschap Zuiderzeeland wordt het principe van integrale kostentoerekening toegepast. Dit betekent dat zowel directe als indirecte kosten, zoveel mogelijk aan een product worden toegerekend ten behoeve van de berekening van een kostprijs. Alle kosten, die een direct verband hebben met het product, worden toegerekend. Hieronder vallen materiële kosten, loonkosten en kapitaallasten.

Onder indirecte kosten wordt verstaan de kosten die niet rechtstreeks samenhangen met een product. Indirecte kosten die nog enig verband hebben met de dienstverlening kunnen worden aangeduid als overheadkosten. Voorbeelden van overheadkosten zijn onder andere managementkosten, huisvestingskosten en automatiseringskosten. Deze kosten worden met een verdeelsleutel verdeeld over afdelingen of producten, waaraan zij een bijdrage leveren. De wijze waarop overhead wordt toegerekend is de kostenplaatsmethode. Dit betekent dat de indirecte kosten eerst worden geadministreerd bij de afdeling waar ze worden gemaakt op een hulpkostenplaats. Vervolgens worden de indirecte kosten op basis van een verdeelsleutel doorbelast naar een andere afdeling (hoofdkostenplaats).

Kostenverdeelstaat

Er wordt bij Waterschap Zuiderzeeland gewerkt met de kostenverdeelstaat bij kosten die niet direct aan een primair product zijn toe te rekenen. De systematiek van kostentoerekening is in de Meerjarenbegroting 2015-2018 niet gewijzigd ten opzichte van de voorgaande meerjarenbegroting.

Tabel 7.10 Verdeelsleutel per soort doorbelasting

SOORT	VERDEELSLEUTEL
Doorbelastingen: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Bestuur</i> • <i>Communicatie</i> • <i>Planvorming</i> • <i>Belastingheffing en invordering</i> 	Op basis van een vast percentage
Ondersteunende processen: <ul style="list-style-type: none"> • <i>P&O</i> • <i>Automatisering</i> • <i>KAM</i> • <i>Calamiteitenzorg</i> • <i>Financiële administratie</i> • <i>Financieel beleid</i> • <i>Concern control</i> • <i>Huisvesting</i> • <i>Interne diensten</i> • <i>Documentaire informatieverzorging</i> • <i>Catering</i> • <i>Centraal management</i> • <i>Juridische ondersteuning</i> • <i>Grondbeheer</i> 	Op basis van de begrote directe lasten

7.6 ONTTREKKINGEN AAN VOORZIENINGEN EN BESTEMMINGSRESERVES

In de paragraaf betreffende de onttrekkingen aan voorzieningen en bestemmingsreserves wordt ingegaan op de bedragen die rechtstreeks uit voorzieningen kunnen worden onttrokken alsmede op het beroep dat op de bestemmingsreserves kan worden gedaan.

Onttrekkingen aan voorzieningen

Bij waterschap Zuiderzeeland zijn de onderstaande voorzieningen opgenomen:

Pensioen voormalige bestuurders

Het waterschap heeft een voorziening ter bekostiging van de pensioenen van voormalige bestuurders. De lasten van de pensioenen van deze voormalige bestuurders zullen aan deze voorziening onttrokken worden.

Wachtgeld voormalige bestuurders

Het waterschap heeft een voorziening ter bekostiging van de wachtgeld van voormalige bestuurders. De lasten van de wachtgeld van deze voormalige bestuurders zullen aan deze voorziening onttrokken worden.

Personele reorganisatie

Het waterschap heeft een voorziening ter bekostiging van de gesloten regelingen met voormalige medewerkers, veelal als gevolg van reorganisaties. De lasten van de regelingen van deze voormalige medewerkers zullen aan deze voorziening onttrokken worden.

Groot onderhoud

Het waterschap heeft een voorziening ter bekostiging van het onderhoud van zuiveringstechnische werken die zijn overgenomen van de Waterlandstichting. De onderhoudslasten van deze werken zullen aan deze voorziening onttrokken worden.

Baggeren

In de baggervisie is een integraal gebiedsdekkend uitvoeringsprogramma opgesteld om de baggerachterstanden in een periode van 10 jaar weg te werken, te beginnen in 2008 (AV 10 oktober 2006). In 2009 is deze termijn verlengd naar 15 jaar. In oktober 2010 is de totale baggervisie geëvalueerd. Hierbij is besloten om in een termijn van 12 jaar (inclusief het jaar 2010) de baggerachterstanden weg te werken om het watersysteem zo in een reguliere staat van onderhoud te brengen. Omdat er grote waarde gehecht wordt aan de uitvoering van het totale baggerplan, worden schommelingen in de uitvoering opgevangen door een uit de totaal beschikbare middelen gecreëerde voorziening. In september 2014 is besloten om op basis van de uitgaven in de afgelopen jaren en de nieuwe afspraken betreft de storkosten in de Vaartplas de jaarlijkse dotatie aan de voorziening baggeren te verlagen met € 0,4 miljoen.

Onttrekkingen aan bestemmingsreserves

In de periode van de meerjarenraming is beroep op de onderstaande bestemmingsreserves mogelijk. Conform het vastgestelde beleid zullen er, voordat er gelden kunnen worden onttrokken uit bestemmingsreserves, voorstellen daartoe worden gedaan aan de Algemene Vergadering. Pas na vaststelling van deze voorstellen kunnen gelden uit de bestemmingsreserves worden onttrokken.

Baggeren Almere

Op 27 oktober 2009 is besloten om het achterstallig baggeronderhoud van de gemeente Almere over te nemen tegen een betaling van € 2,65 miljoen, te betalen door de gemeente Almere. Besloten is deze bijdrage toe te voegen aan de bestemmingsreserve baggeren Almere. In de daarop volgende

jaren is jaarlijks 50% van de uitgaven van baggeren in Almere onttrokken aan deze reserve. Ultimo 2013 bedraagt de reserve € 0,5 miljoen.

Stedelijk water

De Algemene Vergadering heeft ingestemd met de vorming van een bestemmingsreserve stedelijk water uit de in het verleden niet bestede budgetten voor stedelijk water. De middelen kunnen dan worden benut, wanneer het overnemen van beheer- en onderhoudsactiviteiten sneller gaat dan verwacht, om in te spelen op de ontwikkelingen binnen de gemeenten. Ultimo 2013 bedraagt de reserve € 1,7 miljoen.

Duurzame oevers

In de Algemene Vergadering van 25 november 2003 is besloten een reserve te vormen ter bekostiging van de aanleg van duurzame oevers. Ultimo 2013 bedraagt de reserve € 1,0 miljoen.

Buitendijks

Op 28 mei 2013 is besloten deze bestemmingsreserve te vormen uit het jaarresultaat 2012. De reserve bedraagt € 0,5 miljoen. Dit zijn gelden om het waterveiligheidsbeleid voor de buitendijkse gebieden (deels) uit te voeren. Er heeft nog geen besluitvorming door de Algemene Vergadering plaatsgevonden over de onttrekking van gelden uit deze reserve.

Windpark NOP

Op 28 mei 2013 is door de Algemene Vergadering besloten deze bestemmingsreserve te vormen uit het jaarresultaat 2012. De reserve bedraagt ultimo 2013 € 0,1 miljoen. De reserve wordt ingezet ter dekking van de lasten die voortvloeien uit het toezicht bij de realisatie van het windpark in de Noordoostpolder.

Huisvesting, ICT en mobiele communicatie

Op 28 mei 2013 is door de Algemene Vergadering besloten deze bestemmingsreserve te vormen uit het jaarresultaat 2012. De reserve bedraagt € 0,9 miljoen. De reserve wordt ingezet ter dekking van die lasten om de flexibilisering in de organisatie mogelijk te maken op het terrein van huisvesting, ICT en mobiele communicatie.

Waterschapsverkiezingen

Op 27 mei 2014 is besloten deze bestemmingsreserve te vormen uit het jaarresultaat 2013 voor de lasten die voortvloeien uit de in het jaar 2015 te houden waterschapverkiezingen. De reserve bedraagt € 0,6 miljoen.

7.7 WATERSCHAPSBELASTINGEN

Inleiding

Anders dan gemeenten en provincies ontvangen waterschappen geen bijdrage van het Rijk voor de bekostiging van hun taken. Waterschappen bekostigen hun taken door het heffen van belastingen, de watersysteemheffing en de zuiveringsheffing.

De kosten van de waterkeringszorg, het waterkwantiteitsbeheer en het waterkwaliteitsbeheer met uitzondering van het zuiveringsbeheer worden gefinancierd uit één watersysteemheffing, die wordt betaald door inwoners en de eigenaren van gebouwde en ongebouwde onroerende zaken. De inwonerdichtheid en de economische waardeverhoudingen zijn de centrale uitgangspunten voor de financiering van het watersysteembeheer.

De zuiveringsheffing is toegespitst op de kosten van de zuivering, het transport van afvalwater en de verwerking van het zuiveringsslib. De directe lozingen op het oppervlaktewater worden in de verontreinigingsheffing betrokken. De opbrengsten daarvan gaan naar het watersysteembeheer.

Kostentoedeling

Bij de vaststelling van de omslagtarieven voor 2015 voor de verschillende belangencategorieën is in de Meerjarenbegroting 2015-2018 de hiervoor geldende Kostentoedelingsverordening 2014 toegepast.

Jaarlijks wordt parallel aan de opstelling van de voorjaarsnota bekeken of de kostentoedeling aanpassing behoeft. De Algemene Vergadering vindt dat een tussentijdse herziening van de kostentoedelingsverordening gemaakt moet worden vanuit een consistent tarievenbeleid, dat bestuurlijk bestendig en uitlegbaar aan de burger is. Dit betekent praktisch dat alleen wanneer grote verschuivingen in de waardeverhoudingen aan de orde zijn dit een herziening van de verordening rechtvaardigt. In het voorjaar van 2014 heeft de AV geconstateerd dat dit voor 2015 niet aan de orde is.

In de Kostentoedelingsverordening is vastgelegd hoe de taakkosten van de watersysteemtaak naar aard en omvang van het belang worden verdeeld over belanghebbenden in de taak. In het onderstaande schema vindt u de vastgestelde verdeling.

Tabel 7.11 Vastgestelde percentuele toedeling van de kosten aan de belangencategorieën

BELANGENCATEGORIE	PERCENTAGE
Ingezetenen	25,0%
Gebouwd	51,4%
Ongebouwd	21,4%
Natuur	2,2%

De Kostentoedelingsverordening is niet van toepassing op de zuiveringstaak. De kosten hiervan worden opgebracht door bedrijven en huishoudens die afvalwater lozen.

Kwijtschelding

Waterschap Zuiderzeeland hanteert een kwijtscheldingnorm van 100% en voert daarmee een maximaal kwijtscheldingsbeleid.

Kwijtschelding kan onder andere worden verleend indien men:

- AOW heeft, eventueel aangevuld met een klein pensioen;
- een bijstandsuitkering heeft;
- een inkomen uit werk heeft dat niet hoger is dan een bijstandsuitkering;
- studiefinanciering krijgt en niet al te hoge bijverdiensten heeft;
- een zakgeldregeling heeft.

Kwijtschelding kan aan natuurlijke personen worden verleend voor de ingezetenenomslag, de zuiveringsheffing en de verontreinigingsheffing.

In de jaren 2015 tot en met 2018 zullen naar verwachting 9.000 eenheden watersysteemheffing ingezetenen en gemiddeld 19.500 eenheden zuiveringsheffing woningen worden kwijtgescholden. De doelstelling is om de verzoeken binnen zes weken af te handelen.

Tabel 7.12 Kwijtschelding heffingen (Bedragen in miljoenen euro's)

SOORT	WERKELIJK 2013	BEGROOT 2014	BEGROOT 2015
Watersysteemheffing ingezetenen	0,6	0,6	0,6
Zuiveringsheffing	1,0	1,1	1,1
Totaal	1,6	1,7	1,7

De begrote kwijtschelding in het begrotingsjaar 2015 heeft betrekking op 9.000 van de naar verwachting in totaal 156.700 in het beheergebied woonachtige huishoudens. Dit is bijna 6% van het totaal aantal huishoudens.

Belastingeenheden

Voor Flevoland is voor de komende jaren een volumevergroting gepland, behalve voor het aantal hectaren ongebouwd dat jaarlijks afneemt. Deze gemiddelde groei van het aantal woningen en bedrijven is meegenomen voor wat betreft het aantal woningen, ingezetenen en bedrijven. In de onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de ontwikkelingen in het aantal belastingeenheden.

De watersysteemtaak op basis van het aantal wooneenheden, de WOZ waarde en hectaren.

Tabel 7.13 Gerealiseerde en verwachte ontwikkeling van het aantal wooneenheden

Jaar 2013	153.200
Jaar 2014	154.350
Jaar 2015	156.700
Jaar 2016	158.200
Jaar 2017	159.700
Jaar 2018	161.200

Er is rekening gehouden met de volgende uitgangspunten:

- Het opgelegde aantal wooneenheden per 31 augustus 2014;
- Een toename van het aantal wooneenheden met 1.500 per jaar;
- De verwachte eenheden toegekend beroep op kwijtschelding zijn vermeld bij het onderdeel kwijtschelding.

Tabel 7.14 Gerealiseerde en verwachte ontwikkeling van de WOZ waarde

Jaar 2013	39,400 miljard
Jaar 2014	36,600 miljard
Jaar 2015	37,962 miljard
Jaar 2016	38,633 miljard
Jaar 2017	39,703 miljard
Jaar 2018	40,801 miljard

Er is rekening gehouden met de volgende uitgangspunten:

- De opgelegde WOZ waarde per 31 augustus 2014;
- Een WOZ waarde die eerst nog iets daalt, maar daarna met ongeveer de inflatie zal toenemen.
- Een aanwas van 1.300 woningen per jaar.

De WOZ waarde van de begroting 2015 ligt bijna 1,4 miljard hoger dan de begroting 2014. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de daling in de WOZ waarde voor het aanslagjaar 2014 lager is uitgevallen dan begroot.

Tabel 7.15 Gerealiseerde en verwachte ontwikkeling van het aantal hectaren ongebouwd

Jaar 2013	109.300
Jaar 2014	107.000
Jaar 2015	107.150
Jaar 2016	107.100
Jaar 2017	107.050
Jaar 2018	107.000

Er is rekening gehouden met de volgende uitgangspunten:

- Het opgelegde aantal hectaren ongebouwd per 31 augustus 2014;
- Een normale afname van het aantal hectaren ongebouwd met 50 hectaren per jaar.
- Het aandeel van de wegen in ongebouwd is 7.100 hectares.

Tabel 7.16 Gerealiseerde en verwachte ontwikkeling van het aantal hectaren natuur

Jaar 2013	120.000
Jaar 2014	119.200
Jaar 2015	116.900
Jaar 2016	116.900
Jaar 2017	116.900
Jaar 2018	116.900

Er is rekening gehouden met de volgende uitgangspunten:

- Het opgelegde aantal hectaren natuur per 31 augustus 2014
- Geen wijziging in het aantal hectares in 2015 en verder.

Tabel 7.17 Gerealiseerde en verwachte ontwikkeling van het aantal Eenheden verontreinigingsheffing

Jaar 2013	15.000
Jaar 2014	15.000
Jaar 2015	15.000
Jaar 2016	15.000
Jaar 2017	15.000
Jaar 2018	15.000

Er is rekening gehouden met de volgende uitgangspunten:

- Het opgelegde aantal vervuilingseenheden directe lozingen per 31 augustus 2014;
- Geen wijziging in het aantal eenheden in 2015 en verder.

Tabel 7.18 Gerealiseerde en verwachte ontwikkeling van het aantal Zuiveringseenheden woningen

Jaar 2013	371.000
Jaar 2014	370.600
Jaar 2015	378.600
Jaar 2016	382.400
Jaar 2017	386.200
Jaar 2018	390.100

Er is rekening gehouden met de volgende uitgangspunten:

- Het opgelegde aantal zuiveringseenheden woningen per 31 augustus 2014;
- Een toename van het aantal zuiveringseenheden woningen met 1 procent per jaar;
- De verwachte eenheden toegekend beroep op kwijtschelding zijn vermeld bij het onderdeel kwijtschelding.

Tabel 7.19 Gerealiseerde en verwachte ontwikkeling van het aantal Zuiveringseenheden bedrijven

Jaar 2013	119.000
Jaar 2014	119.000
Jaar 2015	113.700
Jaar 2016	114.300
Jaar 2017	114.900
Jaar 2018	115.600

Er is rekening gehouden met de volgende uitgangspunten:

- Het opgelegde aantal zuiveringseenheden bedrijven per 31 augustus 2014;
- Een geringe toename van het aantal zuiveringseenheden bedrijven in 2016 en verder.

De daling in het aantal eenheden wordt voornamelijk veroorzaakt door de meetbedrijven, waar als onder andere als gevolg van voorzuiveren minder vervuilingseenheden worden opgelegd.

Reservebeleid

In 2013 heeft de Algemene Vergadering het herziene reservebeleid vastgesteld. Dit heeft geleid tot een achttal beleidskeuzes, die hieronder worden weergegeven.

Beleidskeuze 1: Gewenste omvang vaste activa

Waterschap Zuiderzeeland vindt dat alleen lasten naar de toekomst mogen worden doorgeschoven waarvan men ook in de toekomst de baten heeft. Daarnaast streeft Waterschap Zuiderzeeland naar een beïnvloedbare begroting waarin ook op korte termijn kan worden bijgestuurd. Om die redenen is Waterschap Zuiderzeeland terughoudend in het activeren van uitgaven.

Beleidskeuze 2: Gewenste schuldenomvang

Waterschap Zuiderzeeland vindt een gezonde verhouding tussen schulden en eigen vermogen van vitaal belang. Om dit te bewerkstelligen is Waterschap Zuiderzeeland terughoudend in het aangaan van schuld.

Beleidskeuze 3: Gewenste reserveomvang

Op basis van het streven van Waterschap Zuiderzeeland om terughoudend te zijn in het activeren van uitgaven en het aangaan van schuld (beleidskeuzes 1 en 2) wordt de gewenste omvang van de reserve vastgesteld. Om een stabiel reservebeleid te kunnen voeren wordt een bandbreedte voor de gewenste reserveomvang aangehouden.

Beleidskeuze 4: Risicoreserve

De risicoreserve is bedoeld als buffer om onverwachte tegenvallers op te kunnen vangen. De hoogte van de risicoreserve is gebaseerd op de periodieke risicoanalyse, waarbij rekening wordt gehouden met het risicoprofiel van het waterschap.

Beleidskeuze 5: Tariefegalisatiereserve (basis deel)

De tariefegalisatiereserve is bedoeld om een gelijkmatige lastenontwikkeling te realiseren, met name voor het opvangen van pieken in de lastenontwikkeling.

Beleidskeuze 6: Tariefegalisatiereserve (flexibel deel)

Als Waterschap Zuiderzeeland vindt dat op enig moment de reservepositie groter is dan op basis van het reservebeleid noodzakelijk is, wordt dit aan de belastingbetaler teruggegeven. Dit deel wordt als flexibel deel toegevoegd aan de tariefegalisatiereserve. Deze reserve wordt gebruikt voor een gematigde lastenontwikkeling en de inzet daarvan wordt met oog voor de toekomst vormgegeven.

Beleidskeuze 7: Bestemmingsreserves

Waterschap Zuiderzeeland streeft naar een stabiele ontwikkeling van de begrotingsomvang (en daarmee de tarieven). Daarnaast streeft het waterschap naar een transparante begroting. Om deze redenen is het waterschap terughoudend in het vormen van bestemmingsreserves. Bestemmingsreserves kunnen alleen door de Algemene Vergadering worden ingesteld voor specifieke en tijdelijke bestedingsdoelen.

Beleidskeuze 8: Onttrekken en doteren aan reserves

Wanneer (een deel) van de reserve niet aan het reservebeleid voldoet, wordt deze binnen de periode van de meerjarenbegroting weer op het gewenste niveau te worden gebracht. Dit gebeurt aan de hand van een door de AV vastgesteld plan.

In de afgelopen jaren heeft het waterschap een aantal maal achter elkaar een groot positief jaarresultaat gerealiseerd. Hierdoor is de reservepositie gegroeid. Het waterschap wil in de komende jaren een deel van deze opgebouwde reserves aan de belastingbetalers teruggeven. De inzet hierbij is een gematigde lastenontwikkeling voor zowel huishoudens, agrariërs en bedrijven.

In de Meerjarenbegroting 2015-2018 wordt voorgesteld om in de komende vier jaren een bedrag van € 7,79 miljoen te onttrekken aan de reserve en daarmee te zorgen dat de procentuele tariefstijgingen zich om en nabij het inflatiepercentage bewegen. Het resterende deel van de voorgenomen inzet van reserves kan in de jaren na 2018 worden ingezet voor gelijkmatige lastenontwikkeling.

Tabel 7.20 Geplande inzet van reserves

JAAR	T.B.V. DE WATERSYSTEEMTAAK	T.B.V. DE ZUIVERINGSTAAK	TOTALE RESERVE INZET
2015	€ 2,90 miljoen	€ 0,34 miljoen	€ 3,24 miljoen
2016	€ 1,65 miljoen	- € 0,09 miljoen	€ 1,56 miljoen
2017	€ 1,70 miljoen	- € 0,09 miljoen	€ 1,61 miljoen
2018	€ 1,10 miljoen	€ 0,28 miljoen	€ 1,38 miljoen
Totaal	€ 7,35 miljoen	€ 0,44 miljoen	€ 7,79 miljoen

Tarieven

De tarieven voor de categorieën zijn in de onderstaande tabel vermeld.

Tabel 7.21 Tarieven van 2014 en 2015 en de percentuele mutaties

HEFFING	BEGROTING 2014	BEGROOT 2015	MUTATIE
Watersysteemheffing ingezet	68,88	68,65	- 0,3%
Watersysteemheffing gebouwd	0,0562%	0,0549%	- 2,3%
Watersysteemheffing ongebouwd (overig)	77,55	78,40	+ 1,1%
Watersysteemheffing ongebouwd (wegen)	116,33	117,60	+ 1,1%
Watersysteemheffing natuur	7,39	7,63	+ 3,2%
Zuiveringsheffing	58,00	58,00	+ 0,0%
Verontreinigingsheffing	58,00	58,00	+ 0,0%

Lastendruk

De gemiddelde lastenontwikkeling van het waterschap voor de ingezetenen en ingelanden is inzichtelijk te maken door de ontwikkelingen in beeld te brengen van een gemiddeld gezin, een gemiddeld agrarisch bedrijf en een gemiddeld industrieel bedrijf. Voor de vergelijkbaarheid met het voorgaande jaar zijn ook deze cijfers weergegeven. De lastenprofielen zijn ten opzichte van het vorige jaar geactualiseerd.

Tabel 7.22 Lastendruk voor Huishoudens in 2014 en 2015 en de percentuele mutaties

	BEGROTING 2014	BEGROOT 2015	MUTATIE
Watersysteemheffing ingezetenen	68,88	68,65	0%
3 zuiverings / vervuilingseenheden	174,00	174,00	0%
Totaal niet huiseigenaren	242,88	242,65	0%
Bij eigen woning met een waarde van € 200.000	112,40	109,80	- 2%
Totaal huiseigenaren	355,28	352,45	- 1%

Tabel 7.23 Lastendruk voor agrarisch bedrijf in 2014 en 2015 en de percentuele mutaties

	BEGROTING 2014	BEGROOT 2015	MUTATIE
Watersysteemheffing ingezetenen	68,88	68,65	0%
4 zuiverings / vervuilingseenheden	232,00	232,00	0%
Bij eigen woning en opstallen met waarde van € 600.000	337,20	329,40	- 2%
Oppervlakte 70 ha ongebouwd	5.428,50	5.488,00	1%
Totaal	6.066,58	6.118,05	1%

Tabel 7.24 Lastendruk voor industrieel bedrijf in 2014 en 2015 en de percentuele mutaties

	BEGROTING 2014	BEGROOT 2015	MUTATIE
100 zuiverings / vervuilingseenheden	5.800,00	5.800,00	0%
Gebouw met waarde van € 2.000.000	1.124,00	1.098,00	- 2%
Totaal	6.924,00	6.898,00	0%

7.8 WEERSTANDSVERMOGEN

Inleiding

Het weerstandsvermogen geeft de mate aan waarin Waterschap Zuiderzeeland in staat is financiële tegenvallers uit risico's die zij loopt zelf op te vangen. Het weerstandsvermogen zegt iets over de middelen en mogelijkheden waarover het waterschap beschikt om bedrijfsrisico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen op te kunnen vangen.

Onder weerstandscapaciteit worden de middelen en mogelijkheden verstaan, waarover het waterschap beschikt of kan beschikken om niet geraamde financiële tegenvallers op te vangen. Het gaat dan om de opvang van incidentele tegenvallers, want structurele tegenvallers dienen (binnen 2 jaar) te worden gedekt in de exploitatie van het waterschap.

De risico's zijn alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie van het waterschap. Dit zijn dus risico's die niet makkelijk met beheersmaatregelen in de bedrijfsvoering zijn te beheersen alsmede risico's die niet zijn verzekerd.

Voldoende weerstandsvermogen voorkomt dat elke financiële tegenvaller dwingt tot bezuinigen of het verhogen van belastingen. Het weerstandsvermogen is als volgt te berekenen:

$$\text{weerstandsvermogen} = \frac{\text{beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{benodigde weerstandscapaciteit}}$$

Door lokale overheden kan beleid ontwikkeld over de hoogte van het weerstandsvermogen. Hierbij wordt veelal aangegeven dat een weerstandsvermogen van lager dan één onvoldoende is, tussen één en twee voldoende en boven de twee als uitstekend kan worden gekwalificeerd. Het merendeel van de lokale overheden kiest daarbij voor een gewenst weerstandsvermogen die ligt tussen 1,0 en 1,4.

Waterschap Zuiderzeeland vindt dat niet alleen moet worden gekeken naar de onverzekerde bedrijfsrisico's die het waterschap loopt maar vooral ook naar de schuldenpositie. Doordat de beleidskeuzes rondom de schuldenpositie een omvangrijkere reserve vereisen dan de eisen vanuit het weerstandsvermogen, zijn deze laatste eisen minder bepalend geworden. Bij de vaststelling van het herziene reservebeleid door de Algemene Vergadering op 26 februari 2013 heeft het waterschap ervoor gekozen om geen specifiek beleid te ontwikkelen voor de gewenste hoogte van het weerstandsvermogen.

Benodigde weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald op basis van een risicoanalyse. Uit de in het jaar 2012 gehouden risico-inventarisatie, welke op 25 september 2012 ter kennisname aan de Algemene Vergadering is gepresenteerd, bleek dat de omvang van de risico's (benodigde weerstandscapaciteit) € 9,9 miljoen bedraagt met een zekerheid van 99%.

Mutaties in risico's

In de paragraaf weerstandsvermogen in de begroting, de jaarrekening en de bestuursrapportage (Berap) wordt gerapporteerd over significante wijzigingen die zich hebben voorgedaan sinds de meest recente organisatiebrede risicoanalyse. Hierbij wordt gerapporteerd over bestuurlijk relevante risico's, welke het beleid van het waterschap kunnen raken.

In de Berap 2014 zijn de actuele en voor de Algemene Vergadering relevante risico's benoemd:

Schadeclaims

In de bestuursrapportage 2014 is opgenomen dat de omvang van het financiële risico van de schade-dossiers € 1,3 miljoen bedraagt. Tussen het opstellen van de bestuursrapportage en de meerjarenbegroting 2015-2018 zijn hierin geen significante wijzigingen opgetreden.

Bodemverontreiniging Blocq van Kuffeler

Bij gemaal de Blocq van Kuffeler staan nog twee silo's die gebruikt werden als opslag voor brandstof. Na de elektrificatie van gemaal de Blocq van Kuffeler zijn deze silo's niet meer in gebruik en dienen ze gesloopt te worden. Hierbij is de kans aanwezig dat de grond onder deze silo's verontreinigd is en gesaneerd moet worden. In het najaar van 2014 wordt een plan van aanpak opgesteld waarin wordt ingegaan op de verwijdering van de silo's en de eventuele bodemverontreiniging. In de loop van 2015 zal dan meer duidelijkheid komen of er sprake is van verontreiniging en zo ja, welke kosten hiermee gemoeid zijn. Dit zou kunnen leiden tot extra lasten voor het waterschap.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit kan worden onderverdeeld in

- structurele weerstandscapaciteit
- incidentele weerstandscapaciteit.

Structurele weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit structurele middelen in de begroting waarmee optredende risico's kunnen worden opgevangen. De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit vrij besteedbare middelen die eenmalig kunnen worden aangewend.

De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit:

- onbenutte belastingcapaciteit;
- geraamde begrotingsoverschotten;
- de 'post' onvoorzien.

De onbenutte belastingcapaciteit bestaat uit de extra structurele middelen die gegenereerd kunnen worden door de waterschapstarieven te verhogen. Waterschappen kennen geen maximumhoogte waarmee tarieven kunnen stijgen, dus in principe zou de onbenutte belastingcapaciteit onbeperkt zijn. In de praktijk is dat niet het geval: sociale aanvaardbaarheid speelt een grote rol. De tarieven zijn vaak onderhevig aan benchmarks: vergelijkingen tussen de tarieven van waterschappen zorgen voor minder sociale acceptatie van tarieven die meer dan gemiddeld toenemen. In het Bestuursakkoord Water is dit ook afgebakend door de afspraak om de tarieven niet meer dan 5% per jaar te laten stijgen. Waterschap Zuiderzeeland streeft naar tariefstijgingen die het gemiddelde jaarlijkse inflatiepercentage niet overstijgen. Waterschap Zuiderzeeland hanteert daarom de stelling dat ze geen onbenutte belastingcapaciteit heeft.

In de meerjarenbegroting worden geen begrotingsoverschotten geraamd. Wel wordt jaarlijks een post onvoorzien geraamd, deze post is onderdeel van de structurele weerstandscapaciteit.

Incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit van het waterschap is opgebouwd uit de volgende componenten:

- algemeen vrij aanwendbare reserves;
- dotaties en onttrekkingen aan algemene reserves in het begrotingsjaar;
- stille en aanwendbare reserves in vaste activa.

De reserves van Waterschap Zuiderzeeland bestaan uit de algemene reserve, risicoreserve en de bestemmingsreserve (tariefsegregatie en overige). Om te bepalen of deze reserves ook tot de incidentele weerstandscapaciteit moeten worden gerekend is het relevant of deze reserves vrij aanwendbaar zijn, of dat het 'gebonden' reserves zijn. Het Waterschapsbesluit bevat geen duidelijke uitwerking van 'vrij beschikbare reserves'. Waterschap Zuiderzeeland is terughoudend in het vormen van bestemmingsreserves en vormt deze alleen voor een hard en specifiek doel. Over deze bestemmingsreserves kan daardoor in het algemeen niet vrij worden beschikt. Waterschap Zuiderzeeland rekent bestemmingsreserves daarom niet tot de incidentele weerstandscapaciteit.

De stille reserve is de totale waarde van activa die te laag of met nulwaarde gewaardeerd zijn op de balans, en die wanneer men dat zou willen direct verkoopbaar zijn. Het gaat hier dus om twee belangrijke elementen: de activa moeten meer waard zijn dan de boekwaarde, en het activum moet vrij verhandelbaar zijn.

Wat betreft financiële vaste activa beschikt Waterschap Zuiderzeeland alleen over aandelen van de Nederlandse Waterschapsbank. Deze aandelen zijn op de balans gewaardeerd tegen de aanschafwaarde. De netto vermogenswaarde is een veelvoud van deze aanschafwaarde. De meerwaarde hierop zou onderdeel uit kunnen maken van de stille reserves. Echter: de aandelen zijn beperkt verhandelbaar. Bij verkoop moeten ze volgens de statuten van de Waterschapsbank overgaan op een ander publiek-rechterlijk lichaam. De Raad van Commissarissen van de Waterschapsbank moet toestemming geven. Het meenemen van beperkt verhandelbare activa bij de berekening van het weerstandsvermogen ligt volgens de Commissie BBV niet voor de hand. Op basis hiervan kunnen we concluderen dat Waterschap Zuiderzeeland geen stille reserves in de financiële vaste activa heeft.

Daarnaast bezit Waterschap Zuiderzeeland materiële vaste activa. De activa met de grootste waarde zijn de dijken, watergangen, gemalen en afvalwaterzuiveringsinstallaties. De overwaarde van deze activa kunnen onderdeel uitmaken van de stille reserves. De centrale vraag is echter: zijn de betreffende kapitaalgoederen vrij verhandelbaar? Dijken, watergangen, gemalen en afvalwaterzuiveringsinstallaties zijn dat niet. Op de kantoorgebouwen wordt geen noemenswaardige stille reserve verwacht. De regiokantoren zijn niet courant. Alleen het hoofdkantoor is courant, maar hiervan zal de stille reserve, zijnde het verschil tussen de actuele waarde en de boekwaarde, gezien de huidige malaise in de kantorenmarkt zeer gering zijn. Daarom kan worden gesteld dat Waterschap Zuiderzeeland geen stille reserves heeft in de materiële vaste activa.

Concluderend kan wat betreft de berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit de onderstaande tabel worden gevolgd.

Tabel 7.25 Weerstandscapaciteit 2015 (begrote stand per 1-1-2015) (Bedragen in miljoenen euro's)

<i>Weerstandscapaciteit structureel</i>		
Post onvoorzien	0,1	
<i>Weerstandscapaciteit structureel</i>		0,1
<i>Weerstandscapaciteit incidenteel</i>		
Risicoreserve	9,9	
Algemene reserve	6,7	
Dotaties en onttrekkingen aan algemene reserves in het begrotingsjaar	-	
<i>Weerstandscapaciteit incidenteel</i>		16,6
Beschikbare weerstandscapaciteit		
		16,7

7.9 FINANCIERING

Inleiding

Waterschap Zuiderzeeland verkeert, net als de meeste andere lagere overheden, in een situatie van financieringsbehoefte. Dit houdt verband met het stelsel van baten en lasten. Hierbij worden investeringsuitgaven geactiveerd en worden de kapitaallasten gespreid over de levensduur van de investering ten laste gebracht van de exploitatie. Investeringsuitgaven moeten voorgefinancierd worden omdat de inkomsten en uitgaven niet synchroon lopen. Voor het financieren van de uitgaven heeft het waterschap interne en externe financieringsmiddelen ter beschikking. De interne financieringsmiddelen bestaan uit de lopende inkomsten. Onder de externe financiering vallen de kortlopende en langlopende leningen. Door de omvangrijke investeringen moet er relatief veel worden geleend. Treasury heeft hierbij als doel om een optimaal resultaat te bereiken tussen rentelasten en risico. De uitvoering van treasury wordt wettelijk geregeld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido). Deze wet regelt dat de uitvoering van de treasuryfunctie binnen het waterschap uitsluitend de publieke taak dient en geschiedt binnen de financiële kaders van de kasgellimiet en de renterisiconorm. Prudent beheer is hierbij de basisregel.

Rentevisie

De rentevisie is gebaseerd op de huidige marktgegevens. Hoe de ontwikkeling van de rente van nieuw af te sluiten langlopende geldleningen de komende tijd zal zijn, kan op dit moment moeilijk worden ingeschat. Thésor, onze adviseur op treasury gebied voorziet de komende jaren geen aanleiding voor grote stijgingen van de rentes. Het huidige rentepercentage van een langlopende geldlening van 15 jaar met een vast rentepercentage en zonder jaarlijkse aflossingen bedraagt iets meer dan 2,5% bij de Nederlandse Waterschapsbank.

Risicobeheer

Het beleid omtrent het risicobeheer van het waterschap is deels vastgelegd in de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Waterschap Zuiderzeeland en deels vastgelegd in de in het jaar 2013 herziene nota Risicobeleid. Bij het risicobeheer gelden de hieronder genoemde uitgangspunten:

- *Algemeen*

In de beleidsuitgangspunten is aansluiting gezocht bij de richtlijnen van de Unie van Waterschappen en de Waterschapsbank. Het waterschap zal geen beleggingsfunctie gaan invullen.

• Beleggingen

Het waterschap zal overtollige gelden alleen uitzetten voor de uitoefening van de publieke taken. Uitzettingen in de vorm van private aandelen (ondernemingen) zullen niet plaatsvinden, gezien het grote risico dat hiermee wordt gelopen, hoewel de wet Fido het beleggen in aandelen van ondernemingen in de publieke sfeer toestaat. Op dit moment beschikt het waterschap over een pakket aandelen in de Nederlandse Waterschapsbank voor een bedrag van € 9.870.

• Liquiditeiten

Eventuele tijdelijke liquiditeitsoverschotten zullen tegen rente worden uitgezet bij een voldoende kredietwaardige instelling. De kredietwaardigheid van de tegenpartij (financiële instelling) moet minimaal voldoen aan de AA-rating.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet wordt berekend als een percentage van het begrotingstotaal. Het begrotingstotaal houdt in het totaal van de brutolasten (de som van de kostensoorten) volgens de begroting per 1 januari van het desbetreffende jaar. Over de renterisico's van de vlottende schulden is in de wet Fido bepaald dat in een kwartaal de gemiddelde netto vlottende schuld per kwartaal van een waterschap de kasgeldlimiet niet mag overschrijden. Het percentage van de kasgeldlimiet is in de wet Fido voor de waterschappen vastgesteld op 23% van het begrotingstotaal. Bij een bruto begrotingstotaal van ruim € 75 miljoen bedraagt de kasgeldlimiet ruim € 17 miljoen.

Renterisiconorm

Met de renterisiconorm wordt een kader gesteld voor de spreiding van de looptijden van lang lopende geldleningen. Het doel hiervan is te komen tot een spreiding van de fluctuaties in de renterisico's over langlopende geldleningen. Dit doel wordt bereikt door een limiet te stellen aan dat deel van de vaste schuld waarover het rentepercentage in een bepaald jaar moet worden aangepast aan de geld en de markttarieven. Bedoelde aanpassingen van rentepercentages doen zich voor bij herfinanciering en renteherziening. Herfinanciering houdt in dat een vervangende lening wordt aangetrokken om aan de aflossingsverplichtingen van een bestaande lening te voldoen. Renteherziening doet zich voor wanneer de geldgever het rentepercentage van een lening gedurende de looptijd herziet. In de uitvoeringsregeling Wet Fido is de renterisiconorm bepaald op 30%.

Concreet stelt de renterisiconorm dat per jaar maximaal een bedrag gelijk aan 30% van de bruto begrotingsomvang in aanmerking mag komen voor herfinanciering en/of renteherziening. Binnen de Wet Fido is een bindend kader vastgesteld om bij een overschrijding van de renterisiconorm maatregelen te treffen.

Tabel 7.26 Renterisiconorm (Bedragen in miljoenen euro's)

		2015	2016	2017	2018
(1)	Renteherzieningen	-	-	-	-
(2)	Aflossingen	8,8	8,1	7,7	7,7
(3)	Renterisico (1 + 2)	8,8	8,1	7,7	7,7
(4a)	Bruto begrotingstotaal	75,3			
(4b)	Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	30%			
(4)	Renterisiconorm (4a + 4b)	22,6			
(4)	Renterisiconorm	22,6			
(3)	Renterisico	- 8,8			
(5a)	Ruimte onder renterisiconorm (4 – 3)	13,8			

Financieringsbehoefte

De nieuw aangetrokken leningen in de periode van deze Meerjarenbegroting hebben betrekking op de investeringen zoals opgenomen in het Investeringsplan 2015-2018.

Kasbeheer

De inkomende en de uitgaande geldstroom van het waterschap lopen niet synchroon. De uitgaven zijn min of meer gelijkelijk over het jaar verdeeld, terwijl de opbrengsten meer in piekvorm worden ontvangen. Het treasurybeleid is erop gericht om een zo gunstig mogelijk renteresultaat te behalen. Aan de hand van de actuele en de verwachte liquiditeitspositie wordt bepaald of geld voor de korte termijn (korter dan één jaar) moet worden aangetrokken. In het komende jaar wordt getracht om de liquiditeitsprognoses te verbeteren.

Informatievoorziening

Over de kasgeldlimiet en renterisiconorm wordt gerapporteerd aan de toezichthouder. Daarnaast wordt eveneens per kwartaal aan het Centraal Bureau voor de Statistiek een rapportage gedaan over het EMU-saldo.

7.10 VERBONDEN PARTIJEN

De paragraaf verbonden partijen geeft inzicht in de ontwikkelingen omtrent de door Waterschap Zuiderzeeland aangegane bestuurlijke participaties. Verbonden partijen zijn een manier om beleidsvoornemens uit de programma's uit te voeren. Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin het waterschap een bestuurlijk en financieel belang heeft.

Een bestuurlijk belang heeft een waterschap wanneer ze een zetel heeft in het bestuur van een derde rechtspersoon of als ze stemrecht heeft. Een financieel belang heeft een waterschap indien de middelen die deze ter beschikking stelt verloren gaan in geval van faillissement van de verbonden partij (een derde rechtspersoon) en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op het waterschap.

Beleid ten aanzien van de verbonden partijen

De participaties van Waterschap Zuiderzeeland zijn zowel van publiekrechtelijke als van privaatrechtelijke aard. In verschillende beleidssectoren van het waterschap, met verschillende motieven, komend vanuit verschillende uitgangspunten, werd de afweging voor het aangaan van een bestuurlijke participatie gemaakt en werd gekozen voor een specifieke juridische constructie.

Per participatie wordt hieronder aangegeven:

- welk beleid de verbonden partij uitvoert;
- wat de uitvoering van het beleid door de verbonden partij oplevert;
- wat de belangrijke ontwikkelingen in 2014 bij de verbonden partij zijn.

Nederlandse Waterschapsbank (NWB)

Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de NWB bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak. De NWB heeft besloten om vanaf het jaar 2011 geen dividend meer uit te keren als gevolg van de toekomstige strengere Basel III-richtlijnen, maar alle winsten te reserveren.

Eind mei 2014 heeft Moody's de Aaa-rating van de NWB Bank bevestigd en het vooruitzicht gewijzigd van 'stabiel' naar 'negatief'. De wijziging van het vooruitzicht maakt deel uit van Moody's' rating actie tot wijziging van het vooruitzicht van de lange termijn ratings van 82 Europese banken naar 'negatief'. De

NWB Bank wordt als bank voor de Nederlandse publieke sector door Moody's aangemerkt als een aan de overheid gerelateerde bank, waarbij (indien noodzakelijk) er met een zeer hoge waarschijnlijkheid een buitengewone ondersteuning door de Nederlandse Staat wordt verwacht.

De NWB Bank zal vanaf november 2014 onder direct toezicht van de Europese Centrale Bank (ECB) komen. Met de overgang naar ECB toezicht, zullen ook de toezichtkosten voor banken in de jaren na 2014 op een structureel hoger niveau komen.

GR Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus Tricijn

De heffing en inning van de waterschapsbelastingen liggen in handen van GBLT. Door op het gebied van de inning van belastingen samen te werken met anderen, worden de maatschappelijke kosten zo laag mogelijk gehouden. Met ingang van 2013 zijn drie gemeenten toegetreden tot de gemeenschappelijke regeling (gemeenten Dronten, Nijkerk en Leusden) en met ingang van 2014 is de gemeente Zwolle toegetreden. Heemraad C.A.A.A. Maenhout is namens het waterschap lid van het algemeen bestuur van GBLT.

GR Aqualysis

Door chemisch, bacteriologisch en biologisch onderzoek te verrichten is controle op naleving van vergunningen mogelijk, het beheersen en het beoordelen van de kwaliteit van het oppervlaktewater en de controle op het zuiveren van afvalwater. Op 1 januari 2014 is het nieuwe fusielaboratorium onder de naam Aqualysis van start gegaan. In deze nieuwe gemeenschappelijke regeling (GR) nemen zes waterschappen deel (Zuiderzeeland, Groot Salland, Vechtstromen, Reest en Wieden, Vallei en Veluwe, Rijn en IJssel), zij zijn tevens voor een gelijk deel eigenaar. Aqualysis verricht als waterlaboratorium het hydrobiologisch, bacteriologisch en chemisch onderzoekswerk voor deze zes waterschappen. De nieuwe samenwerking rond het laboratorium Aqualysis borgt voor de langere termijn kwaliteit, continuïteit en kosteneffectiviteit in het laboratoriumonderzoek.

Het Waterschapshuis

In de gemeenschappelijke regeling Het Waterschapshuis (HWH) werken de waterschappen samen op het gebied van ICT. Naar aanleiding van een heroverweging van ambitie, taken en rollen in 2013 is er een ontwerp gemaakt voor "HWH 2.0", waarover eind 2014 definitieve besluitvorming plaatsvindt. Daarin wordt een strikter onderscheid gemaakt in:

- Eigenaarschap: bestuur Gr HWH, gevormd door bestuursleden van de waterschappen;
- Opdrachtgeverschap (voor de programma's): vertegenwoordigers van de waterschappen aan de opdrachtgeverstafel;
- Opdrachtnemerschap: de HWH-organisatie, die wordt vertegenwoordigd door de secretaris-directeur van HWH.

De uitvoeringsprogramma's van Het Waterschapshuis zullen voorts juridisch en financieel van elkaar worden gescheiden, zodat voorkomen wordt dat een waterschap dat niet aan een programma deelneemt daar toch risico's voor draagt. De tekst van de gemeenschappelijke regeling zal daarvoor worden aangepast. Ook zal de begroting van Het Waterschapshuis conform HWH 2.0 worden omgebouwd.

Het HWH programma IRIS (gezamenlijk geo-informatiesysteem) is beëindigd. Waterschap Zuiderzeeland neemt deel aan een gezamenlijk project met de Rijn-Oost waterschappen om deze functionaliteit te vervangen.

Regeling Erfgoedcentrum Nieuwland

Een gedeelte van het archief is ondergebracht bij Erfgoedcentrum Nieuw Land. Het Erfgoedcentrum beheert archieven van verschillende gemeenten, de provincie Flevoland, twee stichtingen, het rijksarchief in de provincie Flevoland en Waterschap Zuiderzeeland. Hierdoor wordt zowel een kosten- als ruimtebesparing gerealiseerd. Het waterschap voldoet met deze samenwerking aan de archiefverplichting voor overheidsorganisaties. Heemraad C.A.A.A. Maenhout is namens het waterschap en de deelnemende gemeenten bestuurslid in het bestuur van Nieuw Land.

In 2014 is de stichting Batavialand opgericht. De museale taken van het Erfgoedcentrum zullen in 2015 worden ondergebracht in deze stichting, samen met De Bataviawerf en het in Lelystad gevestigde onderdeel scheepsarcheologie van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed. De Archiefwettelijke taken van het Erfgoedcentrum zullen in 2015 worden ondergebracht in een Gemeenschappelijk Regeling Historisch Archief Flevoland. In deze regeling zullen naar verwachting het rijksarchief in de provincie Flevoland, de provincie Flevoland, de gemeenten Lelystad, Dronten, Zeewolde en Urk en het waterschap participeren. Gezien de te verwachten afronding van dit proces is met andere deelnemers afgestemd dat de heer C.A.A. Maenhout lid blijft van het bestuur totdat de Regeling is aangepast.

Stichting GBKN Flevoland

Stichting GBKN Flevoland heeft als doel het in stand houden, bijhouden en exploiteren van de Grootschalige Basiskaart Nederland voor Flevoland, het bevorderen van overleg tussen de samenwerkende partners en het voeren van overleg met publiek- en privaatrechtelijke instellingen ter uitvoering van de samenwerkingsovereenkomst. De GBKN is voor Waterschap Zuiderzeeland van groot belang bij de uitoefening van zijn taken. Samenwerking in Stichting GBKN Flevoland waarborgt dat de GBKN Flevoland wordt bijgehouden en de basiskaart op een juiste en verantwoorde wijze wordt geëxploiteerd. Een meerjarige ontwikkeling binnen de Stichting GBKN Flevoland is het meewerken om de opvolger van de GBKN, de BGT (Basisregistratie Grootschalige Topografie), toe te voegen aan het stelsel van basisregistraties. Hiermee wordt deze BGT de standaard en basis voor topografische bestanden in Nederland. Voor de assemblage van alle bronhouders van de BGT is al een nieuwe samenwerkingsvorm opgericht, het samenwerkingsverband BGT (SVB-BGT). Zolang er geen BGT van een gebied bestaat blijft de GBKN daar bijgehouden worden. De planning van algehele afronding en opheffing van de GBKN ligt rond december 2015.

Beheercollectief BGT Flevoland (in oprichting)

De BGT bestaat uit objecten van de verschillende bronhouders. Het waterschap, de provincie en de gemeenten zijn daar enkele van. Deze drie gaan een samenwerking aan waarbij de gemeenten de mutaties in de beheerfase gaan uitvoeren. Het waterschap levert, in haar hoedanigheid als bronhouder, de mutaties van haar objecten aan bij de zes Flevolandse gemeenten. De rol van het SVB-BGT is het assembleren met de andere bronhouders tot een landelijk bestand. Het beheercollectief start op 01-01-2015 omdat dat de geplande datum is waarop de transitie door alle gemeenten afgerond zal zijn. De kosten worden geschat op eenzelfde bedrag als de bijhouding van de GBKN kost(te). Er zal wel eenmalig rekening gehouden moeten worden met specifieke BGT-ZZL-wensen. Deze komen voort uit de nieuwe mogelijkheden die zich met de komst van de BGT hebben aangediend. Een convenant over de afspraken van genoemde drie bronhouders moet nog opgesteld worden. Naar het zich laat aanzien zal het beheercollectief zo jaren vooruit willen en kunnen.

Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer

De Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer (STOWA) is het kenniscentrum van regionale waterbeheerders in Nederland. De kennis kan liggen op toegepast technisch, natuurwetenschappelijk, bestuurlijk-juridisch en sociaal-wetenschappelijk gebied. Het STOWA draagt bij aan kennisvergroting van het waterschap over het waterbeheer. Daarnaast ondersteunt STOWA in een aantal gevallen intern onderzoek door ons waterschap. Heemraad A.J.M. Schelwald - Van der Kley is bestuurslid in het bestuur van de stichting.

7.11 EMU-SALDO

Het EMU-saldo is het saldo van de inkomsten en uitgaven van de overheid. Hierbij zitten ook inkomsten en uitgaven met een kapitaal karakter, zoals aan- en verkopen grond, investeringen en investeringsbijdragen. Financiële transacties als de verkoop van deelnemingen worden echter niet als inkomsten of uitgaven gezien.

De zeventien landen die meedoen aan de Economische en Monetaire Unie (EMU), hebben de euro als officiële munt. Zij hebben in het stabiliteits- en groeipact afspraken gemaakt over het op orde houden van de overheidsfinanciën. Een van deze afspraken heeft betrekking op het begrotingstekort van landen, oftewel het EMU-tekort. Als het EMU-tekort van een van de lidstaten boven de 3% BBP uitkomt, krijgt het land een officiële waarschuwing. In het uiterste geval kan de Europese Raad van Ministers ook boetes opleggen.

Het EMU-saldo betreft de totale overheid en dus ook waterschappen beïnvloeden of Nederland zich aan de Europese afspraken houdt. Om het EMU-saldo te kunnen beheersen maakten het kabinet en de decentrale overheden in oktober 2013 opnieuw afspraken. Voor de waterschappen komen deze afspraken er onder andere op neer dat als hun totale bijdrage aan het EMU-tekort meer dan 0,06% (waarde voor de jaren 2015 en 2016) van het Bruto Binnenlands Product is zij meer dan evenredig aan het Nederlandse EMU-tekort bijdragen. Het genoemde percentage van 0,06% wordt vanaf het jaar 2017 verlaagd naar 0,05%.

Berekening

Hieronder treft u de tabel aan waarin de berekening van het EMU-saldo voor Waterschap Zuiderzeeland is weergegeven.

Tabel 7.27 EMU saldo (Bedragen in miljoenen euro's)

	2015	2016
1 EMU-exploitatiesaldo	- 3,2	- 1,6
2 Invloed investeringen		
- netto investeringsuitgaven	- 14,8	- 9,5
+ verkoop materiële en immateriële activa	-	-
+ afschrijvingen	+ 9,3	+ 9,1
3 Invloed voorzieningen		
+ toevoeging aan voorziening t.l.v. exploitatie	+ 1,2	+ 1,2
- onttrekkingen aan voorzieningen t.b.v. exploitatie	-	-
- betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	- 1,2	- 1,2
+ externe vermeerderingen van voorzieningen	-	-
4 Invloed reserves		
- betalingen rechtstreeks uit reserves	- 2,1	- 1,2
+ externe vermeerderingen uit reserves	-	-
5 Deelnemingen en aandelen		
- boekwinst	-	-
+ boekverlies	-	-
EMU-saldo	- 10,8	- 3,2
<i>Referentiewaarde</i>	- 10,9	- 11,2

De referentiewaarde is het maximale toegestane EMU-saldo van ieder individueel waterschap, omgerekend naar de grootte van het waterschap. De individuele EMU-referentiewaarden zijn vooral bedoeld als richtsnoer voor het toegestane tekort op het niveau van individuele overheden. Een individueel waterschap moet wel kijken naar zijn referentiewaarde, maar deze niet als absolute sturingsvariabele hanteren en dus ook niet 'op de euro nauwkeurig' gaan zorgen dat de eigen EMU-saldi in de verschillende jaren in overeenstemming worden gebracht met de referentiewaarden'.

Wet HOF

De Wet Houdbare overheidsfinanciën (Hof) is op 14 december 2013 in werking getreden. De wet gaat de financiële verhoudingen tussen het Rijk en decentrale overheden (gemeenten, provincies en waterschappen) regelen. Het doel van de wet is o.a. te verzorgen dat Nederland voldoet aan de EMU norm van maximaal 3% tekort op de begroting. Bij het EMU tekort horen ook de tekorten van de lokale overheden. Daarom wil de Rijksoverheid, die beboet kan worden als de 3% norm wordt overtreden, daar grip op hebben. Overigens is de wet Hof geen dictaat uit Brussel, hoe lidstaten grip hebben op de financiën van lagere overheden laat Brussel over aan de lidstaten.

De wet Hof gaat er vanuit dat de provincies, gemeenten en waterschappen samen met het Rijk een bijdrage leveren aan het verbeteren van de overheidsfinanciën van Nederland als lidstaat van de EU. Voor 2013 heeft het Rijk bepaald dat het EMU-tekort van de decentrale overheden maximaal 0,5% BBP mag bedragen. Over de bijdrage in de periode 2014-2017 is in januari 2013 het 'Financieel Akkoord' afgesloten.

Het betreft een akkoord tussen een delegatie vanuit het kabinet en delegaties vanuit IPO, VNG en UvW. Vanuit het kabinet is aangegeven dat het akkoord niet verder onderhandelbaar is. Er kon dus alleen een ja of nee worden gezegd. Zowel de IPO, VNG als de UvW hebben uitgesproken dat de afspraken aanvaardbaar zijn. Via de Unie van waterschappen heeft ons waterschap ingestemd met het onderhandelaarsakkoord.

Het akkoord betrof 3 dossiers:

1. De Wet Hof
2. Schatkistbankieren
3. BTW compensatiefonds

Ad 1. Wet Hof

- De tekortnorm van 0,5% van het BBP (het aandeel van de waterschappen is hierin 0,05%) wordt de komende jaren (2013 tot en met 2015) niet aangepast. Wel wordt de ambitie uitgesproken een lager tekort te realiseren.
- In 2015 wordt bekeken op basis van realisatie in voorgaande jaren of een saldodaling verantwoord en mogelijk is.
- Er vinden geen financiële sancties plaats, wanneer de tekortnorm niet wordt gehaald.
- Er blijft hierdoor voldoende ruimte om ook de komende jaren (in ieder geval tot en met 2015) de noodzakelijke investeringen uit te voeren.

Ad 2. Schatkistbankieren

- De regeling blijft grotendeels conform het voorstel van het kabinet. Een paar kleine onvolkomenheden worden uit het voorstel gehaald.
- Waterschappen verkeren over het algemeen niet in de positie dat zij over overvloedige gelden beschikken, die zij tijdelijk kunnen uitlenen. De impact van de gemaakte afspraken is derhalve gering.
- Wat voor waterschappen van belang is dat afgesproken is dat er een administratieve drempel komt van 0,75% van de begrotingsomvang.
- Tevens wordt het mogelijk dat decentrale overheden onderling mogen lenen en uitlenen.

Ad 3. BTW compensatiefonds

- Waterschappen nemen geen deel aan het BTW compensatiefonds. Het voorstel en de gemaakte afspraken zijn dus niet van toepassing op de waterschappen (wel op de provincies en gemeenten)
- Voor de geïnteresseerden: het BTW compensatiefonds wordt niet afgeschaft. De besparing, die hiermee zou worden bereikt, blijft wel ingeboekt en leidt tot een korting van het Provincie- en Gemeentefonds van in totaal 550 miljoen.

An aerial photograph of a canal lock system. The lock is a narrow channel with a blue metal structure at the top. Several boats are docked along the right side of the lock. To the right of the lock is a large green lawn area with a paved walkway. In the foreground, there is a road and a large building with a red roof. The background is filled with dense green trees.

DEEL 3

BEGROTING NAAR KOSTENSOORT, BBP BELEIDSVELDEN EN KOSTENDRAGERS

8. EXPLOITATIEBEGROTING NAAR KOSTENSOORT

Tabel 8.1 Exploitatiebegroting naar kostensoort (alle bedragen in duizenden euro's)

	OMSCHRIJVING	REALISATIE 2013	BEGROTING 2014	BEGROTING 2015
	<i>Lasten</i>			
4.1	Rente en afschrijvingen	13.417	13.591	13.822
4.2	Personeelslasten	21.325	20.622	21.709
4.3	Goederen en diensten van derden	36.344	39.320	39.043
4.4	Toevoegingen aan voorzieningen / onvoorzien	3.233	630	730
	Totaal lasten	74.319	74.163	75.304
	<i>Baten</i>			
8.1	Financiële baten	1.000	1.200	1.200
8.2	Personeelsbaten	349	-	-
8.3	Goederen en diensten aan derden	1.198	889	739
8.4	Bijdragen van derden	2.734	1.839	861
8.5	Waterschapsbelastingen	68.604	68.180	68.848
8.6	Interne verrekeningen	488	705	416
	Totaal baten	74.573	72.813	72.064
	Exploitatieresultaat	254	- 1.350	- 3.240
9.1	Inzet (bestemmings)reserves	897	1.350	3.240
	Te verdelen resultaat	1.151	-	-

9. EXPLOITATIEBEGROTING NAAR BBP BELEIDSVELD

Tabel 9.1 Exploitatiebegroting naar BBP beleidsveld (alle bedragen in miljoenen euro's)¹

	OMSCHRIJVING	REALISATIE 2013	BEGROTING 2014	BEGROTING 2015
BV1	Planvorming	4,7	4,6	3,9
BV2	Aanleg en onderhoud waterkeringen	5,6	6,9	8,0
BV3	Inrichting en onderhoud watersystemen	25,7	25,9	26,7
BV4	Bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken	21,5	22,1	23,1
BV5	Vergunningverlening en handhaving keur	0,0	0,4	0,3
BV6	Beheersing van lozingen	2,5	2,8	2,7
BV7	Grondwaterbeheer	0,1	0,2	0,2
BV8	Heffing en invordering	3,1	3,2	3,2
BV9	Bestuur en communicatie	3,7	3,7	3,9
	Netto lasten	66,9	69,5	72,1
BO	Belastingopbrengsten	68,1	68,2	68,9
	Te verdelen resultaat	1,2	-1,3	-3,2

¹ Voor de vergelijkbaarheid van de begrotingscijfers 2015 zijn de vergelijkende cijfers (realisatie 2013 en begroting 2014), daar waar nodig, aangepast.

10. EXPLOITATIEBEGROTING NAAR KOSTENDRAGER

Tabel 10.1 Exploitatiebegroting naar kostendrager (alle bedragen in miljoenen euro's)

	OMSCHRIJVING	REALISATIE 2013	BEGROTING 2014	BEGROTING 2015
	<i>Netto lasten</i>			
TK1	Watersysteembeheer	39,6	42,5	44,3
TK2	Zuiveringsbeheer	26,3	26,9	27,7
OVZ	Onvoorzien	0,1	0,1	0,1
	Totaal lasten	66,0	69,5	72,1
	<i>Belastingen</i>			
TK1	Watersysteembeheer	41,0	40,9	41,5
TK2	Zuiveringsbeheer	27,1	27,3	27,4
	Totaal baten	68,1	68,2	68,9
	Exploitatieresultaat	2,1	- 1,3	- 3,2
	Inzet (bestemmings)reserves	0,9	1,3	3,2
	Te verdelen resultaat	1,2	-	-

DEEL 4

OVERIGE BIJLAGEN

11. AFKORTINGEN EN BEGRIPPEN

AMvB	Algemene maatregel van Bestuur
ARBO	Arbeidsomstandigheden
AV	Algemene Vergadering
AWZI	Afvalwater zuiveringsinstallatie
BBP	Beleids- en Beheerproces
BERAP	Bestuursrapportage
BHV	Bedrijfshulpverlening
BMA	Bestuurs- en Management Aanpak
BPW	Beleidsplan Waterkeringen
BTW	Belasting toegevoegde waarde
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
DenH	Dijkgraaf en Heemraden
DIV	Documentaire informatie voorziening
EKRW	Europese Kaderrichtlijn Water
EMU	Europese Monetaire Unie
EVZ	Ecologische Verbindingszones
FBOW	Flevolands Bestuurlijk Overleg Water
FIDO	Financiering Decentrale Overheid
GBA	Gemeentelijke Bevolkingsadministratie
GEP	Gewest Ecologisch Potentieel
GBLT	Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus Tricijn
GGOR	Gewest Grond- en Oppervlaktewater Regime
GIS	Geografisch Informatie Systeem
HIS	Hoog water Informatiesysteem
HWBP	Hoogwater Beschermingsprogramma
IBA	Individuele behandeling afvalwater
HWH	Het Waterschapshuis
ICT	Informatie- en Communicatie Technologie
IPO	Interprovinciaal Overlegorgaan
IZA	Instituut Zorgverzekering Ambtenaren Nederland
IWW	Integrale Waterwet
KAM	Kwaliteit, Arbo en Milieuzorg
KTO	Klant Tevredenheidsonderzoek
LBOT	Lozingenbesluit Open Teelten
LOV	Leef Omgevings Verkenner
MEP	Maximaal Ecologisch Potentieel
MER	Milieu Effect Rapportage
MIS	Management Informatie Systeem
MJOP	Meerjarenonderhoudsplan
NBW	Nationaal Bestuursakkoord Water
NEN	Nederlands Normalisatie Instituut
NOP	Noordoostpolder
nHWBP	Nieuw Hoogwater Beschermingsprogramma
NWB	Nederlandse Waterschapsbank
OPF-2	Omgevingsplan Flevoland
P&C	Planning & Control
P&O	Personeel & Organisatie

POP	Persoonlijk Ontwikkelingsplan
RI&E	Risico Inventarisatie en Evaluatie
RIZA	Rijksinstituut Zuivering Afvalwater
RWZI	Rioolwater zuiveringsinstallatie
SBW	Samen Beter Werken
SD	Secretaris-directeur
SGBP	Stroomgebiedsbeheersplan
STOWA	Stichting toegepast onderzoek waterbeheer
SWOT	Strength, Weakness, Opportunities, Threats
UVW	Unie van Waterschappen
ve	Vervuilingseenheid
VCA	Veiligheids checklist aannemers
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
WB21	Waterbeheer 21e eeuw
WBP	Waterbeheerplan
WKK	Warmte Kracht koppeling
WM	Wet Milieubeheer
WOZ	Wet Onroerende Zaken
WVO	Wet Verontreiniging Oppervlaktewater
ZZL	Zuiderzeeland

COLOFON

Waterschap Zuiderzeeland

Lindelaan 20

Postbus 229

8200 AE Lelystad

telefoon: (0320) 274 911

e-mail: waterschap@zuiderzeeland.nl

website: www.zuiderzeeland.nl

Fotografie

Aatjan Renders

Bert Boekhoven (Luchtfoto's)

Vormgeving

Simons en Boom

Lelystad, december 2014

Postbus 229 - 8200 AE Lelystad
Lindelaan 20 - 8224 KT Lelystad

☎ (0320) 274 911
☎ (0320) 247 919

waterschap@zuidazeeland.nl
www.zuidazeeland.nl